

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Rótvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó elsején lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Néhány nyílt kérdés

Budapest, október 10.

Az egyik félhivatalos azt mondja, hogy a katonai büntető eljárás reformjára nézve az összes mértékadó faktorok megegyeztek immár. A másik félhivatalos azonban, melynek szakmája a czáfólas, néhány órával később már úgy módosította az első számú félhivatalos örömhírét, hogy „az anyag nagy részében valamennyi tényező hozzájárulásával megegyezés jött létre, de maradt néhány nyílt kérdés, melynek megoldását a két kormány egyetértően a két igazságügyminiszterre bízta.”

Néhány nyílt kérdés... Ha jól meggondoljuk, azok a nagy kontroverziák, melyek katonai téren Magyarország és a korona között felmerültek s melyek miatt ez a nemzet az utolsó évtizedben annyi rázkódtatáson ment keresztül: szépen elférnek ebbe a szerény gyűjtőfogalomba, hogy „nehány nyílt kérdés.” Az egész magyar katonai kérdés csak néhány kérdésre szorítkozik. És a katonai ügyek sokágu komplexumában kilenczven, sőt kilenczven-

öt százalék erejéig lehetett és lehet ma is megegyezés, de az a megmaradó öt százalék, az a néhány nyílt kérdés éppen elegendő, hogy miatta a monarchia két országa sohase jusson nyugvóponthoz. És a két félhivatalos hيرادás között, sajnos, azt a másodikat kell valószínűbbnek fogadnunk, mely a tárgyalásokat nem látja befejezeteknek s néhány nyílt kérdéstről kénytelen megvallani, hogy azok még megoldásra várnak.

Néhány nyílt kérdés... Állapítsuk meg, hogy a katonai büntető eljárás reformja körül, amennyiben az összes katonai kérdések közül csak ezt az egyet hasítjuk ki, nincs is olyan sok nyílt kérdés, melyben megegyezésre kell jutni. Hogy ez a rég elavult, középkori eljárás reformra szorul s hogy a modern judikatura szelleme számára a katonai igazságszolgáltatás ablakait végre meg kell nyitni: eziránt ugyse volt és nem is lehetett nézeteltérés a két kormány között. Az igazi kontroverzia, ami a reformot idáig mindig késleltette és zátonyra vitte: jóformán kizárólag a tárgyalás nyelve volt. A magyar parlament nemzeti ellenzéke minimális követelésként azt állította fel, hogy a hadseregben szolgáló magyar fiúk fölött ne ítélkezessenek olyan nyelven, amelyet nem értenek s amelyen védekezni sem képesek. És a változó magyar kormányok, valahányszor politikai szoritóba kerültek s az ellenzék

katonai követeléseinek érvényt szerezni nem tudtak, mindig és mindig a katonai büntető eljárás magyar tárgyalási nyelvének kieszközlésével próbálták az ellenzék nemzeti étvágyát lecsillapítani. Ha minden katonai követelés a legridegebb elutasítással találkozott, azzal próbálták a váltakozó kormányok a csávából kimenekülni, hogy beigérték a nemzeti vívmányt a katonai büntető eljárás elkövetkezendő reformjában. A Fejérváry-kormány is ezt a nemzeti engedményt emlegette csalogatónak. Eppen azért föltettük és fölteszszük a mai kormányról is, hogy a katonai kérdések megkerülését szintén ezen a nemzeti szokatlan uton kísérli meg. Ha nem hozhat a kilenczes bizottság sovány programjátul semmit, sőt ha, amitől tartani kell, még ezt a sovány programot sem hozhatja: akkor mézes madzagnak és nemzeti kompenzációnak már igazán nem hozhat kevesebbet, mint a katonai büntető eljárás terén a magyar tárgyalási nyelvet. Minket tehát, ha egymagában nem is elégíthetne ki, de semmiesetre sem lehetne meg az az eredmény, hogy a kormány a magyar tárgyalási nyelvnek végre valahára érvényt szerzett a hadvezetőséggel szemben. De ha még ezt sem érte el s ha még mindig maradt elintézendő néhány nyílt kérdés, akkor mire való a félhivatalos örömtűz-gyujtás?

Egyik kaputól a másikig.

Írta: Vajda János.

(Utánnyomás tílos.)

A házmaster kinyitotta a kaput és két vendéget bocsátott ki az utcára. Künn az utcán a kis Protz — mert ő volt az egyik vendég, — karját nyújtotta a nőnek, és ez elfogadta, mert a felesége volt a kis Protznak; így mentek tovább. Az asszony a legdivatosabb kalapok közül az aránylag legalacsonyabbat viseli, a férfi viszont a legdivatosabb czilinderek közül a legmagasabbat, és mégis, czilinderrel együtt alig volt oly magas, mint életépárja kalap nélkül; de azért azzal a szemtelen öntudattal lépegetett, pecckesen kihuzva magát, amely szóba öntve így hangzik: „Ez a magas nő itt a feleségem, az én feleségem, akit megvettem, akinek enni adok, akinek a ruhaszámláját fizetem, akit elviszek színházba, hangversenybe és akit most hazavezetek a rózsaszínű hálószobába! A nő is büszkén lép, — mintha csak megvolna kettejük között nagyságra nézve a kellő arány, mintha „szép pár” volnának, s egyenesen tartja magát, noha le kellene tulajdonképpen hajolnia a kis Protzhoz, hogy mit is akar az ott alant. De nem, a világért sem! Ezt a különbséget kettejük közt senkinek sem szabad észrevenni. Mindenki tudja, de senkinek sem szabad látnia. Mert amíg az asszony egyenesen tartja magát, mindenki hallgat: amint csak egy kiesit is meggörnyed, amint

egy cseppet észrevenni rajta, amint egy cseppet kiül a megjelenésére, hogyan is kerültek össze ők ketten, az a sok komisz ember, aki mostanig hátul, a sötétben kárörvendve hallgat, egyszerre előtérbe tolikodik és hangosan nevetni fog. Nem igaz! Röhögni fognak.

Eppen azért most, éjjeli három órákor is deli a járása, mint egy szép, magas és deli lépésű királynőnek (mert bizony a meséket kivéve, ahol minden királynő ilyen, még a fiatal királynők sem mind szépek, magasak és deli lépésűek!) — csak a keble hullámszik, de nagyon; látni azt a prémenát is. A kis Protz félremagyarázza a hullámszást, asszonya akkorra gondol, amikor már otthon lesznek, — azért közelebb vonja magához a feleségét, közelebb simul hozzá. Az asszony ellenállhatatlan vágyat érez magában, hogy az utálattól megborzongjon, hogy így utasítsa vissza férje szerelmes közeledését; számít azzal, hátha a férfi ismét félreérti őt. Azért visszatartja magát, s ez oly erőfeszítésbe kerül, hogy foga az ajkába vésődik.

Az estélyre gondolt; arra az estélyre, ahonnan jöttek. Ott ismerkedett meg a férjével néhány év előtt, és ugyanott ismerte meg a másikat, aki nem lett a férje. Az ő férje pontosan értesülve volt arról, milyenek voltak a nejevé lett leánynak a családi körülményei, vagyoni viszonyai; ő nagyon jól tudta akkoriban: a leány családjában égető szükség van arra, hogy egygyel kevesebb, vagy esetleg többel kevesebben egyék otthon a kenyeret, tudta, hogy ha eljön, megkéri a

leányt feltétlenül odaadják neki — neki, a nyugdíjjogosultságu szép fizetésnek és lakáspénznek. A kis Protz megcsörgetett néhány aranyat a mellényzsebébe, mert ott szokta az aranyakat tartani, szivarra gyujtott, ugy ahogyan csak egy kis Protz tud, és azt mondta magában: „Ezt megengedhetem magamnak azt a luxust, hogy ezt a leányt megvásároljam magamnak.” Elment, megkérte.

A leány akkor abban a korban volt, amikor a lányok napokig bankódnak és buslakódnak, ha a regény hősnője olyanhoz kénytelen menni, akit nem szeret... és végül elhatározzák magukat: inkább aggszüzekké lesznek, vagy csak aggokká, — de csak a Szív választottjához mennek! Ennek következeképpen a kis Protznak, aki neki nagyon közömbös volt, igent mondott. Szülői részről oly kitérő szívelességgel fogadták a kérést, hogy már szinte restelkedett. A kis Protznak azóta van felesége, minthogy az esküvőt is megtartották.

A másikat is az ottani estélyek egyikén látta meg, talán ugyanazon, amelyiken a férjét. Csakhogy a másik nem lett a férje, mert hogy nem volt lakáspénze, sőt nyugdíjjogosultságu fizetése sem; egyedül a fiatalsága volt meg, abból azonban nehezen lehet megélni ott, ahol egy háromszobás lakás fürdőszobával és a szükséges mellékkelységekkel legalább ezeröt száz koronába kerül. A leány első pillanattól fogva érezte, hogy ez a másik, a fiatal másik az, akihez neki van valamelyes köze, és ők ketten legfeljebb elszakadhatnak egymástól, de mindig egyet fog-

Néhány nyílt kérdés . . . Az egyik bécsi újság néhány nappal ezelőtt nagy garral és nagy megütközéssel közölte le a magyar kormány katonai követeléseinek pragmatikus jegyzékét. Benne volt ebben a jegyzékben, melyet a kormány sajtója sietett átvenni, a jelvény- és zászlókérdés rendezése, a magyar tárgyalási nyelv, sőt a Gotterhalte magyar földről való száműzése is. Azt mondtuk rá akkor mindjárt, hogy tamások vagyunk a jegyzék komolyságában. Nem igen hiszszük, hogy ez a kormány veszedelmesen ambicionál a Andrassy katonai politikájának tulliczitalását. Ez a véleményünk ma sem változott meg. De azt az egyet igenis föl kellett tennünk, hogy a hadvezetőség horribilis követeléseinek órájában a magyar kormány valamicske nemzeti vívmányra mégis akar hivatkozni. Föl kellett tennünk, hogy legalább a katonai büntető eljárás reformjának keretében meghozhatja a minimumot: a magyar tárgyalási nyelvet. Nemzeti vívmánynak ugyan ez koldus-vívmány, pláne egy évtizedes kemény harcz kiegyenlítéseként. de mégis csak valami, amire a kormány hivatkozhatik, egy fügefalevél, melybe a magyar Ádám takaródzhatik. De ha még a büntető eljárás reformja körül sincs teret megegyezés, ha ebben a szűkebb keretben is vannak még elintézendő nyílt kérdések: akkor igazán kíváncsiak vagyunk a szerdán meginduló delegációs hadijáték lefolyására. Mindent követelni és semmit sem adni, ezt nem először próbálja a közös katonai vezetőség. De máig az ilyen vállalkozásához nem kapott elég hajlékony magyar delegációt.

Budapest, október 10.

A képviselőház bizottságaiból. Az igazságügyi bizottság ma délután hat órakor ülést tartott, amelynek tárgya a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslat folytatlagos megvitatása volt. A javaslatot a 32. szakasztól az 59. szakaszig tá-

nak képezni, jobban, mintha valami lánc összefűzné őket, — olyan hitvány és hiu lánc például, mint a házasság. Ritkán találkoztak, legfeljebb ezeken, az estélyeken s kaveset beszéltek egymással, de ez elég volt. Olyankor, ha valahol meglátta a másikat, az asszony mindig azt képzelte, hogy ők ketten átölve tartják egymást, — valóságban pedig megesett, hogy az alatt a másik valamilyen harmadikkal tánczolt avagy egy szöke negyedeknek sugott néhány meleg mondatot.

Most, hazamenet is a másikon járt az asszony esze. — azért hullámozott a kebele; nagyon, úgy hogy a prémen át is látni lehetett. Pedig a másikkal, ma egy szót sem váltott, az csak állott magában sötéten, feketén, s nézte a forgó párokat; nem tánczolt egyetlen egyszer sem.

A kebele hullámozott, és a férje azt hitte, hogy . . . De hihette, mert voltak pillanatok, amikor azt hitte, hogy a felesége csakugyan szereti őt. Az asszony, csak hogy más észre ne vegyen rajta semmit sem a belsejében törtérorokról, — színt játszott; társaságban, mások előtt akárhányszor oly bizalmasan mosolygott férjére (ez természetesen vissza), amint csak a fiatal házasság szoktak; úgy ahogyan másoknál látta.

Amint mentek, a kis Protz oldalán suhogott a selyem, amely az ő fizetéséből került ki, és a hullámozó keblet az a prém fedte, amelyet ő vásárolt drága pénzen.

Az uteza tulsó oldalára kellett átmenniök. Valahonnan, a harmadik utcából a

gyalták le. A 32. szakasznál, amely a könyvkivonati illetékességre vonatkozólag eddig fennálló törvényes szabályokkal szemben bizonyos korlátozó névumot tartalmaz, élénk vita fejlődött ki, amelynek során Várady Zsigmond és Kelemen Samu bizottsági tagok módosító javaslatokat terjesztettek elő oly irányban, hogy a könyvkivonati illetékesség a régi tágabb értelemben tartassék fenn. A bizottság a módosításokkal szemközt a javaslat eredeti szövegét fogadta el. A bizottság a törvényjavaslat egyes pontjaival oly behatóan foglalkozik, hogy előreláthatólag két hétig is el fog tartani, amíg a javaslatokkal végez. A legközelebbi ülés holnap délután lesz.

A német külügyi államtitkár Bécsben. Bécsből jelentik, hogy Kiderlen-Waechter államtitkár, aki vasárnap gróf Aehrenthalnál dinern vett részt, ma délelőtt hosszabb beszélgetést folytatott a német nagykövettel.

Városok.

Budapest, október 10.

Magyarország valamennyi rendezett tanácsu városát képviselte valaki azon az országos kongresszuson, melyet tegnap a polgármesterek egyesülete tartott Szombathelyen. S ezen a kongresszuson gyakran hangsúlyoztak egy olyan igazságot, mely szükségképen minden elfogulatlan ember szimpátiájával találkozik, hogy Magyarországon, mi hely kultúráról és fejlődésről van szó, a hangsúly a városokra esik. Városok a kulturális góczok, városok a továbbhaladás pionirjai és aki a városokat erősíti, az Magyarország kulturáját és haladását szolgálja.

Magyarországon a város valami egészen mást jelent, mint akárhol a földkereken. Mert Magyarországon majdnem monopolioma a kultúra a városnak s az országot a város köti össze a nyugattal. El kell képzelni, hogy egy ellenséges csoda Magyarország tétéről tökéletesen leoperál minden várost kezdve Budapesten és végezve Szepsiszentgyörgyön. Mi maradna itt? Maradna egy végtelen pusztaság, semmivel sem különb, mint a kirgiz pusztaság: tanyák és szántók, legelők és havasok, gubás emberek és szürös atyafiak. Ugy ahogy van, egész Magyarországot

nagy utra befordult egy ördög szekere s retentenes sebességgel közeledett feléjük. Oly sebesen jött, hogy alighanem szerelmesek ültek benne! A messziről két kis pontnak látszó lámpaszem már ijesztő közelből nézett rájuk. Az asszony megmozdult . . . megremegett egész valójában, valami gondolat reszketett végig az egész testén. Egy pillanatig tartott csak . . . De a férfi megállott, s a kis Protz az olasz mestertől tanult vivástól megerősödött karjával oly erősen tartotta az asszony karját, hogy az is megállott.

Az ördög szekere dühösen elzugott előttük, és a kis Protz egy aranyvégű cigarettára gyújtott; azt nem kérdezte meg a feleségtől, megengedi-e, természetesnek tartotta, hogy igen.

A folyó tulsó oldalán laktak; még a hidon kell átmenniök, azután néhány száz lépés és otthon vannak. Otthon, ahol abban a szobában minden rózsaszínű: a fal, a függönyök, a takarók, s ha a nagy villamoskörte kialszik, három pirinkó rózsaszínű villamos méces gyullad ki egyszerre . . .

A hid közepére értek, s az asszony a vízbe nézett, többször és nagyon mélyen. Eszébe jutott, hogy neki csak ki kell magát szakítania a férje karjából, átvetnie magát a hid korlátján s odalenn valószínűleg nem venné hasznát annak, hogy uszni tanult . . . Eszébe jutott, hogy ez az átvetés a négyes számú korlátgvakorlat, amelyet akkor tanult, amikor tornaórára járt; ez tudta legjobban, megcsinálta még szoknyában is, anélkül, hogy a szoknya fennakadt volna . . .

át lehetne tenni Ázsi keletközepébe, vajmi kevés emlék bizonyítaná rajta, hogy művelt nyugaton volt. Sem gyártelepek, sem esatornák, sem belterjesen művelt termő földek, mint Európa kulturáltabb felében. A magyar kultúra még fázékony és didergős, csak a városfalak között tenyészik.

Magyarországon tehát külön hivatásuk van a városoknak s kell, hogy mindenki dődelgetve szeresse őket, aki az ország jövőjére ad valamit. Ami modern tempó: irodalom-pártolás, radikális haladó politika van itt, az mind a városok érdeme. S még egy külön hivatásuk kell följegyezni a városoknak: a magyarosító hatásukat. A statisztika számsoraiból egy grandiózus asszimiláló hatás bontakozik ki előttünk: Magyarország városaiban rövid egy-két évtized alatt megkettőzött a lakosság s azokban a városokban is, amelyekben husz esztendővel ezelőtt mutatóban akadt magyar, ma a lakosság többsége vallja azt, hogy magyar anyanyelvű. Oláh és tót tengerek közepén keletkeztek új magyar szigetek, amelyek most már függvényeik útján terjeszkedve nyulványokat sajátítanak ki az idegen népöczeánból.

A városok erősítése tehát amellet, hogy a kultúra gyarapodását jelenti, egyben azt is magával hozza, hogy a progresszív haladó szellem és a magyar nemzeti politika erősödik. Ezt nem szabad szem elől téveszteni akkor, amikor — mint a szombathelyi polgármestergyűlésen — a városok jogos panaszai hangzanak el. A városokat ma tömérdek olyan teher nyomja, ami tulajdonképen nem municzipális, hanem állami teher. Iskolaügy, kórházügy s tömérdek rendőri, katonai, gyámhatósági és adóbehajtási kötelesség, mind állami feladat, mely majdnem minden rekompensáció nélkül szakadt a városok nyakába. A szombathelyi polgármestergyűlés, isten tudja hányadszor panasolta föl ezt s a panasz rokonszenvesen hangzik a mi füleinknek. Mert, amit a városoknak adunk, azt magunknak: a magyarságnak és Magyarország kulturájának adjuk.

A kis Protz ugyan erősen fogta a karját; az asszony elfordította arcát a víztől.

Néhány lépést tettek, s akkor a kis Protz hirtelen elengedte a felesége karját. Megállott, és ismét egy aranyvégű cigarettát vett elő.

Az asszony karja szabad lett; megállott ő is, s a férjére tekintett. Amint az cigarettára gyújtott, s a gyújtó az arcát megvilágította, az asszony egy kis mosolyt fedezett fel a férfi ajka szegletén. Az a mosoly ezt mondta:

— Ha parancsolod! Csak rajta, nekem jó lesz így is! Akkor a selyemruhákat majd más fogja viselni, más megy velem a premiérekre, és másnak hozom majd a legújabb kottákat . . .

— Tehát így vagyunk? — gondolta az asszony. Most már ő nyujtotta karját a férjének. Még azt a néhány száz lépést tették hazáig; egyszer az motoszkált a fejében, hogy hiszen a férje az íróasztalában egy browningot tart; de azután nem gondolt többé erre.

Csengették; a házmester kinyitotta a kaput s beengedte a lakóit.

Mialatt az emeletre felmentek, a lépcsőn az asszony már bizonyosan tudta, hogy meg fogja csálni a férjét.

Ez történt az egyik kaputól a másikig, különben szót sem szolt egymáshoz a két házastárs.

A delegáció küszöbén.

— Kossuth az ellenzék hivatásáról. —

Megalakul a Tomasics-párt.

Budapest, október 10.

Szerdán délután tartja a magyar delegáció alakuló ülését Bécsben s ettől kezdve áthelyeződik a magyar politika sulypontja — az osztrák fővárosba. Három-négy hétig oda koncentrálnak majd a közfigyelem s Budapest közben legföljebb csak egy napig lesz parlamenti élet, amikor a pénzügyminiszter le fogja nyújtani a sokat hányatott, megnyitálat, újra meg újra átdolgozott 1911-es állami költségvetést. A közösügyes bizottság ülésezése idején a nagy függő kérdések fölött megindult tárgyalások is folytatódni fognak, ami csak fokozza majd a delegációs szesszió iránt való általános érdeklődést.

Pestmegye törvényhatósági ellenzékének szervezkedése alkalmával Kossuth Ferencz, akit báró Prónay Dezsővel együtt az egyesült megyei oppozíció elnökéül választottak, igen értékes szavakkal jellemezte az ország helyzetét s rámutatott a kisebbség fontos hivatására és szerepére szemben a munkapárti megalkuvó többséggel. Nemes, igaz nemzeti szellemtől átítatott beszéde kétségtelenül mindenütt nagy hatást fog kelteni. Jóleső jelenség volt, hogy Holló Lajos, a Justh-párt alelnöke, nyomban honorálta is az illusztris függetlenségi vezér szövegét. Így, csakis így — viribus unitis — lehet sikerrel fölvenni a küzdelmet a mohó, feneketlen zsebű hatalommal szemben.

Helyesel a kabinet.

Vasárnap délelőtt a miniszterelnökségi palotában gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök elnökletével minisztertanács volt, amelyen a kormány összes tagjai jelen voltak. A minisztertanácsban, amely délelőtt tíz óráig tartott, a múlt héten Bécsben járt miniszterek beszámoltak bécsi tanácskozásuk eredményéről, amit a kormánytagok helyesen vettek tudomásul; végül pedig folyó ügyeket intéztek el.

A Ház elnöksége a Burgban.

Az országgyűlés mind a két háznak elnöksége ma készült tisztelegni a felségénél Bécsben. Azonban csak a képviselőház elnöksége jelent meg kihallgatáson, mert a főrendiház elnökségének kihallgatása gróf Csáky Albin betegsége miatt későbbre maradt. A képviselőház elnöksége háromnegyed egy órakor jelent meg kihallgatáson a királynál a Burgban. A király rövid beszédben örömet fejezte ki, hogy a Ház elnökségének tagjait magánál látja. Ezután először Berzeviczy Alberthez fordult, akivel behatóan megbeszélte az országgyűlés eddigi és ezentúl várható munkásságát. Tudakolta továbbá a király az országgyűlés legközelebbi teendőit. Mikor Berzeviczy elnök többek közt az új perrendtartást említette föl a képviselőház tárgyalási anyagának sorában, a király kérdezte, hogy a bizottság foglalkozik-e már a javaslattal. Berzeviczy elnök feleltem, hogy a bizottság már szorgalmasan foglalkozik a javaslattal s remélhető, hogy az a delegáció után a képviselőház plénuma elé kerül. Jelezte azután az elnök, hogy a költségvetés is elő lesz terjesztve s ez lesz valószínűleg a képviselőház tárgyalásainak további anyaga. Az uralkodó azután Náray Lajos és Kabós Ferencz alelnökökhöz fordult, s velük is barátságosan elbeszélgetett. A fogadtatás, amely rendkívül kegyes és meleg volt, ezzel véget ért. — Berzeviczy magánügyek miatt pár napig még Bécsben marad, a két alelnök pedig ma délután visszautazott Budapestre.

Berzeviczy a kihallgatás után a hírlapíróknak azt mondta, hogy a képviselőház a delegációk ülésezését alatt szünetelni fog s csak a delegációk után lát ismét munkához. Az első törvényjavaslat,

amely napirendre fog kerülni, az új polgári perrendtartás lesz. Azt is mondta Berzeviczy, hogy Lukács pénzügyminiszter a képviselőház egyik legközelebbi ülésén fog válaszolni Polónyi interpellációjára a nagy kölesön tárgyában.

A katonai perrendtartás.

A véderőtörvény reformjára, illetve a katonai büntető perrendtartásra vonatkozó tárgyalásokról illetékes helyen a következő értesítést kaptuk: *A tárgyalások még nem tekinthetők befejezetteknek.* A bécsi tárgyalásokon, amelyeket a két kormány a múlt héten a közös hadügyminiszteriumban folytatott, az anyag nagy részében valamennyi tényező hozzájárulásával megegyezés jött létre, maradt azonban néhány nyitott kérdés, amelyek megoldását a két kormány egyetértően a két igazságügyminiszterre bízta. A tárgyalások folytatására Hohenburger lovag osztrák igazságügyminiszter a jövő héten Budapestre érkezik.

A magyar delegáció.

A magyar delegáció tagjai holnap, kedden délelőtt 11 órakor az országház delegációs termében előértekezletet tartanak a jelölések megegyezése céljából. A bizottság alakuló ülését Bécsben (Bankgasse 6.) e hónap 12-én, szerdán délután 3 órakor tartja. Csütörtökön délelőtt van a delegáció ülészakát megnyitó trónbeszéd. A magyar delegáció külügyi albizottsága első ülését október 13-án, csütörtökön délután 4 órakor tartja meg.

A magyar delegáció munkapárti tagjai — képviselők és főrendek — ma este konferenciát tartottak, amelyen megállapodtak az egyes tisztségekre való jelölésekben. Elnök lesz Láng Lajos, alelnök Zichy Ágost gróf, a külügyi albizottság előadója gróf Wickenburg Márk, a hadügyi albizottság Hegedüs Lóránt, a tengerészetügyi Rosenberg Gyula, a közös pénzügyeké Papp Géza, Gróf Tisza István a holnapi délelőtti előértekezleten nem vesz részt, hanem Gesztől egyenest utazik Bécsbe.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, valamint a delegátusok szerdán reggel nyolcz órakor utaznak Bécsbe.

A pestmegyei ellenzék megalakulása.

November hónap 15-én kezdődnek meg a törvényhatósági bizottsági tagválasztások Pest vármegyében. A vármegye ellenzéki pártjához tartozó vezetőférfiak a mai közgyűlés után a Sas-körben értekezletre gyűltek össze, hogy a választásokra szervezkedjenek. Az értekezleten megjelentek Kossuth Ferencz v. b. t. t., báró Prónay Dezső és báró Prónay Gábor főrendiházi tagok, Holló Lajos, Hédervári Lehel, Förster Aurél, gróf Benyovszky Sándor, Muza Gyula, Kovács Kálmán, Presly Elemér, Pozsgay Miklós, Zsilinszky István országgyűlési képviselők, Babó Mihály és Szemere Huba volt orsz. képviselők és mintegy 150 bizottsági tag. Gróf Vignyázó Ferencz levélben megrögzte ki távollmaradását.

Förster Aurél előadta, hogy a vármegyei ellenzéknek arra kell törekedni, hogy megtartsa régi pozícióját és pedig két indokból. Az egyik az, hogy Pest vármegye mindig a nemzeti ügy mellett foglalt állást, a másik pedig, hogy az a Pest vármegye, amelyik 15 kerületből 13 ellenzéki képviselőt küldött a parlamentbe, ne tagadja meg önmagát. Ebből a célból ajánlja, hogy egy központi bizottságot alakítsanak, amely központi bizottság ezután a vármegyei ellenzék egységes működését irányítaná.

Az indítványt a jelenlevők elfogadták és a központi bizottság elnökeivé egyhangulag Kossuth Ferencz és Prónay Dezső bárót választották meg. Alelnökök lettek Holló Lajos és Vignyázó Ferencz gróf. Ügyvezető elnök: Förster Au.él. Jegyző Révész Béla. Ezenkívül 22 tagú intéző bizottságot választottak a további szervezési munkálatok foganatosítására.

A megalakulás után ebédhez ültek a jelenlevők. Az ebéd végeztével Prónay Dezső báró hosszabb beszédben ismertette a szervezkedés célját. Kéri a jelenlevőket, hassanak oda a választásoknál, hogy ne csak azt nézzék, melyik pártba tartozik az illető jelölt, hanem csakis az legyen döntő, hogy a mai kormány ellen foglalkozik-e állást vagy sem. Pest vármegye tisztikarát élteti.

Kossuth Ferencz szerint a szervezkedés nem-

csak megyei, hanem országos érdek. Annak, hogy a mostani kormány diadalmaskodhatott, annak, hogy az ország mintegy megadja magát és nem lép nemzeti követelményeivel a királyi számoly elé, főoka az ország fásultsága és ezért minden hazafi első kötelessége, hogy az országot ebből az álmából felébreszse. Ez csak úgy lehetséges, ha összefognak mindazok, kik állandóan szívükön hordják az ország érdekeit és figyelmeztetik a nemzetet arra, hogy amíg az ország alszik, addig azok, kik most a nemzet sorsát a kormány székéből intézik, olyan intézkedéseket foganatosítsanak, amelyek hosszú időre visszavetik az ország függetlenségét, általában fejlődését. Fel kell rázni az ország ellenzékét a maga alétságából és e tekintetben az első lépést ősi hagyományaihoz híven Pestvármegyének kell megtennie.

Holló Lajos utal arra, hogy nem olyan idők következnek, amelyek békések lesznek; nagy harcok ideje fog következni, mert az a szellem, amely felülről irányítja az országot, mindenre képes és be fognak hatolni mindenféle eszközökkel a vármegyébe is. Ezért nem szabad csüggedten, minden előkészület nélkül a küzdelembe belemenni, hanem szervezni kell az erőket és odavinni a nemzet szolgálatába, különösen itt Pestvármegyében, hogy régi multjához hű maradjon, hogy amint ott állott Kossuth Lajos idejében a nemzeti ügy védelmében, ott álljon Kossuth Ferencz idejében és az őt követők idejében is a nemzeti ügy mellett.

Ebéd után a központi bizottság tagjai Kossuth Ferencz és báró Prónay Dezső elnökletével ülést tartottak.

A Justh-párt értekezlete

Az országos függetlenségi és 48-as párt holnap, kedden este hét órakor Justh Gyula elnökletével, több fontos ügyben értekezletet tart. Az értekezletet megelőzőleg délután öt órakor a párt intéző-bizottsága tart ülést.

A horvát válság.

Mint Zágrábból jelentik, a horvát hivatalos lap egyik legközelebbi számában közli a képviselőválasztások elrendelését. Ez esetben a választások melyeknek a kihirdetéstől számított 14 napon belül le kell folyniok, 25—27-ikére befejeződnek. Mint-hogy Grahovác Mirko, Popovics Sándor rendes tagok és Muacsevics Vazul póttag lemondtak a delegációban viselt tagságukról, a horvátokat egyelőre csak gróf Kulmer Miroslav főrendiházi kiküldött, gróf Pejacevich Teodor volt horvát bán és Sipuss Miklós fogják képviselni. Hir szerint gróf Kulmer tiltakozást fog előterjeszteni a delegáció plénumában a választás miatt.

Eszék alsóvárosában vasárnap délután erősen látogatott választói gyűlés volt, amelyen dr. Neumann, a kerület képviselőjelöltje mondott programbeszédet. Beszédében, amely egránál tovább tartott, markáns vonásokkal világította meg a politikai helyzetet és dr. Tomasics horvát bán föltétlen hívének vallotta magát, nagy politikai hibának mondvá azt, hogy a horvát-szerb koalíció a bánal való megegyezést nem volt képes már a választások előtt létrehozni. Említésre méltó a beszédnek az a része, amelyben arra kéri a választókat, hogy adjanak neki szabad kezét az iránt, hogy mely pártba csatlakozzon. Végül kijelentette még Neumann, hogy csak abban az esetben tart a koalícióval, ha ez a bánal egyetértő megállapodásra jut. Ha azonban ilyen megállapodás nem jön létre, akkor a koalíció ellen a bánal fog menni. Fejtögtéseit tetszéssel fogadták a jelenlevők.

A legutóbbi események kényszerítik az eszéki csoportot, amely a koalícióból kivált, hogy az egységes kormányzati párt megalakításának előmunkálatait mielőbb, már a napokban befejezze. A csoport kezdeményezésére legközelebb értekezlet lesz, amelyen részt fognak venni mindazok a politikusok, akik a bánal való megegyezés hívei. Ez értekezleten meg fogják állapítani az egységes kormánypárt programját és egyuttal megállapítják ama jelöltek névsorát, akik a bán programjával az egész vonalon felveszik a küzdelmet a koalíció jelöltjeivel szemben. A helyzet teljesen tisztázódott, mivel a koalíció most már, mint ellenzéki párt fog szerepelni, úgy a választásokon, mint később a horvát országgyűlésen. Minthogy a bán hívei és az eszéki csoport tagjai egyesülni fognak,

előre látható, hogy ez az új párt a választásokon annyi mandátumhoz fog jutni, hogy mindenképen számbaveendő tényezőül fog szerepelhetni. Akik a viszonyokat ismerik, tudják, hogy ha a szász nem lenne munkaképes, nincs kizárva annak az eshetősége, hogy esetleg új választást fognak elrendelni. A koalíció tanácskozásaiból kitűnik, hogy a koalíció által kijelölt delegátusoknak az volt a szándéka, hogy a delegációban felelősségre vonják a külügyminisztert, úgy a nagyszerb felségárulási per, mint Bosznia-Hercegovina annexiója miatt.

Az általános választójogért.

A Választójog Országos Szövetsége vasárnap délelőtt gyűlést tartott Debreczenben, ahol a központi képviselőtársaságban báró Bánffy Dezső is, dr. Sebestyén József kíséretében megjelent. A gyűlés elnöke Dévényi József grófot választották meg, akinek megnyitó beszéde után elsőnek Bánffy báró szólalt fel s hosszabb beszédben fejtegette, hogy a régi választói jog teljesen elavult, mert csak egyes osztályokat s nem a nemzet többségét juttatja a képviseléshez. Azért követelik az általános, egyenlő és titkos választói jogot. Az agrár-földalás irányzatból csak ez fogja meghozni az átmenetet egy egységes alakulatra. A szovinizmus nem zárja ki, hogy az általános, egyenlő és titkos választójogért harcoljon. Majd dr. Messinger Simon, Bakonyi Samu, Tüdös János és Bokányi Dezső szólaltak fel, végül pedig határozati javaslatot fogadtak el, amely szerint a képviselőházhoz feliratot intéznek az általános, egyenlő, titkos és községenkénti választói jog törvénybeiktatása céljából.

A portugál forradalom.

— Megfekezik a katonai anarchiát. — Szerzetesüldözés. — A királyi család utja. —

Budapest, október 10.

Az új köztársaság erőiesen megy tovább a megkezdett uton. Most már véglegesen berendezkedik. Legelső dolga, hogy lehetőleg tegye a katonai anarchiát, melynek esetleges elhatalmasodása halomra dönthetné a forradalom minden eredményét. A katonaság mellett a papság adja a legtöbb gondot az új rezsimnek, mely azonban itt sem téovázik, hanem radikális intézkedésekkel máris bezáratta a katolikus templomokat és sereggestől utasítja ki a köztársaságra veszélyes papokat és apácákat. Ezalatt Mánuel király és családja Gibraltárban él, minden reménye nélkül annak, hogy valaha is visszazerezhesse öröklött trónját. Hogy ezzel mennyire tisztába lehet az egész királyi család, mutatja, hogy a Regina Elena olasz cirkáló már Gibraltárba érkezett, hogy Mária Pia királynét, s az oportói herceget Olaszországba vigye. A király és Amália királyné Angliába mennek. Sajnálatos dolog, hogy a csöcselék Portugáliában is megkezdte a fosztogatást, ami nélkül, úgy látszik, lehetetlenség forradalmat csinálni. Egyelőre, talán a zavargások miatt, még egyetlen állam se ismerte el a köztársaságot, de kétségtelen, hogy nem sokára ez is be fog következni.

Mai jelentéseink a következők:

A hontalan királyi család.

Londoni jelentés szerint, Madridban tegnap az a hír volt elterjedve, hogy Mánuel király a Desmoines amerikai hadihajón elhagyta Gibraltárt s visszautazott Lisszabonba. Más hír szerint a trónjától megfosztott király öngyilkosságot követett el. Mindezek a hírek alaptalanok voltak. A király és családja az angol kormányzó, Hunter Archibald, vendégei voltak a kormányzói épületben. A kormányzó előbb nyaralóját ajánlotta föl, de ezt az ajánlatot Mánuel király nem fogadta el. Valószínűnek tartják, hogy ma Szevillába utazik, ahol anyjának testvére, a párisi grófné lakik.

Szombaton rendkívül sok csónak cirkált az Amália hajó körül, de az emberek hasztalanul igyekeztek az angol hajó által vont kordonon keresz-

tül jutni. Egyszerre óriási izgalom támadt, amikor a hajó mellül elindult a csónak, amely két udvarhölgyet szállított partra, ahonnan ezek kocsin hajtottak a városba. A csónakokon lévő óriási néptömeg azt hitte, hogy Amália és Mária Pia királynék vannak a csónakon. A két udvarhölgy azért ment a városba, hogy a királyi család részére köpönyegeket vásároljanak, mert valamennyien úgy utaztak el, hogy még a legszükségesebb dolgokat sem tudták magukkal vinni. Így a máltai kormányzó, aki több más tiszttel meglátogatta a királyi családot, a királyt furcsa öltözetben találta, szürke nadrág és matrözubbony volt rajta. Ezt a zubbonyt a hajó egy matröze adta kölcsön. A király egész nap kajütjében ült és egy pillanatra sem mutatkozott a földézetben. A világ minden részéből számtalan távirat érkezett, amelyre a király válaszolt. Tegnap vasárnap a király és anyja kíséretükkel partra szálltak, hogy a székestemplomban az istentiszteleten jelen legyenek. A parton a kormányzó fogadta őket. Az utcák tele voltak emberekkel, akik a királyt szimpatikusan, sőt lelkesen üdvözölték. A főtemplom bejáratánál az apát várta több pappal. Az apát megcsókolta a király kezét s mindnyájukat bevezette a templomba. Véletlenül a király és anyja olyan helyre jutottak, ahol a behatoló napsugarak azt a festet ablakot világították meg, amelyet a királyi családnak egyik leve Károly király és a trónörökös emlékére meggyilkolásuk után készített. A király és anyja letérdepeltek. A király sokáig mozdulatlanul állott a kezével eltakarta arcát, de aztán egyszerűen kiegyenesedett és katonás tartásban maradt. Csak egyszer fordította hátra a fejét, mintha a jelenetet be akarta volna vésni emlékezetébe. A királyné folytonosan sírt. Arcát mind a két karjára lehorgasztotta és minduntalan zokogásban tört ki. A jelenet annyira megráható volt, hogy a jelenlévők mind sírva fakadtak. Az Ita missa est... után valamennyien fölemelkedtek és elhagyták a templomot. Künn óriási néptömeg várakozott s újra lelkesen üdvözölte a királyt és anyját, akik elmentek a kormányzó házába, ahol az éjjelt eltölteni szándékoztak.

Az Amália ma éjjel megy vissza Lisszabonba. A király és anyja megráható bucsút vett a legénységtől. Valamennyi matröz sírva csókolta meg a király kezét s a király nyugodtan mondott nekik köszönetet. A király azután elhagyta a hajót, a lépcsőn még egyszer visszafordult, aztán egy intésre levették az árbocról a királyi lobogót.

A trónjától megfosztott uralkodó terveiről itt semmit sem tudnak. A királyi magánrendőrség főnöke ma visszautazott Lisszabonba. Az oportói herceg és Mária Pia királyné a Regine Elene olasz hadihajón Olaszországba fognak utazni.

Gibraltárból jelentik, hogy a Regine Elena olasz cirkáló odaérkezett és Mária Pia királynét, valamint az oportói herceget Olaszországba fogja vinni. Mánuel király és Amália királyné azt határozták el, hogy Angliába mennek. A Venus nevű angol cirkáló és a Desmoines amerikai cirkáló ma Lisszabonba érkeztek.

A Reuter-ügynökség gibraltári jelentése szerint Mánuel király mielőtt elhagyta volna Portugáliát, levelet intézett a miniszterelnökhöz, melyben kifejti, hogy a körülmények kényszerítő hatása alatt távozik, de szükségesnek tartja, hogy népének megmondja, hogy nem tehet magának szemrehányást, hanem mindenkor mint jó portugál cselekedett, kötelességét mindenkor teljesítette és örökké megmarad portugálnak. Reméli, hogy országa igazságosan fog elbánni vele és megérti érzelmeit. Elutazása éppenséggel nem jelenti a lemondást.

Az udvar anyagi ügyei.

Ellentmondók a lisszaboni hírek abban a tekintetben, hogy számíthat-e Mánuel király végkielégítésre és évjáradékra a portugál kormánytól. A köztársasági kormány ezzel a kérdéssel még nem is foglalkozott. Előbb várja a király formális lemondását a trónról és csak azután fog az anyagi ügyekkel foglalkozni.

A Vossische Zeitung tudósítója jelenti Rómából: Politikai körökben azt a tervet pen-

ditették meg, hogy az olasz államkincstár adjon Mária Pia portugál anyakirálynénak évi hatszáz ezer líra járadékot, mivel az anyakirályné születésére nézve savoyai hercegnő. Viktor Emánuel nem rokonszenvez ezzel a tervvel. Ő maga hajlandó nagynénjének évjáradékot adni.

A portugálai kormány bizottságot akar kiküldeni avégből, hogy a meggyilkolt Don Carlos király adósságait rendezze. Csak e bizottság munkálatainak a befejezése után fogják azt az összeget, mely a királyi birtokok eladása után megmarad, a Braganza-családnak kiadni. A király különösen az angol Cook czégnak tartozott sokkal.

Manuel király magánvagyonra szóra sem érdemes, ellenben anyja, aki orleansi hercegnő, nagyon vagyonos, de nagyanyja, Mária Pia királynénak szintén nincs vagyon, annál több az adóssága. Köztudomású róla, hogy ékszerreit már rég elzalogosította egy banknál. Az oportói herceg minden pénz nélkül hagyta el Portugáliát. Mikor csónakon a Donna Amália jachtra ment, két darab 20 milreisos bankjegyet mutatott a matrözöknek s így szólott: Ennyit viszek magammal, ez egész vagyonom.

Mánuel király titkolja jövődó terveit és innen való elutazásának idejéről és utjának irányáról semmit sem lehet megtudni. Az angol kormány tegnap délután második látogatást tett a hajón, este pedig odaküldte egyik hadsegédjét, ott volt továbbá az olasz konzul és portugáliai konzul képviselőiben a portugáliai alkonzul. A királyi család londoni bankoktól igen jelentékeny pénzüsszeget kapott. A király nagyon nyugodtnak látszik, de környezete jól tudja, hogy az események mély benyomást tettek rá. A hajót folytonosan az angol haditengerészet gőzszázadjai veszik körül, akik gondoskodnak arról, hogy a kormányzón kívül senki se juthasson a hajó közelébe. Tegnap este Foya márki, a királyi testőrség kapitánya és Sabu Gosa gróf főudvarmester partraszálltak. Ezek is mélységgel hallgatnak a király elhatározásáról.

Munkában a köztársaság.

Madridból táviratozza a Kölnische Zeitung tudósítója: A kormány szigorúan elrendelte, hogy nem szabad táviratokat továbbítani, amelyek republikánus tüntetésekről vagy a csapatok összevonásáról szólnak. A hadügyminiszter süri táviratváltásban van az egyes tartományok katonai parancspokaival és kormányzóival. A határra erős csapatokat küldtek. A köztársasági táborban nagy a készülődés. A radikális klubokban gyűléseznek és három köztársasági agitálort lefektettek.

A királyi palota helyiségeit valószínűleg államhivatalok számára rendezik be. Egy szárnyát már elfoglalta a miniszterelnökség.

A Reuter-ügynökség értesülése szerint sem a külügyminiszterium, sem a portugál követ nem kapott olyan táviratot, mely szerint a portugál helyzetben valami változás állott volna be. Hiteles helyről származó táviratok épp ellenkezőleg kétségtelennek mondják, hogy Portugáliában a dolgok új állását mindenféle meglepéssel vették tudomásul és ellenmozgalomnak rendkívül kevés kilátása volna a sikerre.

A Corriere D'Italia lapjelentésekkel szemben kijelenti, hogy alaptalan a lapok lisszaboni jelentése, amely szerint a portugáliai új rezsim megalakulásáról hivatalosan értesítettek volna a szentszéket.

A köztársaság elismerése.

A Wolff-ügynökség lisszaboni jelentése szerint az ottani zavargásoknál németek és egyéb külföldiek komolyabb bajt nem szenvedtek. Csupán Kuschenberg kereskedő és neje rebesültek meg könnyebben. A külföldieknek még kellő időben alkalmuk volt arra, hogy házaikat elhagyhassák. A német követség titkára különben is a harczó felektől fegyverszünetet eszközölt ki, hogy a külföldiek biztos helyre mehessenek. A köztársaságiak eleinte attól tartottak, hogy e fegyverszünet alatt ellenfeleik elvonulnak, de nem így történt a dolog, mert épp ez alatt indultak meg a tárgyalások, amelyeknek végén a királyi csapatok is átpártoltak hozzájuk. A megegyezés sze-

renese volt már abból a szempontból is, hogy a folytatólagos küzdelem és győzelem esetén a nagy tömegben egybegyűlt csősélek minden bizonynyal fosztogatott volna.

Lisszabonból táviratozzák: A köztársasági kormány hivatalosan értesítette a külföldi diplomáciai képviselőket, hogy országszerte elismerték a köztársaságot és az egész hadsereg híve az új rendnek. Ezzel szemben magánjelentések megerősítik, hogy távoli vidékeken zavargások történtek ki, sőt némely monarchista városban vérontásra is került a dolog. Ami magát a fővárost illeti, éppen nem olyan nagy a nyugalom, mint ahogy hivatalosan híresztelik. A katonai uralom felütötte a fejét, a hadseregben felbomlott a fegyelem, a tisztakat tömegesen bocsátják el s helyettük altiszteket neveznek ki s ezek aztán a legénységgel együtt garázdálkodnak. A köztársasági kormány minden erejét megfeszíti, hogy elejét vegye a katonai zavargásoknak.

A hírlapok különböző híreszteléseivel szemben, amelyek Angliának Portugáliára vonatkozó hírlón politikájáról szólnak, a Reuter-ügynökség kijelenti, hogy a hatalmak között nézeteltérés nem áll fenn és hogy az új regim elismerése dolgában a hatalmak egyetértéssel fognak eljárni. Az elismerés megtörténik, mikélyt kitűnik, hogy Portugáliának olyan kormányja van, amely a nép általános bizalmának érdem. Az idegen hatalmak képviselői addig is nem hivatalosan érintkezésben állanak a portugál hatóságokkal, hogy az ott lakó idegenek ügyeiben eljárassanak. Természetes, hogy ez a nem hivatalos érintkezés nem feltételezi a köztársaság elismerését. Az angol követ külön tárgyalásairól szóló hírek aaptalanok, amennyiben eljárása csakis folyó ügyekre vonatkozott.

Az új kormány, mint Lisszabonból jelentik, az összes külföldi követeket vissza fogja hívni és új emberekkel pótolja.

Áruló miniszterelnök.

A berlini „Morgenpost” jelenti Lisszabonból: *Brun do Canto* tekintélyes portugáliai képviselő azt állítja, hogy a királyságot maga *Teixeira de Souza* miniszterelnök árulta el a köztársaságiaknak. A miniszterelnök ugyanis néhány nappal a forradalom kitörése előtt, a királyhoz hű hadihajókat és csapatokat ellátotta a fővárosból.

Mánuel királyról.

Arra a hírre, hogy a forradalom kitörésekor Mánuel király is megsebesült, egy angol hírlapíró Gibraltárban felkereste *Sayal* márkát, a királyi testőrség kapitányát, aki elkísérte Mánuel királyt. *Sayal* semmit sem tud arról, hogy a király megsebesült. Elmondta a londoni lap tudósítójának, hogy a forradalom kitörését a kormány gyengesége okozta, amelylyel eljárat *Carlos* király gyilkosainak üldözéseiben. Ha a kormány nagyobb erélyességet tanúsított volna és a nép nem kap vérszemét a királygyilkosság sikerültén, akkor minden másképp fordult volna. *Sayal* maga sem tudja, hogy mi a király utiprogramja.

Sok szó esett a forradalom kitörésekor *Manuel* király házassági terveiről. Az igazság az, hogy a portugál udvar szerette volna a királylyal elvételni *Viktória Patricia* hercegnőt, a connaughti herceg 1886-ban született második lányát. Ugyanő volt *Alfonso* spanyol király kiszemelt menyasszonya, de a hercegnő *Manuel* királyt is kiköszörözte.

A királyi család legújabb terveiről Londonban nem tudnak bizonyosat, bizonyosra veszik azonban, hogy ha *Manuel* király egy időre Gibraltárban marad is, a helyet nem fogja politikai törekvések központjává tehetni.

A papok ellen.

Portugáliában ma kezdtek meg a szerzetesrendek és apácák kiutasítását. A gonálikra bízott gyermekeket visszavitték szüleikhez. *Netto* bíboros ferenczrendi barát szintén a kiutasítottak között van. *Beja* püspöke is elhagyta az országot. Ma csak kevés templom volt nyitva.

Félelmösen terjed Lisszabonban a gyűlölet a

papság ellen. A köztársasági kormány rendeletet bocsátott ki, hogy a szerzetesrendek és a kongregációk azonnal hagyják el az országot. Lisszabon utcáin tetteleg bántalmazták a papokat, akik alig mernek mozdulni az utcára. A katolikus templomokat bezárták. A jezsuita kolostort a csősélek kifosztogatták. Nem igaz az a hír, hogy a jezsuiták bombákat dobtak, mikor a nép megostromolta a kolostort, ellenben tény az, hogy egy jezsuita papot, *Campolide* pátert meggyilkolták.

A hatóságok 400 apácát fedezet mellett átkísértettek a portugál határon. A jezsuiták a kolostor megostromlásakor egy földalatti folyosón menekültek a városon kívül levő kolostorokba. A papok bombázásáról a következő hír jött Lisszabonból: Az *Estrela*-kolostorból a jezsuiták lövöldöztek és bombákat vetettek a katonákra, aztán földalatti folyosón elmenekültek a *Merces*-kolostorba s ott is bombákat dobáltak. A városban nagy az izgatottság. 50 jezsuitát elfogtak, akik áruházban jártak szerte a városban. 200 apácát egy hadihajóra szállítottak.

Természetesen a papság és a royalisták harcát a Vatikán sem nézi tétlenül. Evégből a pápai nunczius a *cintra* kolostorok egyikében tartózkodik. A kormány kikutattatta a kolostort, anélkül, hogy tudta volna, hogy a nunczius ott van. Amikor ezt megtudta, tiszteletét fejezte ki neki és megparancsolta, hogy a kolostor erkélyére a pápai lobogót tűzzék ki. A kolostort nagyszámu katonaság őrzi. A nunczius tegnap küldte első táviratát *Merry del Val* államtitkárnak. Arról biztosította az államtitkárt, hogy élete nem forog ugyan veszedelemben, de attól fél, hogy missziója Portugáliában véget ért.

A Havas-ügynökség jelenti Lisszabonból: A rendőrség intézkedéseket tett, hogy megakadályozza a tömeg bevonulását a legfőbb kolostorokba. Az a néptömeg, amely a csekély rendőri készenlét következtében behatolhatott a *Quelhaes* kolostorba, több fanatikusból, kíváncsiakból és fosztogatókból állott. A fanatikuskok butorokat és szobrokat törtek-zuztak. Több más kolostor és templom előtt a tömeg biztatta a rendőrséget, hogy földalatti buvóhelyek után kutasson. Az emberek megnyugtatóására történnek is ilyen kutató munkálatok. Amidőn a múlt éjjel a *Santos* templomi negyedben néhány lövés dördült el, az a hír kapott lábra, hogy azok a templomban elrejtve levő rendpapoktól származnak. A rendőrséget kellett a templomok és a francia követség védelmére igénybe venni. A városban és környékén állandóan letartóztatják az áruházban menekülő rendpapokat.

A forradalom antiklerikális irányzata igen erősen érezhető. Jelentések érkeznek vallási intézmények elleni újabb támadásokról. Miután attól tartanak, hogy a támadások általánosok lehetnek, megfelelő óvintézkedések történtek. A *Jézu Quelhaes* társaság székházát az oda behatolt katonák üresen találták. A múlt éjjel azonban, amidőn a *Trenas* kolostorban, ahol 150 portugál nővér van, fegyveres csoportok hatoltak be, ezek és az apácák között tetteleges összetűzés támadt, melynek folyamán 12 apáca könnyen megsebesült. A kolostort ezután csapatok szállták meg. A régi regime több hívének házáat is fegyveres csoportok támadták meg, de komoly incidens nem történt, mert a tulajdonosok távol voltak és tulajdonukat a köztársaságiak nem bántották.

Frankfurtból éjjel táviratozzák, hogy *Cadix*-ba egy gőzhajón négy portugál szerzetes érkezett Lisszabonból s hírül hozták, hogy *harmincegy szerzetest meggyilkoltak odhaza*. A jezsuita rend provinciális ellenben Lisszabonból táviratozott a rend római generálisának, hogy a kolostor ostroma alkalmával senkit sem álltak meg és csak néhányan sebesültek meg könnyebben. A kiutasított jezsuiták *Brazília*-ba fognak kivándorolni.

A hivatalos lap rendeletet tesz közzé, mely a régi portugál törvények alapján elrendeli a *Jézu-társaság tagjainak, valamint minden kongregáció itt működő tagjainak az országból való kiutasítását*. Azon portugál szerzetes-tagok, akik levetik a szerzetesi ruhát, visszatérhetnek. A többiek tartoznak elhagyni Portugáliát. A belügyminiszter személyesen vizsgálja az egyes szerzetesi tagok honosságát.

Bombázás vaktöltéssel.

Londonból jelentik: Eddig negyven holttestet találtak a forradalom áldozatai közül. Az ugynevezett bombázás legnagyobb része vaklövészekkel történt. A forradalmárokat utasították, hogy csak a legvégső esetben löjjenek és töltéssel, egyébként pedig a monarchistákat csak vaklövészekkel ijesszessék. Mindazonáltal komoly csaták is voltak, melyekben mind a két részről a legnagyobb halálmeqvetéssel küzdöttek. Egy, a forradalmárokhoz csatlakozott torpedónaszádon levő hajózáslós golyót röpített az agyába, hogy ne legyen kénytelen a király ellen küzdeni.

Bismarck jóslata.

A „*Hamburger Nachrichten*” főleleveníti *Bismarck* hercegnek 1891-ben tett nyilatkozatát, amelyben a latin fajú államok fejlődését clyannak jelezte, amely a köztársasági államformához vezet. *Bismarck* herceg már akkor abban a meggyőződésben volt, hogy a francia republiikánusok azon törekvésekben, hogy az összes latin fajú államokat köztársasággá tegyék, első sorban Portugáliára vetették magukat és ott a köztársasági propagandát messzemenőleg támogatják. A nyilatkozat így szól:

— Majd ha nem a Franciaországban, hanem Portugáliában, sőt Spanyolországban is kialakul a köztársasági államforma, ez a tény igen nagy kihatással lesz Olaszország belső és külső viszonyaira, különösen, ha ahhoz még anyagi bajok és elégedetlenség is járul. Távoli ugyan az eshetőség, de tekintve azokat a törekvéseket, amelyeket Franciaország ez idő szerint kifejt, ezt az eshetőséget, mint erős valószínűséget számításba kell venni az európai politika kialakulásának vizsgálatánál.

Legujabb.

A köztársaság életbeléptét tegnap egész Portugáliában lelkesen megünnepeleék. A nyugalom teljes és a kereskedelmi forgalom simán folyik. A Tajon horgonyzó három portugál hadihajót szigoruan őrzik és senkit sem engednek közelébe. Elhatározták, hogy a harcok áldozatainak emlékoszlopot állítanak. *Reis* és *Bombarda* tábornokokat e hó 16-án fogják ünnepiesen temetni.

KÜLFÖLD.

Kiderlen-Waechter Bécsben. Bécsből jelentik, hogy a király délután 2 órakor *Kiderlen-Waechter* államtitkárt fél óráig tartó külön kihallgatáson fogadta. Ezután az államtitkár gróf *Aehrenthal* külügyminiszternél tett hosszabb látogatást.

Kiderlen-Waechter államtitkár ma délután a német nagykövetségen teázott, azután néhány régebbi ismerősét látogatta meg. Este 8 óra 15 perczkor a német külügyi államtitkár Berlinbe utazott.

A spanyol kulturharc. Madridból jelenti, hogy a képviselőház mai ülésén *Canalejas* miniszterelnök beszédet mondott, amelyben a katolikusok és a munkások tüntetéseiről szólt. A jobb- és baloldal fellépése olyan, hogy a polgárháborúra való izgatásnak látszik. A klerikálisok törvénytenséget követnek el. Spanyolország és a Vatikán közötti viszonyról szólt ezután és kijelentette, hogy a közhatalom engedékenysége oly nagy volt, hogy az egyház az államnak majdnem minden erejét abszorbeálta. A klerikalizmus békóba verte a polgári és a gondolatszabadságot. Nem szándéka Rómával megszakítani a viszonyt, sőt azt még szorosabbra akarja fűzni. A vallási községek alkítása ügyében legközelebb törvényjavaslat kerül a törvényhozás elé. A kamara a liberálisok 147 szavataival *Gasset* volt liberális miniszter bizalmi napirendjét fogadja el. A többi képviselők nem szavaztak.

Idegenüldözés Hondurasban. A „*New York Sun*” jelenti Guatemalából, hogy az Amapalában (*Honduras*) élő külföldiek menekülnek a városból, miután a város parancsnoka elrendelte, hogy az összes angolokat és amerikaiakat fogják el és vagyonukat kobozzák el. Az angol konzul csak nagy nehezen menekült meg a kormányzó katonáinak

golyózápora közben. A kormányzó az angol ügyvivőt is le akarta tartóztatni, akit azzal vádolt, hogy a lakosságot forradalomra izgatja. A parancsnok azzal fenyegetőzött, hogy ha az angol hadihajó, melynek kiküldését a konzul kérte, ideérkezik, ön-maga fogja megparancsolni a város felgyújtását.

Nagyvezér-válság Törökországban. Stambuli jelentések szerint *Hakki basa* török nagyvezér még a parlament összeülése előtt lemondott és a kormány más nagyvezér alatt rekonstruáltatni fog. *Hakki basának* szemére vetik a többi közt, hogy a kölesön felvétele végett személyesen utazgatott Franciaországban, ami állásának tekintélyével nem fér össze. Az ellenzék még erősödött, amikor a francia kormány e sok utazgatás dacára sem szállította le feltételeit. *Hakki basa* tíz nappal ezelőtt tért vissza Konstantinápolyba, azóta is folytatták a tárgyalásokat a francia kölesön dolgában, sőt Franciaország egyben-másban engedett is, de ez sem használt már *Hakki basának*. Egy távirat szerint *David* bég tagja lesz az új kormányban, az ifjú törökök ugyanis nagyon szeretik őt és az önértékes nemzeti irányzat legelszántó előjének tartják. Az ifjutörök komité elhatározta, hogy megbuktatja a nagyvezért, de ő megelőzte az ifjutörök bizottságot és önként lemondott.

A finn alkotmány végnapjai. A finn országgyűlést — mint Helsingforsból táviratozzák, — ma feloszlatták. Az új választásokat 1911. január 2-ára, az új országgyűlés összeülését 1911. február 1-ére tűzték ki. A „*Rossija*” a finn kérdést illetően azon reménynek ad kifejezést, hogy a finnek megértve a helyzet komolyságát, határozataikat revizió tárgyává teszik és feladják kihívó magatartásukat. A „*Novoje Vremja*” szerint a finnek ma-duk ellen fordulnak, amikor azt hiszik, hogy útét mérnek az orosz kormányra. A „*Brzevija Vjedomosti*” is a helyzet komolyságára figyelmezteti a finneket. A „*Rjecz*” szerint az orosz kormány ketté kell szakítania a finneket és a mérsékelt elemre támaszkodnia.

Ostromállapot Szalonikiben. A kényszerlefejezés és a házkutatások foganatosítása végett Szalonikiben *kihirdették az ostromállapotot*. A csapatok a zsendérséggel és a rendőrséggel együtt tegezen járnak el; előbb a görög alattvalók, azután az ottomán görögök és bolgárok házait kutatják át. Az eljárás a régi naptár szerint október 1-én veszi kezdetét; addig állítólag *Torghut* basa is Szalonikibe érkezik, Jenaize és Vodena tartományokban már megtörtént a lefejezés Karadshavóban is kihirdették az ostromállapotot.

Demokrata konvent verekedéssel. Newyorkból jelentik, hogy Massachusetts állam demokrata konventjén, amelyet szombaton akartak Bostonban megtartani, óriási botrány történt. A konvent tagjai *csunyán összeverekedtek* és a konventet meg se lehetett tartani.

EGYHÁZAK.

— (A katolikus nagygyűlés programja.) A katolikus nagygyűlés, melyet az Országos Katolikus Szövetség, mint a katolikus nagygyűlések rendezője, november 13., 14. és 15. napjain Budapesten rendez. Részletes programja a következő: November 13-án, vasárnap reggel 9 órakor *Veni Sancte*, 11 órakor I. nyilvános (ünnepélyes) ülés. Délután 3 órakor a Népszövetség diszülése, 5 órakor három templomban szentbeszéd és ájtatosság, az őszi időjárás folytán elmaradó Eucharisztikus körmenet helyett. November 14-én, hétfőn reggel 8 órakor szent mise. Délután: körök, egyesületek, szervezetek és intézmények ülései. Délután 3 órakor szakosztályi ülések: I. Hitbuzgalmi — charitatív szakosztály. Tárgyai: hitvédelem, kongregációk, családvédelem, szegény-ügy, stb. II. Közművelődési szakosztály. Tárgyai: keresztény művészet, sajtó, irodalom, népkönyvtár, iskola és szabadoktatás, ifjusági mozgalmak stb. III. Szociális szakosztály. Tárgyai: mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi ügyek, stb. 5 órakor II. nyilvános ülés. November 15-én, kedden reggel 8 órakor szentmise. Délután a szakosztályok folytatódó ülései. Délután 3 órakor zárt ülés, 5 órakor III. nyilvános ülés. Este 8 órakor ünneni lakoma.

Vámbéry Armin jubileuma.

— Az Akadémia üdvözlése. —

Budapest, október 10.

A Magyar Tudományos Akadémia önmagát tisztelte meg, amikor nagy ünneplés központjává tette *Vámbéry Armin* abból az alkalomból, hogy vasárnap volt ötvenedik évfordulója annak a napnak, amikor a nagy tudós az Akadémiának tagja lett. A maga dicsőségét hirdette, amikor *Vámbéry Armin* dicsőségét zengte, mert legalább olyan dicső a Tudós Társaságnak ő, mint amilyen dísz jelent maga az akadémiai tagság.

Mert olyan pályafutás kevés halandónak jutott osztályrészül, mint *Vámbéry Armin*nak. Alant született; szegény sorban nevelkedett, nélkülözésekkel küzdött. Egyedüli fentartója volt a mérhetlen tudásvágy, mely benne lakozott. Ez volt irányítója az étellel való harezban; ez volt vezérlő csillaga, mely felé indult, amikor a világot meg akarta hódítani. És meg is hódította s győzelme túlhaladja a hadvezérek győzelmét. Mert az ő hadakozása a szellem fegyvereivel történt. És már részóta ösmerik őt elsőrangú tényezőnek nemcsak nálunk, hanem az egész világon. Tudósok, államférfiak és fejedelmek nyujtották neki át az elismerés pálmáját és meghódoltak pártatlan tudománya, hatalmas akaratára és példátlan kitartására. Nevét éppen úgy tisztelik a külföldi nagy kulturálmokban, mint nálunk és legalább is annyi ünneplésben volt már része az ország határain kívül, fejedelmi udvarokban, mint nálunk.

A nagyjelentőségű ötvenévi jubileumról az alábbi tudósításban számolunk be:

Az Akadémia tagjai küldöttséget menesztettek *Vámbéry Armin*hoz. A küldöttség tagjai voltak: *Berzeviczy Albert* elnök, *Beöthy Zsolt* főrend, másodelnök, *Heinrich Gusztáv* miniszteri tanácsos, főtitkár, *Goldzieher Ignác*, a nyelvtudományi osztály elnöke és ifj. *Szinnyei József*, az osztály titkára. A deputáció szónoka *Berzeviczy Albert* volt, aki emelkedett hangon, nagy melegséggel tolmácsolta az akadémikusok jókívánságait és átnyujtotta *Vámbéry*nak azoknak írásba foglalt üdvözlését is, amely *Baumgartner Antal* által készített művészi értékű emlékirat. Az üdvözlés így szól:

„Mélyen tisztelt Társunk!

A mai napon telik be egy félszázada, hogy a Magyar Tudományos Akadémia Méltóságodat tagjai között tisztelheti. Ezen öt évtizedet a tudomány terén érvényesülő, világraszóló működése és annak gazdag eredményei teszik emlékeztetővé. Méltóságodat, ki fiatal korában nagy feltűnést keltett középázsiai utazásával a messze szétágazó tudományos nyelvudományi, földrajzi, történelmi és etnográfiai megismerésében, járhatatlan utat tört meg azok számára, akik utmutatásának nyomdokaiba léptek, utóbb pedig a tudományos munkák díszes sorozatával a keleti világnak addig csak homályosan ismert területeiről ellebbentette az azokra boruló látványt. Azok mellett, amikkel a tudományos irodalom az adagításához példát adó fáradhatatlansággal hozzájárult, a keleti világ társadalmi, erkölcsi és politikai élete körében kifejtett nagyszabású tevékenység is Méltóságod nevére messze hazánk határain túl a keleti világ minden részében és a nyugati művelt nemzetek legszélesebb köreiben nagy lére, a tudományos világ előkelő, méltán ünneplést nevel köze emelte. Ezáltal fény és dicsőség hárult hazai tudományosságunkra, melynek Méltóságod mindenkoron hűségese munkása maradt, azzal is, hogy Akadémiánk körében kutatásait nyelvünk és ös-korunk kérdéseire is kiterjesztette. Mint főiskolánk nagytekintélyű tanára lelkesítő tanításával a fellépése idején parlagon heverő keleti tudományok buzgó művelőket nevelt, akik a mi nemzedékünkben ezen ránk nagyfontosságú tanulmányoknak sikerrel szentelik magukat e hazában és kik között többen Akadémiánkban és főiskoláinkban is helyet foglalnak, egytől-egyig Méltóságod iskolájának növendékei és oktató buzdításának köszönik tudományos értéküket. Mindezekért el nem évülő lá-lával tartozik Méltóságodnak első sorban az a hazai testület, mely a nemzeti tudományos és irodalmi élet vezetését, irányítását és fejlesztését ismeri feladatául és mely mindig büszke lesz arra, hogy elsőnek ismerte föl Méltóságod ritka tehetségét és már pályája legkezdetén jóakaró támogatásában részesítette. Ez érületekkel üdvözljük Önt, igen tisztelt Társunk a mai évfordulón a Magyar Tudományos Akadémia nevében azzal a hő kívánság-

gal, hogy még nagyon soká örvendhessünk el nem lankadó tevékenysége folyton megújuló eredményeinek. Kiváló tisztelettel és ragaszkodással Budapest, 1910. október 9.

Heinrich Gusztáv
főtitkár.

Berzeviczy Albert
elnök.

Vámbéry szerényen háritotta el magáról a neki tulajdonított nagy érdemeket.

— Azt, amivé lett, s hogy működésével elismarést tudott szerezni nemzetének, a magyar tudományosságának szerte a világon — ugymond — egyenesen a Tudományos Akadémiának köszönheti. Emlékezett régi időkre. Nem 1861. óta van ő egybeforrva az Akadémiával, amikor tagja lett, hanem már régebben, 1854-ben szorgalmas látogatója volt a könyvtárnak, amely akkor még a Trattner-féle ház udvarában volt és *Reguly Antal*nak, *Jerney János*nak meg más tudósoknak a buzdítására, kényszerítésére kezdett el foglalkozni a nyelv-tudományokkal, akik felfedezték benne az ezek iránt való hajlandóságot. Később ezer forintot adott neki az Akadémia és ezzel elküldötte utazni és ez volt a kiinduló pontja az ő egész élete minden eredményének. Azzal fejezte be beszédét, vajha a nemzetnek minden művelt tagja elismerné az Akadémia nagy horderejű kulturális működését és azt mindenki meg tudná becsülni.

A lelkesedéssel fogadott beszéd után a küldöttség tagjai még sokáig elbeszélgettek *Vámbéry*vel, a feleségével és családjának tagjaival.

KÖZIGAZGATÁS.

A polgármesterek kongresszusa.

Szombathely, október 10.

A rendezett tanácsú városok polgármestereinek országos egyesülete vasárnap tartotta rendezévi közgyűlését Szombathelyen a közművelődési ház nagytermében. A kongresszuson Magyarország valamennyi rendezett tanácsú városa képviseltette magát és azon mintegy kétszáz polgármester és városi tisztviselő vett részt. A közgyűlésen megjelent *Szell Ignác* v. b. t. f. nyug. belügyi államtitkár, *Békassy István*, Vas vármegye főispánja is.

Dr. Szentpály István miskolci polgármester, elnök nyitotta meg a közgyűlést. Magyarország — ugymond — nagy átalakulás előtt áll, nemcsak politikai, társadalmi, hanem gazdasági téren is. Ebben a nagy átalakulásban a fő súlypont kell, hogy a városokra helyezkedjék, mert a városokban központosul az intelligencia és a közgazdasági élet is erősebben lüktet ott. Ebben a törekvésben azonban nem szabad a városoknak elszigetelve maradni. Szükség van nemcsak az állami, de a társadalmi támogatásra is. Csak azoknak a jogoknak az elismerését követelik az államtól, amelyek a városok haladását előmozdítják. A városok arra törekednek, hogy ez az ország haladjon előre a fejlődés és boldogulás útján. És midőn a városi tisztviselők anyagi helyzetének javítására törekveszenek, akkor is az a céljuk, hogy a városok haladását mozdítsák elő. Abban a reményben nyitja meg a közgyűlést, hogy a mai kongresszus határozataival is sikerül előbbre vinni az országnak és a magyar városoknak haladását és fejlődését.

Várhidy Lajos titkár terjesztette elő ezután a tanács évi jelentését. A jelentés mindenekelőtt a városoknak nyujtott segélyről emlékezik meg. Az a véleményük, hogy a két millió korona állami hozzájárulás összegét a rendszeresített állásokra kell fordítani. Sérelmesnek tartják, hogy a tisztviselőket csak a VIII—IX. osztályokba sorozhatják be, holott a VII—IX. osztályba volnának besorozandók. *A besorozásnál figyelembe kellene venni az eddigi szolgálati időt is*. Kívánja az egyesület, hogy az állami hozzájárulás összege ne 1916-ban adassék a városoknak, hanem annak legalább is 50 százaléka a folyó évben, 75 százaléka 1911-ben és a teljes összeg 1912-ben. Mindezen sérelmeket a belügyminiszter elé terjesztették memorandumban, egyben kérték a belügyminisztertől a városi törvény mielőbbi megalkotását is. Az egyesület kötelességének mondja a jelentés, hogy meg sürgesse azokat a törvényjavaslatokat, amelyek nem járnak anyagi áldozatokkal, de a városok életerős fejlődéséhez feltétlenül szükségesek. Ilyenek a városi törvény a szolgálati pragmatika, a belügyminisztérium városi osztályának reformja, a nyugdíj-ügy országos rendezése, a községi takarékpénztárakra vonatkozó törvény stb. A tanács jelentésének tudomásulvétele után a számvizsgáló bizottságnak jelentését tárgyalták le, majd megállapították

Ezután Várhidy Lajos egyesületi titkár, a városok államsegélyére vonatkozó teendőket adta elő. Javasolta, hogy a belügyminiszterhez intézendő memorandumban kérjék, hogy az államsegély alapját ne a közegészségügyi, rendőri, katonai és adóügyi kiadások képezzék, hanem ehhez vegyék még a *gyámügyi kiadásokat is*.

Az efelett kifejlődött vitában felszólaltak Farakas Jenő felsőbányai, Kludik Gyula szolnoki, Korbay Károly zalagereszei, Wimmer Károly esztergomi, dr. Lengyel György nagyenyedi és dr. Gombos Lajos ezglédi polgármesterek, akiknek felszólalásai után elfogadták az előadó javaslatát.

Várhidy Lajos egyesületi titkár előadó ezután a rendezett tanácsú városi tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozólag tett javaslatot. Kívánják, hogy valamennyi tisztviselő az eddiginél magasabb rangosztályba jusson és hogy a tisztviselők előlethaladása ne a VIII—XI., hanem a VII. és XI. fizetési osztályok között történjen. Kívánják, hogy a magasabb rangú tisztviselők ugyanazon állásban eltöltött 15 év után, magasabb fizetési fokozatba automatizálva menjenek, a kisebb rangosztályú tisztviselők pedig ugyanazon állásban eltöltött 12 esztendő után szintén automatikusan menjenek magasabbra. A helyettes polgármesterek, főjegyzők, számvonó, árvászkéi ülnök, a VIII-ik rangosztályba vétessék, az I. jegyző a IX-ik rangosztályba, a többi pedig a X-ikbe. A javaslatot elfogadták.

A tanács előterjesztésére a közgyűlés 1000 korona pályadíjat tűzött ki egy oly munka elkészítésére, mely a városi törvény főbb alapelveit ismerteti. Ezután dr. Ujváry Ede szombathelyi városi tanácsos a községi választói jog és a virilizmusról, dr. Horváth György városi főjegyző pedig Szombathely város fejlődésének és rendezésének ismertetéséről tartott előadást, majd az indítványok letárgyalása után a közgyűlés véget ért.

Délben a Szabaria éttermében bankett volt, amelyen számos felköszöntő hangzott el.

Pest vármegye közgyűlése. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottsága a nyári szünet után ma délelőtt tartotta első rendes közgyűlését. A közgyűlésen, amelyen gróf Ráday Gedeon főispán elnökölt, a törvényhatósági bizottsági tagok nagy számmal jelentek meg. A közgyűlés megnyitása után Agoraszó Tivadar főjegyző terjesztette elő az alispáni évnegyedes jelentést. A jelentés legfontosabb részei voltak a legutóbbi negyedév alatt tett fontosabb intézkedések. Intézkedett az alispán a megyebizottsági tagok választása ügyében, az 1911. évi népszámlálás dolgában és az 1911. évi községi költségvetések beterjesztése tárgyában. Részletesen foglalkozott a jelentés a kolerával is és részletezte azokat az intézkedéseket, amelyeket a koleraveszély meggátolása céljából tett az alispáni hivatal. Az intézkedések azonban nem jártak kielégítő eredménnyel, mert a megye területén számos eset fordult elő és különösen a halálozási arányszám volt igen nagy: meghalt Hartán 1, Kalocsán 10 közül 8, Békásmegyeren 3 közül 2, Kiskunfélegyházán 1, Solymáron 1 és Dunaregnyházán mind a két beteg. A megye közbiztonsági állapota elég kielégítő volt a múlt évnegyedben az alsóabasi járást kivéve, ahol számos betörés és lopás történt. A közegészségügyi állapot nem volt kedvező, amennyiben a koleramegbetegedéseken kívül a vörheny és kanyarójárvány szedett sok áldozatot. Munkásmozgalmak a megyében nem érezhetők, de a gödöllői járásban a szervezkedés erősen terjed. A munkabérek elég magasak és némely helyeken munkáshiány is érezhető.

A jelentés tudomásulvétele után dr. Kemény Kálmán tiszteletbeli főjegyző előterjesztette a közutak 1911—12. évi költségelölirányzatát. Nagyobb vitát provokált itt néhány viczinális utnak a törvényhatósági úthálózatba leendő felvételéről hozott kereskedelmi miniszteri határozat. A kereskedelmi miniszterium ugyanis megsemmisítette a közgyűlés határozatát, kimondván, hogy addig nem engedélyez új utat, míg a közúti alap, amelynek jövedelmét a jelenlegi 550 kilométernyi törvényhatósági út teljesén kimeríti, teherviselési képességét újra vissza nem nyeri. Förster Aurél követeli, hogy a közgyűlés ne vegye figyelembe ezeket az akadékoskodásokat és határozza el újra a szóban lévő viczinális utak beillesztését a közúti hálózatba. Fazekas Ágoston alispán az indítványhoz hozzájárult és a közgyűlés ily értelemben határozott. Több apróbb jelentőségű ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

A kupaktanács. Makó város tanácsa ma közgyűlést tartott, amelyen elhatározták, hogy hetven hold földet egyholdas parcellákban bérbe adnak a szegényebb néposztálynak. A közgyűlésen nagy vitát kellett Purjesz Mór hírlapíró ügye, aki egy újságcikkében Makó város képviselőtestületét féltkezelő alakokból álló kupaktanácsnak nevezte. Purjesz a város beperelte, de a tárgyaláson bizonyosodott, hogy Makó képviselőtestülete tény-

leg hozott oly határozatot, amely kompromittálja egy ily nagy város reputációját és így a törvény-szék Purjesz Mór hírlapíró felmentette. Ezen elvesztett per bejelentése rendkívül izgalmas vitát provokált, okulva azonban ezen tapasztalaton, Makó városa egy ugyanilyen pert visszavont egy másik hírlapíró ellen.

Zemplén vármegye közigazgatási bizottsága Meczner Gyula főispán elnöklésével ma tartotta Sátoraljaújhelyen havi közgyűlését. Löcherer Lőrincz megyei főorvosnak a közegészségügy terén szerzett érdemei elismerésül az öfelsége által adományozott Ferencz József-rend lovagkeresztjét a főispán nagyobb beszéd kíséretében átűjtotta. Dr. Löcherer meghatva mondott köszönetet a kitüntetésért. Az alispán tett ezután jelentést a kivándorlásról. A jelentés szerint az elmúlt hónapban 329 kivándorló tért vissza. A belügyminiszter betiltotta a mezőlaborcezi járásban a Nagymonostoron tartandó bucsut, mert Galicziából sokan szoktak e bucsura átjönni és ennek megakadályozása a koleraveszedelemre való tekintettel történt. A pénzügyigazgató jelentése szerint 60.984. egyéb adókból pedig 172.976 koronával több folyt be, mint az előző év szeptember havában. A tanfelügyelő bejelentette, hogy a felső vidéken 20 iskolát állítottak fel, amit a közgyűlés örömdetesen vett tudomásul.

A harapós hal-ember.

— Rémület Budapest és Kerepes között. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 10.

Hasonló szenzációban csak a párisi rendőrségnek és riportereknek volt részük ez előtt két esztendővel. Páris külterkein és környékén egy *viperember* veszélyeztette a polgárok közbiztonságát. A viperember, amint az élénk fantáziájú párisiak elnevezték, az esthomályban, váratlanul támadta meg kiszemelt áldozatát. Hátulról támadott és mielőtt a meglepett módium felocsudhatott volna, beleharapott, aztán gyorsan elmenekült. Végre aztán miután hónapokon keresztül vadásztak rá, elfogta a rendőrség és ártalmatlanná tette a bolond embert.

Sokban hasonlít ehhez a most közlendő, rémregénybe illő eset, melynek színtere Budapest és a néhány kilométernyi távolságban levő Kerepes falu. A kis községből ma azt az értesítést kaptuk, hogy odacsatangolt Budapestről egy veszett kutya által megmart ember és Kerepesen beleharapott egy békes és polgárba s e harapással beleoltotta volna a veszettség csiráit. Miután nincs tudomásunk róla, hogy ebveszszel terhelt emberek a fővárosban szabadon futkározhatnának, utána jártunk az érdekes esetnek. S az eredmény az, hogy az értesítés megfelelő a valóságnak, csupán azt kell még eldönteni — még pedig hivatalosan — vajjon a harapó ember magában hordta-e a veszettség csiráit. S ami a még meg nem történt megállapításban szomorú, az hogy a vizsgálatot már csak a megharapott emberen lehet foganatosítani, mert aki megsebezte, meghalt a kerepesi községhez.

A dolog története a következő: Budapesten a Hernád-utca 38. számú házban lakott Rössler Rezső és a felesége. Rössler már évek óta munkaképtelen volt. — Munkaképtelenségét nézve kétféle verzió kering. Az egyik szerint — amit a felesége mond — Rössler évek óta nem volt észnél. Harapós mániákus volt. Mindig harapni akart. Ha nem volt ki vagy mit, úgy a saját nyelvét beharapdálta, sőt harapta. Olyannyira, hogy Rösslernek csak fél nyelve volt, a többit elharapta s ezért beszélni sem tudott. A másik verzió szerint pedig Rösslert valamikor veszett eb marta meg s azóta volt bolond. A harapó mániája mellett olyan szokásai voltak, amelyek folytán a *halember* címét kapta. Imádta a vizet. Nem órákig, de napokon keresztül tudott a vízben pancsolni, vagy lubiczkolni s jaj volt annak, aki el akarta távolítani a víz mellől. Ekkor már harapott.

Rösslert meg volt az a szokása is, hogy hiába vigyáztak rá — megszökött. A felesége sokszor napokon át kerestette, s mire visszakért, nem lehetett ráismerni. Ruhája vizes volt s rongyokban csüngött le róla. Külsője szánalmasan elhanyagolt volt. Szemei ijesztően forogtak üregükben. De ilyenkor, ha kicsavarogta magát, szelidebben visel-

kedett. Mindent hagyott magával tenni, de még jelekkel sem beszélt, miért is a felesége sokszor he- teken át nem tudott szó- vagy jelbeli érintkezést folytatni vele. Az asszony dolgozott mindkettőjükre.

A múlt hét keddjén megint megugrott Rössler Rezső a pesti lakásukból. Addig mendegélt gyalogszerrel, míg eljutott Kerepesre. Homályos tekintetekkel nézegetett körül. Nem tudta mitevő legyen, amikor észrevette a község kerekese kútját. Mint vadállat a szákmányra, úgy törtetett Rössler a kerekese kúthoz. Lefoglalta a maga számára az ivó- vedret és elkezdett pancsolni mosakodni benne.

A falubeli asszonyok estére vizet akartak hozni a kútból. Nem engedett senkit sem a közelébe. Az asszonyok zugolódni kezdtek. Kiáltottak, fenyegetőztek, de mindhiába. A jól öltözött idegen nem akart tágitani a kút mellől, sőt megfenyegette őket. Az asszonyok közül különösen az egyik Kozár Jánosné békétlenkedett:

— Hogy huzzunk mi a vederbe ivóvizet, ha az az ember belemoskol!!

S miután Rössler többszöri intelem dacára sem akart elmenni, az asszonyok férfiembert kerestek, aki elbánjon vele. Kozár Jánosné hazaszaladt a férjéért, aki csakhamar ott termelt a kútnál s felszólította az idegent, hogy hagyjon békét a kútnak. Persze az nem is felelt, hanem mikor Kozár ki akarta venni kezéből a vedret, Rössler ráugrott, letepergte és az arcába harapott. Kozár a szeme alatt éles fájdalmat érzett és elbocsátotta támadóját, aki erre futva menekült. Időközben azonban már összesereglett a falunépe, jöttek csendőrök is, akik megfogták Rösslert. Hiába faggatták, egy szót se tudtak kivenni belőle. Bezárták hát a község házára.

A megharapott Kozár bement egy csendőrrel Csömörre az orvoshoz. Dr. Hunwald Antal orvos hamarosan végzett a beteggel: azt mondta, hogy nincs semmi baj, csak karbóllal kell borogatni. Írást is adott róla a csendőrösvezetőnek, hogy a megharapott embert megvizsgálta és nincs komoly bajról szó.

Hazajött a csendőr is, Kozár János is. A csendőr szabadjára bocsátotta Rösslert, Kozár pedig szépen hazament és kezdte magát a bölcs orvosi tanácsra karbóllal borogatni. Ráadásul bemázolta magát a patikus tanácsára kollódiummal, ami éppen annyit használ, mintha levegő borogatóst alkalmazott volna.

Közben pedig a csendőrök czirkálás alatt érdekes leletre bukkantak. Megtalálták a község határában folydogáló patakban Rössler Rezsőt. Három nap, három éjszaka ült a vízben a káposztás kert alatt a *halember* és amikor felszólították, hogy jöjjön ki a vízből, egy csöppnyi hajlandóságot se mutatott rá. Agyonfázva, agyonfagyva, vizesen vitték be a csendőrök a község házára, ahol másnap meghalt. Nagynehezen megállapították a kiletét, értesítették a feleségét, aki még éppen az utolsó pillanatban tudott kiérkezni a viczinálison Kerepesre. Éppen temették a harapós halembert a református egyház szertartásai szerint. Herzfelder Ignác fűszerkereskedő és temetési czikk raktáros adta a koporsót és a fejfát összesen 23 koronáért. Rösslerné temetés után adott három koronát. A szegény asszony a többi 20 koronát megígérte, hogy Budapestre küldi.

Eddig minden rendben lett volna, kivéve azt, hogy nincs tudomásunk róla, hogy a szegény halembert felboncolták volna. Nem volt rá kíváncsi senki sem, mi okozta a halálát. A megharapott ember Kozár János pedig tovább borogatta magát.

Eltorzult arccal, lila színű daganattal, a vér- rögzés kétségtelen előjeleivel elborítva üldögélt lakásán, amikor felkerestük.

— Rosszul vagyok uram nagyon. Várom a jobbulást, de doktorhoz nem mehetek, mert pénzt kér. — mondta Kozár János.

Mellette sopánkodik a felesége, hogy az uránál nincs most keresete s ő meg az anyaság örömei elé néz. Mind a ketten emlékeznek rá s több falubeli is határozottan, hogy Rössler Rezső arca *fekélyes volt, pikkelyes sebek borították*. S hagyják ezt a szegény embert elsenyedni, lázasan, betegen, teljesen eltorzult orral és ábrázattal. Talán arra vár-

nak, amíg Kozár maga is harapni kezd, mert nincs kizárva, hogy a bouzolatlanul és megvizsgálatlanul eltemetett halott veszedelmes baj csiráit ültette el nyálával a harapás nyomán. És hagyják felügyelet nélkül a falu kellő közepén.

Ez történik néhány kilométernyi távolságban a pompás, a díszes Budapesttől.

A kolera.

— Csökken a veszedelem. —

Budapest, október 10.

Ma már Budapesten „hivataiból” is megszűntnek jelentették ki a kolerajárványt, mert tizenötödik napja nem volt koleragyanus megbetegedés. A vidéken is megszűntnek tekinthető a koleravész járványszerű jellege, csupán szórványosan fordultak elő esetek.

A fővárosban.

A főváros területén az utolsó két napon sem fordult elő koleramegbetegedés. Beszállítottak ugyan a Lipót-körut 15. szám alól egy esetet, továbbá a Színház-utca 18. sz. alól egy nőt és a Bécsi-ut 76. sz. alól egy kazánfűtőt, de valamennyiről kiderült, hogy nem kolerás.

A kolerajárvány kérdése különben ma délelőtt a székesfőváros közigazgatási bizottságának, dr. Fülöp főpolgármester elnöke alatt megtartott ülésén is szóba került. A hivatalos jelentések előterjesztése után ugyanis dr. Magyarevits Mladen tiszti főorvos tett jelentést a főváros közegészségi állapotáról. A közegészségi állapot a megelőző hónapoz viszonyítva lényeges változást nem mutat. Ázsiai kolera, vagy ilyenre gyanus megbetegedés az utolsó 15 nap alatt nem fordult elő a fővárosban és ezért ez a járványos baj jelenleg a fővárosban megszűntnek tekinthető. Mivel azonban az országban még több helyen van kolera, a nagy forgalom mellett el kell készülnie arra, hogy a veszély újra felléphet, bár a Dunán, valamint a vasutakon minden intézkedést megtettek a baj behurcolásának meggátolására. Ez okból a védekezési intézkedéseket a főorvos tovább is folytatni fogja. A fertőző megbetegedések száma a múlt havhoz viszonyítva, 49 esettel kevesedett.

A vidéken.

Mohácson és környékén a belügyminiszter a halárusítási és halászati tilalmat feloldotta azon utasítással, hogy a vevők figyelmeztessenek, hogy a halat tisztítás előtt forró vízben áztassák. Mohácson a kolerának nincs újabb áldozata. A betegek közül egynek az állapotja kétséges, a többinek állapota határozottan javul.

Lányosok községben a kolerában megbetegedett Hejt Károly ma felépült. Ha öt napig újabb megbetegedés nem fordulna elő, a községet feloldják a kiviteli tilalom alól.

Nagynyáradon a kolerát hivatalosan megszűntnek nyilvánították.

Ujvidékről jelentik: Gruics János, akit tegnap koleragyanus betegsége miatt a járványkórházba szállítottak, ma reggel meghalt. Deák tiszti főorvos a halottvizsgálati bizonyítványban a halál okaként ázsiai kolerát jegyzett be. Mint pótlólag megállapították, Gruics a horvátországi Szuszk községben betegedett meg. A városi tanács éppen szombaton javasolta, hogy a járványbizottság ismét egészségügyi bizottsággá alakuljon, minthogy szeptember 10-ike óta sem koleragyanus megbetegedés, sem halálozás nem történt. A járványbizottság megmarad és valószínű, hogy a törvényhatóság vesztő alá fogja Ujvidéket helyezni.

Nagybecskerekéről jelentik: A szomszédos Klekk községben a bégai zsilipeknél dolgozó munkások közül két munkás kolerában megbetegedett és egy meghalt. Nagybecskereken a legszigorubb óvintézkedéseket megtették a betegség terjedése ellen. A Béga vízének használatát szigorúan eltiltották. A partokat katonaság őrzi. A zsilipeknél dolgozó munkásokat elszigetelték. Gájon ezenkívül egy megbetegedés és Zichyfalván egy halálozást történt koleragyanus tünetek között.

A hivatalos értesülések.

A belügyminiszter hivatalos közleménye szerint a következő koleragyanus megbetegedésekről, illetve halálozásokról érkezett jelentés: E hó 9-én Dunavecse (Postmegye) egy megbetegedés, Barnás (Torontálmegye) egy megbetegedés, egy halálozást.

Klek (Torontálmegye) egy megbetegedés. E hó 10-én: Ujvidék egy beteg, Vecsenázo (Krassó-Szörénymegye) egy megbetegedés, egy halál, Batta (Tolnámegye) egy megbetegedés, egy halálozást, Czrepaja (Torontálmegye), Klek (Torontálmegye) egy halál.

Hazai kereskedő körökben téves értelmezéseket fűznek az osztrák kormány ama rendelkezéséhez, amely a kolera elleni védekezéssel kapcsolatban a Magyarország felőli forgalomnak bizonyos korlátozásait írta elő. Több oldalról felmerült kérdésekre illetékes helyen nyert felvilágosítások alapján közlik, hogy az osztrák kormánynak ez intézkedései nem tartalmaznak semmiféle általános forgalmi korlátozást, annál kevésbé általános beviteli tilalmat Ausztriára nézve. A szóbanforgó rendelkezések ugyanis a következők: A párisi kolera-egyezmény értelmében az osztrák kormány eltiltotta a rongy és a szennyes fehérnemű bevitelét; tehát ez az egyezmény általános érvényű tilalom. Fennáll ezenkívül korlátozás a gyümölcs-, főzelék- és tejtermékek bevitelében, amennyiben magyarországi fertőzöttnek nyilvánított területekről az osztrák kormány megtiltotta a az olyan szállítmányokat, amelyekhez hatósági igazolvány (Ursprungszertifikat) van csatolva, amely igazolja, hogy az illető szállítmány nem fertőzött vidéken adótt föl, Ausztriába akadálytalanul engedik be és továbbítják. Ez a korlátozás tehát csak olyan küldeményekre vonatkozik s azok közt is csak a gyümölcs-, főzelék- és tejtermékekre, amelyek mellett nincsen annak igazolásul szolgáló irat, hogy az illető küldemény fertőzésmentes vidékről való.

A szerb államvasutak igazgatósága azt a megkeresést intézte a magyar királyi államvasutakhoz, hogy a kolera behurcolásának megakadályozása tárgyában életbeléptetett rendszabályokra való tekintettel intézkedjenek, hogy a Törökországból és Bulgáriából érkező és oda Szerbián át visszatérő munkásokat csak a 908. számú vonattal szállítsák Belgrádba, mert ha a szóbanlevő utasok más vonatokon érkeznek oda, vissza fognak utasíttatni. A magyar királyi államvasutak igazgatósága e megkeresés következtében utasította a zimonyi fővonalhoz csatlakozó állomásokat, hogy az említett utasokat minden egyes esetben a 908. számú vonatig tartsák vissza.

Hivatalos eljárások gyanus esetekben.

A budapesti rendőrfőkapitánysággal a predeáli járványorvos táviratban tudatta, hogy tizenegy bolgár kivándorló utazik Budapest felé, akik közül egyet a határon koleragyanusnak találtak és átadták a román egészségügyi hatóságnak. — Ugyancsak a predeáli járványorvos jelentette, hogy az 501-es számú gyorsvonattal kolerafertőzött vidékről érkezik Budapestre Earóthy Vilmos kereskedő. A rendőrség várta a kivándorlókat és a kereskedőt a pályaudvaron, de azok nem érkeztek meg. — Táviratot kapott tegnap a rendőrség, hogy Ripseckzy Vilmos orosz ezredes Oroszországból kolerafertőzött vidékről érkezik Budapestre. A pályaudvaron megvizsgálták Ripseckzyt, akit egészségesnek találtak. Az ezredes ma Triesztbe utazott.

Tilalom a magyar gyümölcsre.

A budapesti bolgár főkonzulátus a magyar kir. kereskedelemügyi miniszternél bejelentette, hogy a Magyarországból eredő gyümölcs és főzelék bevitelére Bulgáriába egészségügyi okokból betiltatott.

A külföldön.

Rómából jelentik, hogy az elmúlt 24 órában Apuliában 2 koleramegbetegedés, Nápolyban 7 megbetegedés és 2 halálozást és a környéken 17 megbetegedés és 2 halálozást történt.

Newyorkból táviratozzák, hogy az Olaszországból odaérkezett „Moltke” nevű gőzös fedélzetén lévő olasz kivándorlók között újabb koleragyanus eset fordult elő.

Belgrádban a koleragyanus tünetek közt megbetegedett hajókormányosné bakteriológiai vizsgálata megállapította az ázsiai kolerát.

TÁVIRATOK.

A szerb helyzet.

Belgrád, október 10. A nacionalista és a hadópárt között a fuzió dolgában tárgyalások indultak meg. Mindkét részről megválasztották a delegátusokat a pártvezérek és kiváló párttagok személyében.

Változás a bécsi orosz nagykövetségen.

Pétervár, október 10. Urussow herceg bécsi orosz nagykövetet megrendült egészségi állapotára való tekintettel felmentették állásától és

főudvarmesterré nevezték ki. Helyébe Giers brüsszeli orosz követet nevezték ki bécsi orosz nagykövetnek.

A görög nemzetgyűlés elnöke.

Athén, október 10. A nemzetgyűlés elnökévé Essling revizionistát, Rallis és Theotokis híveinek jelöltjét választották meg 175 szavazattal. Lead összesen 354 szavazatot. Ractivál függetlenségi 108, és a Mavromichalis-párti Montferratos 48 szavazatot kapott. Essling az elnökség átvételekor kijelentette, hogy pártatlanul és szigorúan ragaszkodva az alkotmány parancsaihoz, fogja hivatalát gyakorolni.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		okt. 10.	okt. 8.	okt. 7.
Buza	helyben	102	102½	102½
	decemberre	105¼	105¼	106¼
	májusra	109½	110½	110½
Tengeri	decemberre	57½	57½	57½
	májusra	60½	61½	60½
Chicago.				
Buza	decemberre	97½	98¼	98½
Tengeri	decemberre	49	49½	49½

Newyork, október 10. Gyapot Newyorkban helyben 14.65 (14.65). Gyapot novemberre 14.44 (14.44). Gyapot januárra 14.56 (14.63). Gyapot New-Orleansban, helyben 14¼ (14¼). Petroleum Stand white Newyorkban 7.40 (7.40). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.40 (7.40). Petroleum Refined in Cases 9.40 (9.40). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 12.95 (13.20). Zsir Roho és Brothers 13.20 (13.40).

Chicago, október 10. Zsir októberre 12.55 (12.62). Zsir januárra 12.50 (12.55). Szalonna short clear 11.37 (11.81). Sertéshus januárra 17.25 (17.17).

ÜJIDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár: kedd, október 11. — 10m. kath.: Gummár, hv. — Prot.: Ibojka. — Görög-orosz: szeptember 28. — Karilon. — Zsidó: Thisri 8. — A nap két reggel 6 óra 12 perczkor, nyugszik este 5 óra 20 perczkor. — A hold két délután 2 óra 16 perczkor, nyugszik este 10 óra 1 perczkor.

A képviselőház elnöke fogad délután 5 órakor, A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor, Löverseny fél 3 órakor.

Könyves Kálmán (Nagymező-utca 37—39.) szalonna rendezés miatt zárva. — Petőfi Ház (Bajza-utca 21.) 10—2. Belépődíj nincs. — Uránia kiállítás (Kigyó-tér 1.) 9—8. — Háziipari Szövetség kiállítás (Kigyó-tér 1.) 9—8.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum régiség-tára 9—2. — Aquincumi Múzeum 9—4. — Erzsébet Múzeum 9—4. — Fővárosi Múzeum 3—6. — Iparművészeti Múzeum 9—1. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1. — Néprajzi Múzeum 3—6. — Ráth Múzeum 10—4. — Széchényi Múzeum 10—12. — Tanszermúzeum 3—7. — Technológiai Múzeum 9—1.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7. — Egyetemi Könyvtár 9—6. — Fővárosi Könyvtár 9—2. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12 és 6—8. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2. — Nemzeti Múzeum Könyvtára 9—4. — Pedagógiai Könyvtár 3—7. — Statisztikai Könyvtár 9—2. — Technológiai Könyvtár 9—1.

Nyitvalevő képtárak: Tölgyessy képiállítás a Műcsarnokban 9—4. Belépődíj 1 korona. — Glatz képiállítás a Nemzeti Szalonban 9—5. Belépődíj 1 korona. — Tibor Ernő képiállítás a Művészklubban egész nap. Belépődíj 1 korona. — Történelmi Képcsarnok 10—2. — Szépművészeti Múzeum régi képtára 10—2.

— A király és a bécsi vízvezeték. Bécsből jelentik, hogy dr. Neumayer polgármester ma kijelentéssel jelent meg a királynál, akinek megköszönte tartományi marsallhelyettesé történt kinevezését s egyben meghívta a felségét a második bécsi vízvezeték ünnepélyes megnyitására. A király a meghívást elfogadta és a vízvezeték egy gomb megnyomásával a városháza dísztermében maga fogja megnyitni. A gomb megnyomása után ki fog bugygyanni az új vízvezeték vize és legelőször a király fog inni belőle.

— Főhercegek rendjelei. A király megengette, hogy Jenő főherceg lovassági tábornok, József Ferdinánd főherceg vezérőrnagy és Péter Ferdinánd főherceg ezredes — a nekik adományozott belga királyi Lipót-repülőgépek kérésztjét elfogadják és viseljék.

— Merénylet Vilmos császár szobra ellen. Eszenből jelentik nekünk: Osterfeldben egy lengyel bányász dinamittal fel akarta robbantani Vilmos császár szobrát, de csak jelentéktelenebbül rongálta meg. A merénylőt elfogták.

— Kitüntetett főerdőtanácsos. A király Simenszky Kálmán nyug. főerdőtanácsosnak sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálata elismerésül a Ferencz József-rend tiszti keresztjét adományozta.

— A kalocsai érsek állapota. A nagyon súlyos beteg kalocsai érsekről még nem mondtak le az orvosok. Kalocsáról jelentik: Várossy érsek állapota Mahler tanár véleménye szerint, nem teljesen reménytelen. A beteg állapota ma csekély javulást mutat.

— Nikita Bécsben. A bécsi „Morgen“ című lap értesülése szerint Miklós montenegrói király a napokban Bécsbe érkezik, hogy Ferencz József királynak királyi minőségben bemutatkozzék. Miklós király a Burgban fog lakni.

— A 606. forgalomban. Berlinből jelentik nekünk, hogy Ehrlich szere három-négy hét múlva forgalomba kerül a németországi gyógyszerárakban. Kis üvegtubusokban egy grammjával egy márkán fogják árulni.

— A ferencvárosi bucsu. Ragyogó szép időben tartották meg a tegnapi vasárnapon a ferencvárosi bucsut, melynek egyházi része reggel hétkor kezdődött a Bakács-téri templomban. Az ünnepi misét Bán Sándor plébános tartotta, aki az egyházi körmenet végzetével beszédet is mondott. Az ajátosságokat délután 4 órakor litániákkal rekesztette be. A templom környékén különösen a Bakács-téren nagyvársárt esaptak az alkalmi árusok és úgy az árubódék körül, mint a mulatóhelyeken késő estig nagyszámu közönség hullámzott.

— Reformok a műegyetemi oktatásban. Már évek óta foglalkoznak az illetékes tényezők azzal, hogy a műegyetemi oktatást reformálják, nevezetesen hogy gyakorlatiasabb irányba tereljék. A reformmal a műegyetemi tanács behatóan foglalkozott és a következő nevezetesebb újításokat ajánlja: A tervezet szerint az oktatási idő a mai négy év helyett 5 évre emeltek. Az egyes tárgyakból való vizsgálatok akárhányszor, a szigorlatok ellenben a jövőben is csak háromszor ismételtethetők. Az újítás főleg a praktikus irányt szolgálja és épp emiatt a speciális főtárgyak tanítása szélesebb alapokon fog történni, ellenben az általános természetű melléktárgyak részben hátrébb szorítottak, részben pedig egyes tárgyak hallgatása nem lesz kötelező. Nevezetes újítás lesz a harmadik szigorlat behozatala, melynek célja, hogy a második és harmadik szigorlat között a hallgatók magukat speciális irányban kiképezhessék. A vegyészeti szakon üdvös és régóta sürgetett reform a laboratóriumi gyakorlatok tetemes szaporítása, ami végett több új tanszék szervezését is tervbe vették.

— Gyulai Pál szobra. Gyulai Pál emléksobrára újabb adakoztak: Özv. Emmer Kornélné 50 korona, Molnár Viktor 25 korona, Papp Ferencz 20 korona, Grósz Emil 20 korona, báró Eötvös Loránd 100 korona, Léway József 30 korona, Petz Gedeon 50 korona, Horváth Lajos főrendiházi tag (Miskolc) 50 korona, Hadzsics Antal 20 korona, Ferenczi Zoltán 20 korona, Neugebauer László 20 korona, V. E. 20 korona, Jónás K. 10 korona, Kont Ignác 10 korona. Adományokat elfogad a Magyar Általános Hitelbank vagy Betöhy Zolt, a Kisfaludy-Társaság elnöke (Erzsébet-körut 7—9.).

— A tanítók leányvárháza. Firczak Gyula munkács-egyházmezei püspök vezetésével Lónyay Géza, Lator Sándor, Pál Alfréd, orsz. képviselőkből, továbbá Melles és Volosin szentszéki tanácsosokból álló küldöttség tiszteltett ma Molnár Viktor és Náray-Szabó Sándor vallás- és közoktatásügyi államtitkároknál és Várady L. Árpád címzetes püspök, miniszteri tanácsosnál azzal a kérelemmel, hogy a tanítók leányvárházának fejlesztése céljából a kormány megfelelő államsegélyt engedélyezzen. A küldöttség mind a három helyen szíves fogadtatásban részesült s az államtitkárok is, Várady püspök is biztosították, hogy a kormány a hazafias célt a lehetőséghez mérten előmozdítja.

— Nem gróf, hanem mérnök. Amerikai lapok nyomán megírtuk gróf Fekete István házasságát egy amerikai gazdag butorkereskedő leányával. Most Fekete István családja arról értesít jennőket, hogy a vőlegény nem gróf, hanem Amerikába kivándorolt magyar mérnök, aki Newyork mellett egy mozdonygyár alkalmazottja. Az amerikai sajtó úgy látszik, ha magyar férjéről van szó, rögtön gróftól lát a szerencsés magyar vőlegényben.

— Jubilál a hírlapírók nyugdíjintézete. A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete most lépett fennállásának 30-ik esztendejébe. Az intézet igazgatósága dr. Hellai Ferencz elnöklésével tegnap tartott ülésében kimondotta, hogy az intézetnek ezt a korszakos eseményét megünnepeli. Erkölcseiben gazdag multat, önfelelőző törekvések eredményét akarja a vezetőség ezzel buzdításkép a jelen újságíró nemzedék elé tárni. Az intézet a jubiláris mozgalmat az Otthon Irók és Hírlapírók Körének, a Budapesti Újságírók Egyesületének, a Budapesti Újságírók Betegpénztára, a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének, a Magyar Szakírók Egyesületének, az Országos Pázmány-Egyesületnek, a Parlamenti Tudósítók Szindikátusának, a Külföldi Lapok Magyarországi Tudósítói Szindikátusának bevonásával és közreműködésével tervezi. Lenkey Gusztáv titkár bejelentette, hogy az intézet küldöttséggel képviseltette magát néhai elnöke, Falk Miksa síremlékének leleplezésén és a sírra koszorút helyezett. Az igazgatóság fájdalmas részvétellel vette tudomásul egyik tagjának, Vass Gézának, a Szegeci Napló volt jeles szerkesztőjének elhunytát. Az intézet a temetésen képviseltette magát, az elhunyt emlékéért pedig jegyzőkönyvbe iktatta. A Magyar Jótélekedés Hitelbank Detsinyi Arthur igazgatót, az Est szerkesztője Miklós Andor szerkesztőt küldötte ki az intézet igazgatóságába. Az igazgatóság beiktatta a második nyugdíjostályba Sebestyén Edét (Esti Újság) és végül segítségüket szavazott meg a 100,000 koronás Bródy Zsigmond-alapból.

— Magyar tudós halála az idegenben. Fabriczy Kornél hírneves műtörténész, a firenzei német birodalmi műtörténészeti intézet igazgatója Stuttgartban meghalt. Az elhunyt a Magyar Tudományos Akadémiának tiszteleti tagja és a tübingai egyetemnek tiszteleti doktora volt. A Magyar Tudományos Akadémiához, amelynek javára Fabriczy 258.000 koronás alapítványt is tett, ma reggel érkezett a jeles tudós halálának híre. Fabriczy Kornél mérnök és műtörténész 1840-ben született Lőcsén. Tanulmányait a bécsi, a karlsruhei és a zürichi műegyetemen végezte. Ezután a württembergi állami vasutak építésénél foglalatokodott, majd a m. kir. államvasutak szolgálatába lépett, ahonnan azonban 1876-ban megvált és régi hajlaimaihoz hiven, kizárólag a műtörténelemmel kezdett foglalkozni. Több évig tartózkodott Olaszországban és ezenkívül bejárta Európának műtörténelmi szempontból nevezetesebb helyeit. Később Stuttgartban telepedett le, ahol e hó 5-én hosszas betegeskedés után meghalt. Fabriczy értekezései, amelyek egész Európában ismertté tették nevét a műtörténelemmel foglalkozók körében, rendszerint a német, az olasz és a francia folyóiratokban jelentek meg.

— A fürdőorvosok kongresszusa. A fürdőorvosok ezidén Salzburgban tartják meg nemzetközi kongresszusukat, amelyen az osztrák orvosegyletek meghívására a magyar fürdőorvosok is nagy számmal vesznek részt. A kongresszus e hónap 9-én vette kezdetét. A magyarokat tüntető szíveséggel fogadták és ennek jeléül Bókay Árpádot, a magyar csoport vezetőjét társelnöknek és dr. Mannsfeld Gézát pedig titkárnak választották meg. A kongresszust dr. Winternitz elnök nyitotta meg. Az első előadó Schlesinger Vilmos egyet. m. tanár (Bécs) volt, ki Strasserrel (Kaltenleutgeben), mint correferenssel a fürdőhelyek és szanatóriumok diétájáról értekezett. Schlesinger az általa kipróbált diétáformákat ajánlotta, Strasser pedig nagy tapasztalattal beszélt az árványvizek befolyásáról a diétában, a tejkuráról, a hizlaló és soványító kurárról, Schmiedt (Halle), Kolisch (Karlsbad) a chronicus bélattarrhusról értekeztek. A magyarok közül dr. Porosz Mór (Budapest) urológus, mint vendég érdekesen fejtegette, hogy a szexuális neurasthenia csak vizkurúra a prostata villanyozása nélkül miért nem gyógyul meg véglegesen. Dr. Bossányi Béla (Lukácsfürdő) a csusz sectiológiájára vonatkozóan mondott új dolgokat. Dr. Farkas Márton (Lipótvárosi vizgyógyintézet) az első ízben általa ismertett időérzéséről szólott és világította meg új adatokkal. Ez új körformát akceptálták. Hozzászóltak Strasser tanár, Schütz, Aufschneider. Dr. Schulhof Vilmos (Hévíz) a súlyos idegbántalmak kezeléséről egészen új szempontokról beszélt, Sipos Dezső dr. (Karlsbad) egy új belbevilágítási eljárástól értekezett érdekesen és meggyőzően.

— Az elkeseredett családja. A nyomor a végsőkéig elkeserítette Sztankai Sándor tiszapolgári földmivest. Elhatározta tehát, hogy kiirtja a családját. Hatlővetű revolverrel tegnap gyermekeire lövöldözött, aztán magát lövette főbe. Ő meghalt, a gyermekek közül kettő megsebesült.

— Orvos és gyógyszerész. A Glück-féle Rákóczy-téri gyógyszerész egyik elbocsájtott alkalmazottja, Brey Valér gyógyszerész gondnok ma délután szenzációs feljelentést tett főnöke, Glück Rezső gyógyszerész tulajdonos ellen Kiss Adolf munkásbetegsegélyező pénztári igazgatónál. Elmondotta, hogy Glück Rezső összejárta dr. Fraenkl Lipóttal, a munkásbetegsegélyező egyik orvosával, bűnös manipulációk által érzékenyen megkárosította hosszú időn keresztül a munkásbetegsegélyező pénztárt. A feljelentés megtételére Breyt az indította, hogy főnökével az elmúlt napok egyikén összeszólkalkozott, minek következtében állását elveszítette. Elmondotta, hogy dr. Fraenkl Lipót olyan uton szerzi költséges passzióhoz a pénzt, hogy a nála jelentkező betegeknek kiállított gyógyszerutalványt több példányban írja le s ezeket elküldi Glücknek, ki az utalványokat a betegsegélyező pénztárnál rendszeresen beváltja, holott azokért gyógyszer nem is szolgáltatott ki. Kiss Adolf, az elbocsájtott alkalmazott besugása alapján azonnal elfeljelentést tett a rendőrségen, ahonnan két detektívet küldtek ki dr. Fraenkl lakására, hol házkutatást tartottak. A házkutatás eredménnyel is járt, mert a detektívek több kiállított blankettát találtak, amelyekről csak a név hiányzott. A nyomozás során kihallgatták a gyógyszerészeti alkalmazottakat, valamint több beteget, kik utalványaikat a Glück-féle gyógyszerészertől váltották be s ekkor kiderült, hogy némelyikük öt-hat, sőt több utalvánnyal kevesebbet váltott be, mint amennyit a gyógyszerész a betegsegélyező pénztárnál leszámitoltatott. A bűnös manipulációkat természetesen az orvos és patikus minden félelem nélkül üzhették, mert felügyeletet senki sem gyakorolt s dr. Fraenkl lelkiismeretére volt bízva az ügy. A bűnös uton szerzett pénzben, a feljelentő állításai szerint Fraenkl és Glück testvériesen megosztokodtak s vállvetve segítették elő egymás anyagi előnyeiket. A rendőrség ma este a terhelő adatok alapján előállította úgy Glücköt, mint dr. Fraenkl s hosszas kihallgatás. Persze mindketten tagadtak s egyikük sem akar tudni összejárásáról. A rendőrség meggyőződése azonban ugyilátszik más, mert kihallgatás után — bár nem tartóztatták le, de ott tartotta őket felügyelet alatt. A nyomozás során kiderült, hogy dr. Fraenkl nemcsak a Glück, hanem a Braun Lajos Dohány-utca 84 sz. alatti patikájával is hasonló összeköttetésben volt. A nyomozást természetesen ebben az irányban is megindították. Fraenkl Lipót nőtlen ember, s elég nagy klienturának örvendő praxszist folytatott József-körut 44 sz. alatti rendelő termében. Pazarló életmódját azonban a tisztességes munka által megkeresett pénzből nem tudta kielégíteni s így vete-medett csalásra.

— Kiadták a Crippenék vérdíját. A Crippen doktor és Le Neve kisasszony elfogatására kitűzött 5000 márkás díjat Kendall kapitánynak, a Montrose gőzös parancsnokának adták ki. Kendall kapitány, akinek hajója legutóbb Millwalk dockban horgonyzott. Dewtől, a londoni rendőrfőnöktől megkérte a Scotland Yardra, ahol átadták neki az ötezer márkáról szóló csekket. — A Montrose, mint írják, már folytatja útját Amerika felé, Kendall kapitány vezetésével.

— A plébános halála. Szabadkáról jelentik: Mamusich Félix szaladkai esperes-plébános, címzetes kanonok, szombat este elment a szabadkai gőzfürdőbe. A fürdőszemélyzetnek eltűnt, hogy az idős esperes sokáig marad a kabinban, ráérték az ajtót s holtan találták a kádban. A vizsgálat megállapította, hogy szívszélhűdés ölte meg.

— Fellázadt foglyok. Mint Maracaibó-ból jelentik, a San Carlo-fogház foglyai fellázadtak és több hivatalnokot megöltek. Az utóbbiak között van Gomez elnök fivére is. A legtöbb fogoly, akik Castro volt elnök pártjának legtekintélyesebb hívei közé tartoznak, elmenekült. Forradalmi mozgalom kitörésétől tartanak.

— Adomány. Báró Hatvany József és neje a Stefánia-gyermekórház csecsemő-osztályával kapcsolatos tejkonyha létesítésére hater ezer koronát adományoztak a kórházat fenntartó jótékony egyesületnek.

— A berlini zavargások befejezése. Parliamból jelentik nekünk: A Kupfer és Társa cég sztrájkoló alkalmazottjai ma ismét munkába állottak.

— **Rein tanár a koedukációról.** Az új város-háza közgyűlési termében a feminista egyesület meghívására ma este W. Rein jeni egyetemi tanár érdekes előadásban ismertette a két nem együttes nevelésének problémáját. Az előadás reánk magyarokra nézve természetesen vonatkozását már akkor elvesztette, midőn Rein tanár előadása elején az általánosítást reánk magyarokra nem terjesztette ki. Rein szerint a rendszer alkalmazása igen nagy mértékben függ a fajtól és az éghajlati viszonyoktól. Ezzel tehát kikapcsolódott a problema legérdekesebb része, az pedig vajmi keveset érdekel bennünket, hogy a német viszonyoknál mennyire megfelelő az új rendszer. Ez vonatkozna a dolog etikai részére, de ugyan úgy vagyunk a közgazdasági jelentőségével is. A német közgazdasági viszonyok összemérhetlenül jobbak a mieinknél s így a próbálkozásra sokkal nagyobb tér nyílik. A férfi munkabíróbb természet adta képességeinél fogva s bár a nő ambiciózusabb még sem képes pótolni azt a hiányt, amely a természettől eredő. Hátra volna még, a rendszer kulturális jelentősége. Ez mindenestre igen fontos tényező s tekintve azt, hogy az együttes nevelés feltétlenül elősegíti a kulturális áldozatot érdemel. Csak hogy tekintetbe kell vennünk azt is, hogy áldozatot hozni csak akkor volna érdemes, ha az ezáltal elérhető eredmény megfelelő ellenértékű volna. Nálunk talán áldozatul esne neki az etika s a közgazdasági viszonyok erős rázkódásának lennének kitéve. Mi volna a nyereség? A fél ország leányai ismernék az ókor klasszikusait sokan lennének hasznavehető tanítónők, orvosok és jogászok, kik a természetes nemű kényszerektől hajtva, férjhez mennének s kezdenék ismét ott, ahol a régiek: az anyaságon és gyermeknevelésen. Rein tanár ezt nem vonja kétségbe, sőt talán ha ismerné a mi viszonyainkat, meg is erősítené. Kijelenti azonban, hogy végeredményében nézve a dolgokat, mégis csak előnyösebb, ha a nő pályát választ, illetve terem magának, mert így, ha esetleg támasz nélkül marad, legalább meg tudja keresni kenyerét s megmeneküni a nyomortól. Persze ez is csak részben igaz, mert a legtöbb nő a házasság alatt teljesen elfelejti mindazt, amit tanult leánykorában. Bár reánk nézve, mint mondtuk, jelentőséggel az előadás nem bír, a közönség mégis nagy érdeklődéssel hallgatta végig azokat a konkrét eseteket, melyeket Rein tanár egyszerűen mint statisztikus hozott fel érveinek megerősítésére. Ezek igazolják, hogy egy Németországban, mint a többi északi államban a próbálkozások számbavehető sikerrel jártak és úgy etikai, mint pedagógiai szempontból teljesen megfeleltek a követelményeknek, sőt igen sok helyen várakozáson felüli eredményt produkáltak. Az értelmes rendszerrel s könnyen érthető modorban előadott étekezés kellemes benyomást keltett s ha a közönség nem is nyert olyan oktatást, melyet felhasználhatna, azaz a tudattal távozhatott, hogy a német pedagógiai helyzetről élénk, színes, tudományos értékű képet nyert. Az előadást vita követte, melyben egy az egyesület tagjai, mint a meghívott vendégek részt vettek.

— **Megtámadják Laky végrendeletét.** Lapunk szombati és vasárnap számában foglalkoztunk az elhunyt emberbarát Laky Adolf két és félmillió nemes czélú végrendeletével. Most pedig úgy hírik, hogy Laky távoli rokonai meg akarják támadni a végrendeletet. Lakynak nincsenek elsőfokú rokonai, második fokú rokonai a dabasi Halászkék és néhány igen távoli Laky. A rokonok ügyvédje dr. Polónyi Dezső a következő felvilágosításokat adta a rendkívül érdekesnek ígérkező perről:

— Én még csak ma foglalkoztam először az ügyvel és még a végrendeletet sem ismerem, amely egyelőre a VII. kerületi járásbíró-ságnál van letétben. Annyi tény, hogy a dabasi Halászkék hozzám fordultak és tudomásomra hozták, hogy ők, akik rokonai Lakynak, igényt tartanak az örökségre. A jótékony célra hagyott összeg mellett, több mint meg egyszer annyi maradt fenn, amelyről a végrendelet nem intézkedik. Ez az az összeg, amelyre első sorban igényt tartanak a rokonok. Nem szorosan vett megtámadásról van tehát szó, hanem arról, hogy mi történjék az intézkedés nélkül hagyott összeggel.

Arra a kérdésre, vajjon veszély fenyeget-e a végrendelet jótékony adományait, azt felelte, hogy ha a végrendelet minden tekintetben megfelel a törvény követelményeinek, úgy a jótékony adományokat semmi baj nem érheti. A rokonok első sorban arra az összegre tartanak igényt, amely a jótékony célra hagyott összeg mellett fennmarad.

— **Agyonszurta a nővérét.** A Debreczen melletti Felsőjózsa községben Dorsó Erzsébet tizenhat éves leány együtt játszadozott tizenkét éves János öccsével. A testvérek eközben összevesztek s a fiú olyan dühbe jött, hogy a lakásból ollót hozott és nővérét agyonszurta.

— **A censtochau kolostor botránya.** Krakóból jelentik nekünk, hogy Macsoch Domáz, a letartóztatott testvérgyilkos szerzetes a cellájában egyre imádságokat mormol. A második kihallgatáson azt vallotta, hogy páter *Olcinszki* bírta őt a lopásra. A meggyilkolt Macsoch feleségét tegnap szállították a censtochau törvényszék fogházába. A vasutnál ezer főnyi tömeg tüntetett az asszony ellen és a rendőrség csak nagy ügyvel-bajjal tudta megvédeni, hogy ne bántalmazzzák. Mikor az első vallatásakor a bíró felmutatta előtte a diványban talált holttest fotografiáját, Macsochné kétségbeesést tettetve kiáltott fel: *Jézusom, ez a férjem.* A kihallgatás további során az asszony ellentmondásokba keveredett. A censtochau fogadalmi templomban a szerzetesek a földön fetrengeve imádkoznak a kolostor előtt sok ezer ember fenyegetően viselkedik. A nép azt követeli, hogy a szentképet, amely bucsujáró helylyé avatta a kolostort, vigyék más templomba. Mikor a rendőrség motozást tartott, a faskamrában elrejtve egy véres szekeret talált. Ezzel gyilkolta meg Macsoch Domáz fivérét, Macsoch Vaclávot. A vizsgálóbíró exhumáltatni fogja a holttestet, hogy a törvényszéki orvosok újból megvizsgálják.

Jodl szerzetes holttestét is kiásatja a hatóság, mert erős a gyanu, hogy ezt a szerzetest megmérgezték, mikor észrevették, hogy tudomást szerzett a templomrablásról.

Macsochné lakásán sok ezer rubel értékű ékszert és készpénzt találtak. Az asszony tagadja, hogy tudomása lett volna a templomrablásról vagy férje erőszakos haláláról, holott a vizsgálat az ellenkezőt bizonyította be. Kiderült az is, hogy páter Bazilnak kulcsa volt a kolostor pénztárához s így dezsmálták a rend vagyonát. Bazil szerzetes már bevallotta a lopást. Bazil és Izidor szerzetest a kolostorból át akarták kísérni a törvényszék fogházába, de a kolostor körül olyan fenyegetően viselkedett a nép, hogy egyelőre ott tartják őket őrizet alatt három egyházi szolgálattal együtt, akiknek szintén részük van a rablásban.

A rendőrség ma Procsovice környékén elásva megtalálta a fogadalmi templomból ellopott ékszereket és a kolostor pénztárából eltűnt értéktárgyakat, amelyeknek értéke sok millió. Most fogják megvizsgálni a kolostor könyveit, hogy megállapítsák a hiányt.

Censtochauból ujabban azt táviratozzák, hogy a hatóság bezáratta a kolostort és a templomot. A pálos szerzetes fel fogják osztalni és a bucsujáró templomot világi papok felügyelete alá helyezik. A püspök rendeletére a fogadalmi templomban a szent képet gyászfátyollal takarták le. A római Curia értesítette a fogadalmi templom főhatóságát, hogy a pálos szerzetesek rendszabályait szigorítani fogja.

Macsoch Domázról az orvosi vizsgálat ma konstatálta, hogy a gyilkos szerzetes testileg és szellemileg teljesen ép. A letartóztatott Macsoch Vaclávné áldott állapotban van.

— **Öngyilkosság, vagy baleset?** Vasárnap délután a biharmegyei Okány-pusztán megdöbbenő eset történt. A vármegye egyik leggazdagabb földbirtokosainak, okányi Schwarcz Lajosnak huszonöt éves Andor nevű fia revolverlövés következtében életveszélyesen megsérült. Egy hír szerint Okányi Schwarcz szerelmi bánatában lett öngyilkos. Ez a verzió azonban valótlannak bizonyult. A vizsgálat megállapította, hogy a fiatal földbirtokos szerencsétlenség áldozata. Browning-revolverével labrált, a fegyver elsült és halálosan megsebesítette. Dr. Katiszky Gyula békésgyulai körorvos megoperálta a fiatalembert és eltávolította melléből a golyót. Schwarcz Andor állapota nagyon súlyos.

— **Házasság.** A belvárosi plebánia templomban szombaton déli félgy órakor Roskoványi Agoston császári és királyi kamarás huszárkapitány, József főherceg szolgálattevő kamarása vezette oltárhoz Bánóczy-Végess Gizellát. Az esketési szertartást Prohászta Ottó kár székesfehérvári püspök végezte, aki magas szárnyalású beszédet intézett az ifjú párhoz. Az esküvőt követő lakomán Lukács György titkos tanácsos közönte meg lendületes szavakban a püspöknek közreműködését. A fényes násznép sorában Huzai Samu honvédelmi miniszter is részt vett.

A farsori ágostai evangélikus templomban tegnap dében ifj. Asbóth Oszkár Ferenczy Sáriával, Ferenczy Zoltánnak, az Egyetemi Könyvtár igazgatójának leányával kelt egybe. Násznagyok voltak: Huzay Jenő és Asbóth Emil.

Benedek Rezső, az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t. tisztviselője eljegyezte Bíró Marikát Budapesten.

— **Sikkasztó elmebajos ügyvéd.** Dr. Boda Dezső főkapitány a múlt héten feljelentést tett a rendőrségen egy ismert fővárosi ügyvéd ellen százezer korona elsikkasztása miatt. Az ügyvéd a főkapitány egyik családtagjának hagyatéki ügyét kezelte, most október elsején kellett volna elszámolnia, de az örökség, amely százezer koronára rúgott, eltűnt a jogtanácsos kezén. Dr. Déri (Deutsch) Simonnak az Ügynök-utca 9. szám alatt volt utoljára irodája. Régi jönevű ügyvéd, kivált hagyatéki ügyekben szaktekintély. Ma egy hete idezték be először dr. Déri Simont a rendőrségre. Az ügyvéd igen különös benyomást tett a vizsgáló vezető kapitányra. Rendkívül ideges volt, lebegett és védekezése különös volt.

— **Lehet, hogy elköltöttem a pénzt.** Lehet, hogy nem költöttem el. Én igazán nem tudom. Annyi ember jön hozzám naponta pénzzért! . . . Mit tudom, melyiknek adtam többet tévedésből. Ám nem rövidíthetem meg a klienseimet. Különben holnap ilyen időben behozom a százezer koronát.

Sándor kapitány a jegyzőkönyv aláírása után szabadon engedte dr. Déri Simont, de megbízta Bielokurszky detektívet, hogy tartsa szemmel és másnap délre, ha nem jönne, úgy vigye be a főkapitányságra. Másnap délután négy órakor az ügyvédet két titkos rendőr kocsi vitte be, a Mérleg-utcai kapun vezették fel, nehogy feltűnést keltsen, dr. Déri Simon még furcsában viselkedett, nyugodtan jelentette ki, hogy nem tudta megszerezni, eltűnték tőle a pénzt. És távozni akart. Sándor kapitány újra vallatni kezdte és késő estig tartott a második kihallgatás. Ekkor a kapitány meggyőződött róla, hogy a sikkasztó ügyvéd elmebaj. Felhívták az ügyeletes rendőrorvost, aki megvizsgálta az ügyvédet és konstatálta, hogy idült paralizis progresszívában szenved. Este megjelent a főkapitányságon dr. Déri Simon több barátja, nagyobbára ügyvédek, akik megerősítették a rendőrorvos hivatalos véleményét. Elmondták, hogy Dérit már régen figyelik, mert mindnyájuknak feltűnt beszámíthatatlansága. Ha valamelyik ügyfele felkereste és sürgette valamelyik követelése behajtását, az ügyvéd rögtön kifizette. Mindenkinek fizetett, aki hozzáfordult, kisebb-nagyobb összegeket. Amennyi pénze éppen volt. Későn este dr. Déri Simont a mentők kiszállították a lipótzmezei tépodyába, ahol a rendőri megfigyelőbe helyezték el. Déri családos ember, de július óta feleségétől különválva él.

— **Harcz a farmért.** Newyorkból jelentik nekünk: West Counstin egy helységében történt, hogy egy Deetz nevű telepítvényes szembeszállt száz rendőrrel s valóságos harcot vívott. Deetz elfoglalt egy nagy területet, palliszádokkal bekerítette és házat épített rajta anélkül, hogy megvásárolta volna. Akkor vették észre a dolgot, mikor jogos tulajdonosa tényleg eladta a területet és az új birtokos akart építkezni. Deetz nem engedelmességet a hatóság felszólításának s mikor rendőrök jöttek, ellenkezett. Elbarrikádozta házat, úgy hogy kerek száz rendőrt küldtek ki ellene. Deetz feleségével, fiával és lányával felfegyverkezve várta a rendőröket. Mind a két oldalon sűrűn tüzeltek. Mikor aztán Deetz és fia meghalt, a két nő abbahagyta a tüzelést és a rendőrök jogos tulajdonosának adták át a birtokot.

— **Zacsovic bünei.** A szélhámos banktisztviselő Zacsovic Tibor ügyében nyomoz a rendőrség. Weisz Benőné, akit Zacsovic szintén megkárosított, tegnap levelet kapott a sikkasztótól, amelyben azt írja, hogy járjon el Jánossynál, Mihóknál és Kandelnél, hogy álljanak el a feljelentéstől, ne tegyék tönkre a terveit, meg akar nősülni, a kárt kifizeti, ha pedig látja, hogy a rendőrség kezére kerül, öngyilkossá lesz. Weiszné a levelet beküldte a rendőrségnek, ahol azonban nem tudják megállapítani, honnan jött, mert a boríték nincs mellékelve. Ma délután házkutatást tartottak Dósnál. Zacsovic mostohaapjánál, de jelentősebb eredmény nélkül.

— **Gombamérgezés.** Vasárnap délután a Batthyány-utca 23. számú házban Fülöp László kereskedő felesége 12 éves László és 5 éves Lajos nevű gyermekei mérges gombából rosszul lettek. A mentők részéltették őket első segélyben.

— Gyilkosság kalapáccsal. A hétfőre virradó éjszaka az Alsóerdősor-utcában egy asztalosmester agyonvert egy asztaloslegényt, mert az a feleségét elcsábította. A gyilkos asztalosmestert a rendőrség letartóztatta. Éjfél felé két órakor történt, hogy Móder József 34 éves asztalossegéd becsünetelt az Alsóerdősor-utca 30. számú házba, ahol lakott. Ebben a pillanatban az utca másik oldaláról egy férfi rohant feléje, megümadta és egy kalapáccsal ötször ütött a fejére.

— Nesze kutya, nem bánom, ha megdöglesz is — kiáltotta és azután elszaladt az Amazon-utca felé. Ezután nyitott kaput a ház mesterné és Móder vértől elborítva a ház mesternére bukott. A jelenetnek több utcái lány volt a szemtanúja, akik nyomban értesítették a mentőket, amikor azonban a mentők megérkeztek, Móder már meghalt. A rendőri bizottság megállapította, hogy Móder a bal halántékán érte a csapás, a koponyacsontja betört és agyvérzés következtében meghalt. Móder a gyilkos arcán is megsértette többször és oly erősen sújtott az orrára, hogy az is eltört. A rendőrség megindította a nyomozást, miközben a tettes jelentkezett a VII. kerületi kapitányságon, ahonnan a főkapitányságra vitték. Itt elmondotta, hogy Andriott Pál 48 éves asztalosmester, aki az Alsóerdősor-utca 30. szám alatt lakik. Ugyanabban a házban lakik Móder is, de más lakásban. Andriott elmondotta a főkapitányságon, hogy ez év elején együtt lakott Móder Józseffel, aki albérleje volt. Májusban azonban észrevette, hogy Móder a feleségével viszonyt kezdett, erre az asztaloslegényt elkérgette a háztól. Azt hitte, hogy most már nyugalma lesz, amikor megtudta, hogy az asszony tovább is fentartja az asztaloslegénnyel a viszonyt. Ekkor elköltözött Láposi Istvánné nevű nővérehez. Az asszonyt nagyon szerette, kétször látta, hogy nem tud nélküle élni, kibékült a feleségével és elhatározta, hogy együtt fognak élni. De mert az asszony szégyelt visszamenni az Alsóerdősor-utcai házba, másutt béreltek lakást. Andriott megkérte Móder Józsefet, hogy hagyja békében a feleségét és ne dülje fel a családi békét. Az asztaloslegény meg is ígérte, de megtudta Andriott, hogy ígérete daczára folyton az asszony nyomában jár. Erre elhatározta, hogy elcsúfítja Móder.

— Nem volt szándékomban — mondotta — hogy megöljem, csak el akartam csúfítani, hogy a feleségemnek ne tessen a legény. Vasárnap éjszaka éppen hazafelé indultam, amikor a kapu előtt észrevettem Móder és a nálam levő kalapáccsal neki ugrottam és kétszer arcába vágtam, egyszer pedig a fejére. Amikor meghallottam, hogy meghalt nyomban jelentkeztem. A rendőrség Andriott Pált letartóztatta.

— Elmebajos főhadnagy. Szombaton este egy uriember jelent meg a Nádor-szállóban és anélkül, hogy bárkinek szólt volna, elfoglalta a legelső üres szobát, ahol nyomban vetkőződni kezdett. A szálló személyzete nem tudta mire vélni a dolgot s végre is felküldték hozzá a szabpinczért, hogy szólítsa fel az idegent a szoba árának megfizetésére. A vendég a felszólításra azt mondta, hogy ő Fodor Zoltán főhadnagy, a miskolci tizedik gyalogezredtől. És nem akart fizetni. A pinczér látta, hogy elmebeteggel van dolga. Telefonozott a rendőrségre, ahonnan detektívek jöttek s bevitték a főhadnagyot a főkapitányságra. Ott reggelig őrizet alatt tartották, majd átadták a honvédpáncsnokságnak, amely a honvéd helyőrségi kórházba vitette.

— A gyógyfütelep égése. A Szegedi Kereskedelmi Társaságnak Szeged mellett van egy nagy-szabású gyógyfütelepe. Szombaton, hat óra után, mikor a munkások a telepről eltávoztak, tűz támadt. Hihetetlen gyorsan terjedt a tűz, melynek a munkatermekben és raktárakban felhalmozott száraz fűvek jó táplálékul szolgáltak. Az oltáshoz kivonult a szegedi tüzoltóság, de semmit megmenteni nem tudott. A telep teljesen leégett. A kár kétszáz ezer koronára tehető.

— Öngyilkos gyermek. Vasárnap reggel Újpesten, az Árpád-ut 14. számú házban Jeczenszky András halásmester tizenégy éves Marista nevű leánya mellbelötte magát. A golyó a szívet furta keresztül. A fiatal leány nyomban meghalt. Szülői nem voltak otthon, amikor tették elkövette. Csak később vették észre az öngyilkosságot. Senki sem tudja, hogy a fiatal gyermekleányt mi kergette a halálba. Levet nem hagyott hátra, egyáltalán nem sejtette, hogy öngyilkos gondolatokkal foglalkozik. A kis halottat a törvényszéki orvosok intézetbe vitték.

— Pénzhamisítók az asztalosműhelyben. A Dembinszky-utca lakói már régebben észrevették, hogy a Dembinszky-utca 17. számú házban Ferencsik József asztalosmester pinczeműhelyében minden éjszaka reggelig dolgoznak. A dolog azért volt gyanús, mert Ferencsik üzlete nem volt nagyforgalmu, nem is látszott nyoma a reggelig tartó munkának. A környékbeliek hamarosan kitalálták, hogy az asztalosműhelyben pénzt gyártanak. Szóltak a rendőrnek, aki több napos megfigyelés után megállapította, hogy a Ferencsik-féle műhelyben folyó éjszakai munka tényleg gyanús. Értesítette megfigyeléséről a detektívostályt, ahonnan tegnap detektíveket küldöttek ki. A titkosrendőrök egész éjszaka látták, hogy az asztalosműhelyben világosság van, amely reggel fél öt órakor alszik ki. Öt órakor bementek Ferencsik lakásába. A huszonhárom éves asztalosmestert már az ágyban találták. Bevitték a főkapitányságra, távollétében pedig házkutatást tartottak. A műhely egyik sarkában egy ládikában több hamis ötkoronást és forintost találtak. A további kutatás során a kályhába rejtve találtak több, pénzhamisításra alkalmas szerszámot. Gipszöntvényeket, préseket, ólomseveket, modelleket egy és öt koronásokról, továbbá forintosokról. Ezek után kétségtelen volt, hogy az asztalosműhelyben pénzt hamisítottak. Kérdőre vonták Ferencsiket, aki semmit sem akart tudni a pénzhamisításról. Ha történt, akkor a pénzhamisító nem lehet más, mint Egi Nándor kertész, akinek néhány hónappal ezelőtt a műhelyében szállást adott, mert Egi arról panaszkodott, hogy nincs lakása. Lehet, hogy Egi tudánkiül éjszakánként dolgozott a műhelyben. A rendőrség azonban kiderítette, hogy Egi már péntek óta le van tartóztatva. Ugyanis ő volt a támadó, aki pénteken este a Rottenbiller-utcában egy rendőrt megvert. A műhelyben pedig pénteken és szombaton éjszaka is világosság volt, tehát csak Ferencsik dolgozhatott. A rendőrség az asztalosmestert tagadása daczára letartóztatta.

— A szökevény önkéntes öngyilkossága. Berlinben megrendítő körülmények között dobtá el az életét egy magyar ifjúember. Baán Jenő, Baán József, lippai községi gyámpénztárosnak fia, az aradi Központi Takarékpénztár volt tisztviselője, Berlinben morfiummal megmérgezte magát és meghalt. A szerencsétlen huszonkétéves fiatalember tavaly október elején rukkolt be, egy tiroli vadászrezedhez, mert mint önkéntes, ő maga kérte a vadászrezedhez való beosztását. Rövid néhány heti katonaszkodás után betegét jelentett és miután a katon orvosok tüdőcsuhsurutot konstataáltak, húzamosabb időre szabadságolták. A szabadságidő letelte után újból behívták szolgálatra, de nem jelentkezett, hanem szabadságidejének meghosszabbítását kérte az ezredestől. Kérését nem teljesítették és Baán, daczára az újbóli behívásnak, nem jelentkezett ezredénél és ezért mint közönséges katonaszökevényt elfogták. A hadbíróság megfosztotta önkéntesi jogától és három évi utánszolgálattal büntette meg jogtalan elmaradásáért. Az érzékeny lelkű, beteges fiu ezt a súlyos ítéletet sehogysem tudta elviselni, megszökött az ezredétől és Svájcba menekült. Rövid ottartózkodás után Berlinbe ment, ahol egy nagy kórház irodájában kapott alkalmazást. A messze idegenben a beteges fiu sehogysem érezte magát jól. Kínozta a honvágy, maradt a lelkiismerete, hogy saját maga volt okozója vesztésének és még tetézte elkeseredését az a tudat, hogy nagyon hosszú ideig kell még távolmaradnia Magyarországtól, míg elkövetkezik az az idő, hogy büntetése elévül és ezért menekült a halálba.

— Tolsztoj fiát istenkáromlással vádolják. Moszkvai jelentés szerint gróf Tolsztoj Leó ellen istenkáromlás miatt bűnvádi eljárást tettek folyamatba. Tolsztoj a pokolról irt egyik munkájában szóvá tette az oroszországi modern egyházi viszonyokat és leszögezte azt az éles ellentmondást, amely az orosz egyház és a keresztény vallás tanai között mutatkozik. A hatóság most büntető pört indított Tolsztoj fia, ifjabb Tolsztoj Leó ellen, mert ő adta ki atyja művét. A tárgyalást egy kizárólag vallásos orthodox esküdtekből álló bíróság fogja tárgyalni.

— Gyujtogató gyermek. Winterstein Ignác né vasárnap 7 éves Miklós nevű fiát egyedül hagyta Karpfenstein-utca 4. sz. lakásában. A fiu az asztalon gyujtat talált és azzal felgyujtotta a divánt és függönyöket. A lakók észrevették a lángokat. A tüzet eloltották és a fiut kimentették veszedelmes helyzetéből.

— Körözött sikkasztó. A szegedi rendőrség táviratban értesítette a főkapitányságot, hogy Regős Adolf, Póth Péter kereskedő alkalmazottja több ezer koronát sikkasztott és Budapestre szökött. A rendőrség nyomozza.

— Az elhagyott menyasszony. Kassáról jelentik: Kottner Ilona, egy falusi jegyző árva fia tegnap revolverrel mellbelötte magát és azonnal meghalt. A leány menyasszonya volt dr. Puky Aladár joghallgatónak, aki azonban mikor megtudta, hogy a család teljesen szegény, felbontotta a leánynyal való eljegyzést. Tegnap délután a leány anyjával együtt megjelent Puky lakásán, hol le akarta löni a fiatal embert, ebben azonban Martos Lajos főpinczér megakadályozta. A leány elkeseredésében vőlegénye bátyjának, Puky gyógyszerésznek lakása előtt öngyilkossá lett.

— A pinczérnő bosszúja. Az éjszaka féltizenegy órakor a Vörösmarthy-utca 12-b. számú ház előtt Kauba Mária 24 éves munkátalan pinczérnő rálőtt Winkler Sándor 27 éves mázolósegédre, akit a karján talált. Winkler futásnak eredt, Kauba üldözöbe vette és még egyszer lött, de a golyó nem talált. Közben a járó-kelők a pinczérnőt befogták és átadták egy rendőrnek, aki a főkapitányságra vitte. Itt Kauba Mária elmondotta, hogy Winkler Sándort négy év óta ismeri. Amikor még eselőd volt, viszonyt kezdett vele és közös ágyat béreltek a Nagyfuvaros-utca 2-b. szám alatt. De ez év elején észrevette a leány, hogy Winkler Sándor elhidegült tőle és azzal az ürügyvel, hogy vidékre kell utaznia, elhagyta őt. A leány gyanúsnak találta a hirtelen elutazást, lesbe állott és megtudta, hogy Winkler nem utazott el. Utána járt és az éjszaka látta, hogy Winkler a Vörösmarthy-utca 12-b. szám alatt levő mulatóhelyről jön ki egy barátjával. Ez annyira dühbe hozta, hogy a magával hordott revolverrel rálőtt hűtlen kedvesére. Kihallgatása során azzal fenyegetődzött, hogy ha kiszabadul, módját ejti annak, hogy a hűtlen kedvesét megölje. A rendőrség a pinczérnőt letartóztatta.

— A megvert verekedő. Nagy verekedés volt ma délután a Rákóczi-uton levő Pannónia-kávóházban. A verekedést Rónai László, a közismert verekedő provokálta, aki ezúttal azonban ugyancsak porú járt. Rónai ugyanis dr. Havas Jenő megbízásából kérdőre vonta a kávéházban ülő Vida Vilmos és Félix hivatalnokkal egy állítólagos véltörtézetüket illetőleg. A Vida-testvérek erre elutasító választ adtak, mire Rónai arcul ütötte Vida Vilmost. A két testvér erre nekiugrott Rónainak, akit agyba-főbe, véresre vertek. A verekedőket a VIII. ker. kapitányságra kísérték.

— Villamos összeütközés. A soroksári-dunaharaszti villamos vonalon szombaton délután a soroksári kitérőnél a villamos viczinális 179. számú kocsija nekiszaladt egy másik villamos kocsinak. Az összeütközés következtében tizenhat utas könnyebben, három utas pedig súlyosabban megsebesült. Az utóbbiak Plumendorek Győző, egy Juhász nevű kocsis és Tamelli Mihály, akik közül az utóbbinak mind a két lába eltört. A súlyos sebesülteket a mentők a Rókusba szállították.

— Tűzek. Vasárnapra virradó éjszaka Magyáék Béla hentesmester Rákospalotán az Imre-utca 58. szám alatt levő istállójának a teteje kigyuladt és teljesen leégett. A tüzet a rákospalotai tüzoltók oltották el. — Vasárnap tetőtűzet jeleztek a gróf Haller-utca 23. sz. házból. A tüzoltók nagy apparátussal több kerületből kivonultak, de csak egy lakás élekkamrájában volt tűz. Rongyok égtek. A tüzet hamarosan eloltották.

— Szerencsétlenség az építkezésnél. A Madách-utca 22. számú ház építkezésénél ma délután baleset történt. A szomszédos 20-as számú ház tüzfalából mintegy 2 négyzetméternyi rész leomlott s a munkásokra esett. A tégladarabok Aprekovits József, Ftacsek Zsuzsanna és Ullán Luiza napszamosokra estek s mindhármukat megsebesítették. Legsúlyosabban Ftacsek Zsuzsanna sérült meg, akit a mentők a Szent Rókuskórházba szállították, míg a másik kettő sérülése jelentéktelen. A rendőrség a baleset ügyében vizsgálatot indított.

— Halálozás. Horvát (Horovitz) Lajos antikvár-könyvkereskedő ma Budapesten meghalt. Temetése október 12-én, szerdán délután 3 órakor lesz a Ferencz József kereskedelmi kórház (Bethlen-tér) halottasházából.

Súlyos csapás érte Illés Gyula fővárosi műépítész, törvényszéki szakértőt. Aladár fia 20 éves korában hosszasan szenvedés után e h. 10-én elhunyt. Temetése e h. 12-én, szerdán lesz az Aladár-utca 24. sz. gyászházban. Az elhunytat számos és előkelő rokonságra gyászolja.

Dr. Telbiss Károly udvari tanácsos, Temesvári város polgármestere ma ünnepelte nejevel, szül. Vargies Etelkával kötött házasságának 25 éves jubileumát. A jubileum alkalmából a városi tanács nevében Geml József kir. tan. főjegyző táviratilag üdvözölte a jelenleg Raguzában tartózkodó polgármestert és nejét.

x Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31. színházi és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.

x Fodor-féle vívőterem a Koronaherezege-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Szép a bajusz Hajdusági pedróvel.
x Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

Haverdaék az esküdszék előtt.

— A tárgyalás negyedik és ötödik napja. —

Budapest, október 10.

A Haverda-pörben ma este befejezték a bizonyító eljárást és az ügyész átnyújtotta a bíróságnak az esküdtek elé terjesztendő kérdéseket. Jánossyt gyilkossággal, Haverda Máriát fölbujtással, Vojtha Antalt pedig bűnsegédséggel vádolja a királyi közbíró. A bíróság még ma este határoz a kérdések dolgában és egészen bizonyos, hogy kisegítő kérdéseket fog alkalmazni.

Akármi legyen is a verdikt, csak tünjön már le a napirendről ez a bűnpör visszataszító alakjaival, visszataszító körülményeivel. Ha az esküdtek úgy találják, hogy Haverda Mária és Vojtha Antal nem bűnösök, adják vissza őket sürgősen a társadalomnak, amely mindenesetre töredelmesen bocsánatot fog kérni a két ártatlanul meghurcoltól, ha pedig úgy szól a polgárok verdiktje, hogy Haverda Mária és Vojtha Antal akármi minőségben résztvettek ebben a gyilkosságban, akkor tünjenek el a börtönben, mert ebből a színjátékból az undorodásig elég volt.

Ma teljességgel lehetetlen megmondani milyen a hangulata az esküdszéknek és hogy a tenger szóból, hazudozásból, ferdítésből, lezáfolt és nem ezáfolt tanuvallomásokból mit vesznek ki. Holnap estére el fog hangzani a verdikt és hihetőleg végérvényesen le fognak záródni ennek a bűnpörnek az aktái.

A vasárnapi tárgyalás.

Vasárnap délelőtt kilencz órakor kezdődött a tárgyalás. Az első tanu *Fehérváry József* hódmezővásárhelyi hírlapíró volt. A tanu Vojthát szeretetreméltó embernek, jó kollégának ismerte, aki soha semmiféle szabálytalanságot nem követett el. Ismeri Vojthának a dolgát, tudja, hogy valami hiányt fedeztek föl, amelyet szabálytalanságnak vettek.

— Mi az oka annak az animozitásnak, amelyel a főkapitány Vojthával szemben viselkedett?
— Úgy hallottam, hogy egy alkalommal együtt kártyáztak és a főkapitány adása maradt Vojthának. Mivel kártyaadósságát egy ideig nem rendezte, Vojtha energikus levelet irt neki.

Popper vádol.

Következett Popper Gyula, volt cipészmeister kihallgatása.

Az elnök: Volt-e büntetve?

A tanu: Büntetlen előéletű vagyok.

— Volt-e ön ellen vádhatározat?

A tanu elmondja, hogy okirathamítás miatt vádiratot adott be ellene az ügyészség, de az eljárást megszüntették ellene. Ezenkívül csalás miatt is volt ellene bűnvádi eljárás s az ügyészi vádirat ellen kifogásokkal élt.

Az elnök: Ön ellen a királyi ügyészség szept. 19-én magánokirathamítás miatt vádiratot adott be.

— Erről nem tudok.

Dr. Gál Jenő védő bejelenti, hogy a tanu ellen a királyi járásbíróságnál is folyik sikkasztás miatt eljárás.

A tanu elmondja ezután, hogy három évig pénzágens, majd ingatlan-ügynök, magánhivatalnok s legutóbb cipőkereskedő volt. Haverda Máriát még leánykorából ismeri. Összesen 4—5 ezer koronát adott neki kölcsön váltóra. Haverda Mária, folytatja a tanu, március hónap 25-én vagy 26-án — de mindenesetre még a gyilkosság előtt — beállított hozzám az üzletbe, s kért, menjek ki vele az utcára, mert fontos mondani valója van. Az utcán azzal az ajánlattal állt elő, hogy hajlandó nekem egy 6000 koronás váltót adni egy kis szivesség ellenében, ha én Jánossy alibijét igazolom. Elmondta Haverda Mária, hogy ezt az élet-t ő nem tudja tovább folytatni. El akarom adni anyám ingatlanát, — mondta — ezért elhatároztuk, hogy Jánossy megölt az anyámat. Ön pedig igazolja Jánossy alibijét, veszélyel nem jár Jánossy vállalkozása, mert megígérte, hogy a gyilkosság után egyenlővi magát. Majd beküldöm Jánossyt cipőtrendelőnek, aztán majd naponta bejár mindenféle

üzüggyel és így ön a segédek előtt igazolva lesz, amennyiben azok nem is fogják tudni, hogy azon a napon éppen bent volt-e Jánossy az üzletben. Én azonban nem akartam belemenni. Mikor Haverda Mária elment az üzletből, izgatott voltam s elmondtam Farkas alkalmazottnak, hogy Haverda Mária milyen ügyben járt nálam. Azt ajánlotta, hogy menjek el egy ismerős ügyvédhez s kérdezzem meg tőle, hogy mitévő legyek? Megelőzőleg azonban fölkerestem Haverda Máriát s megkértem, hogy Jánossyt egyáltalán ne küldje hozzám. Többet ezután erről az ügyről egyáltalában nem is beszélünk. Körülbelül két-három nappal ezután egy ünnepnapon fölkerestem az ügyvédemet, hogy megkérdezzem tőle, mitévő legyek. Azt tanácsolta, hogy ha nem akarok, nem vagyok köteles jelentkezni a rendőrségen. Én pedig, aki nem szeretek a nyilvánosság előtt szerepelni, nem jelentkeztem.

— Beszélte ön más előtt is erről az ügyről a gyilkosság előtt?

Csak Klein Pál Lipótnak mondtam el, hogy Haverda Mária milyen ügyben járt nálam, s mit beszélünk. Azt mondta, gondoltam, hogy zsidó ember erre úgy sem vállalkozik.

— Mit tett ön a gyilkosság után?

— Másnap reggel csak a lapokból értesültem a gyilkosságról, azonnal fölmentem ügyvédemhez tanácsot kérni, amikor is egy kocsiával a rendőrségre hajtottunk.

— Tette-e ön előtt Haverda Mária nyilatkozatot arra nézve, ha lelővi Jánossy az anyját, ő, bár nem szereti Jánossyt, mégis hozzá megy.

— Igenis, körülbelül ezekkel a szavakkal mondta.

Haverda Mária: Én Poppert ilyesmire soha föl nem kértem.

Az elnök: Tehát csak annyi a való, hogy bement a kis fiúval Popperhez vizet kérni.

Haverda Mária: Igen, mert megszemjajzott.

Jánossy Aladár: Én egy kicsit távolabb jártam akkor az üzletből, a kis fiú hozzám szaladt és ott sétáltam vele. A dátumban valószínűleg téved a tanu, mert ez az eset a Vojthával való összeveszésem után volt, mert csak akkor vált szükségessé Popper tanuskodása.

Elnök Klein Pál Lipóthoz: Ön azt mondta, hogy nem ajánlotta Poppert Haverda Máriának. Popper kihallgatása folyamán azt vallotta, hogy ön ajánlotta.

Klein Pál Lipót: Ez nem igaz!

Popper ismétli Klein felé fordulva előbbi vallomását.

Farkas József ügynök megerősíti Popper vallomását. Láta, amint Haverda az utcára hívta Poppert, aki, mikor visszajött, elmondotta, hogy Haverda milyen ajánlatot tett neki.

Révész Tivadar ügyvéd vallja, hogy Popper április tizedikén valóban fölkereste s elmondotta, hogy Haverda Mária alibi tanúnak akarta fölbérelni, mert Jánossy meg fogja az anyját ölni. Azt kérdezte Popper, hogy köteles-e erről a rendőrségnek jelentést tenni. A tanu azt felelte neki, hogy a törvény nem kötelezi a följelentésre, de azért gondolkozzék a dolgról.

Az elnök ezután Haverda Máriát szólította elő: Lásza, ismét egy tanu, aki azt vallja, hogy Popper föl hallotta, hogy ön őt föl akarta bérelni alibi-tanúnak.

Haverda Mária: Ez nem igaz, én ezt nem tettem. Jánossy beszélt sokat Popperrel, lehet, hogy az akarta kapacitálni. Ki van zárva ennek a lehetősége, hogy én akartam volna kapacitálni Popper-t, már azért is, mert velem volt a fiam is, aki már nagyobbacska s aki előtt ilyen dolgot hosszabban tárgyalni és megbeszélni nem lehet.

Jánossy tagadja, hogy egyszernél többet beszélt volna Popperrel. A szabadkai főtárgyaláson csak azért állította ezt, hogy Haverda Mária érdekeinek szolgáljon. Kijelenti azonban most, hogy ott a tárgyaláson valótlant állított.

Gyömrei György cipészsegéd emlékszik rá, hogy Popper Gyula üzletébe beállított egy elegánsan öltözött nő, akivel egy kis gyerek is volt. Az illető hölgy Popperrel kiment az utcára, körülbelül 15 percig kint tartózkodott, ezalatt az idő alatt pedig a gyermek az üzletben volt.

Feleki Mór előadja, hogy várt egy alkalommal az Emke-kávéház előtt a villamosra, amikor is találkozott Popper Gyulával, aki megszólította és elmondta neki, hogy ő a szegedi tárgyaláson hamisan vallott.

Popper Gyula tagadja ezt. Felekivel különben ellenséges viszonyban áll.

Levelek a fogházból.

A szünet után Haverda Máriának a fogházban Jánossyhoz és Vojthához irt leveleit olvastatta fel a bíróság.

Az egyik levélben ezt írja Haverda Mariska Jánossynak: Ha szeret igazán, úgy jelentkezzék az ügyésznél, hogy végre engedjenek szabadon, mivel semmit sem tudok. Ugyanazt most megirtam

Vojthának is s akkor maguk ketten pár hét alatt szabadok lesznek, összeesküszünk s nagyon boldogok leszünk, míg így én egész ártatlanul elpusztulok itt. A vagyon mind megvan. Van legalább 600.000 koronám. Ha én kint leszek, egész nyugodt lehet édes mindenem, egyedüli szerelmem, hogy pár hét alatt maga is szabad. Megirtam Vojthának is, hogy Bereczire kell a gyanut háritani.

Az elnök: Van valami észrevétele?

Haverda Mária: Pertich kapitány lejött hozzám és azt mondta, tudja, ki volt a tettes, egy szabadkai ember, Vojtha és Jánossy pedig semmit sem tettek. Ezután följött az ör hozzám, papirost és czeruzát kínált és azt mondta, irjam meg Jánossynak és Vojthának, mit mondott a kapitány és akkor szabadulok. Én mondtam neki, hogy ha így lesz, majd visszafizetem neki. Meg is irtam a levelet, de az ör azokat természetesen nem a címzeteknek adta. Jánossynak a Vojthának irt levelet mutatták föl, amire ez bösz lett, mert azt hitte, hogy szerelmes vagyok Vojthába.

Az elnök ezután a Vojthának irt levelet olvastatta föl. Ebben a levélben Haverda Mária arra kéri Vojthát, hogy jelentkezzék az ügyészségnél és vezesse nyomra a rendőrséget. Annak a sejtelmének adott kifejezést ebben a levélben, hogy „Berezi” volt a tettes.

Jánossy azt mondja, hogy az ügyész neki csak a Vojthának szóló levelet olvasta föl. Ekkor rendezte az ismert szekrény-jelenetet, hogy vallomásra bírjon.

Még több levelet olvastak föl, melyet a vádlottak váltottak, de amelyeket a fogházörök elfogtak.

Zsarolt-e Jánossy?

Kihallgatták ezután dr. Makay Ödönt, dr. Lengyel Zoltán irodavezetőjét, aki elmondta, hogy Jánossy a szegedi ítélet után többször járt nála. Mindenképen találkozni akart Haverda Máriával. Majd elment Bécsbe s onnét azt írta, hogy jelentkezni fog az ügyészségen s el fogja árulni Haverdát és Vojthát, vagy lelővi őket az utcán. A volt védője harmincz forintot küldött neki. Jánossy azt felelte, ha még ötven forintot küldenék neki, nem fogja többé Haverda Máriát zaklatni. Az ötven forintot meg is kapta. Pár nap mulva hazajött s újra csak az volt Jánossynak a kívánsága, hogy beszélni akar Haverda Máriával. A pénzt mindig Makay adta át Jánossynak, aki egyszer le is utazott Fiuméba, hogy onnan kivándoroljon Amerikába, egy rokona segítségével, aki öt száz koronát ígért neki erre a célra. Lengyelék is ígértek neki segélyt, de csak úgy, hogy ezt Amerikába érkezése után vehesse kézhez. Jánossy beleegyezett, de Fiuméből két sürgönyben, egy expresszlevélben és egy képeslevelezőlapon fenyegetődzött, hogy küldjék a pénzt, mert olyasmit csinál, hogy nem lesz köszönet benne. Majd visszajött Budapestre s itt fenyegetődzött, hogy a legközelebbi főtárgyaláson megváltoztatja vallomását, mert már gyűlöli Haverdát.

Jánossy szemébe mondja a tanúnak, hogy ő tanácsolta, hogy menjen Amerikába.

A tanu ezt tagadja.

A tanu Jánossy leveleit átadta az elnöknek, aki konstátálta, hogy a levélen sok törülés van. Egész mondatok olvashatatlanok az áthuzástól. Az ügyész kérdésére kijelenti a tanu, hogy a törlések tőle valók.

Egy esküdt: Miért nem jelentette föl Jánossyt zsarolásért. Ha én nem tartozom valakinek s az pénzt követel tőlem jogtalanul, akkor én minden habozás nélkül megteszem ellene zsarolás miatt a följelentést.

A tanu: Nem engem fenyegetett meg, hanem Lengyel Zoltán drt.

— Ha ön, mint említette, azt a tanácsot tudta adni Lengyel Zoltánnak, hogy segítsen pár forinttal Jánossy nagy nyomorán, akkor azt is tanácsolhatta volna neki, mikor látta, hogy jogtalanul pénzt követel tőle, hogy tegye meg ellene zsarolás miatt a följelentést.

— Ez Lengyel Zoltán dr. dolga volt.

Micheller esküdt: Nem a kitörölt részek tartották önöket vissza attól, hogy a följelentéstől állottak?

— Nem.

Gál Jenő dr. védő: Fölvilágosítással szolgálhatok ebben az ügyben. Tudniillik akkortájt választások előtt álltunk és hallottam, mikor Lengyel Zoltán és Bródy Ernő kijelentették, hogy rendkívül kellemetlen volna rá nézve, ha Haverdával, Jánossyval, Vojthával barmi vonatkozásba hozva, közölnék neveiket a lapok.

Dési Géza dr. védő: Ha Lengyel Zoltán Vojtha védője volt, a fölmentés után miért tárgyalt állandóan Jánossyval?

A tanu: Jánossy feljött az irodába, én megsajnáltam és kieszközöltem részére pénzt.

— Hát szép az irgalomnak, de az már mégis csak tulhatára az irgalomnak, mikor valaki egy órákor éjjel fölkeresi az Orient-szállodában azt az embert, akiről azt hiszi, hogy meg akarja zsarolni.

— Nem azért kerestem föl, mintha féltem volna az esetleges följelentéstől, hanem mert főnököm és Bródy Ernő dr. választás előtt álltak és irítottak attól a gondolattól, hogy nevüket Jánossy, Haverda és Vojtha nevével kapcsolatba hozzák.

Dési Géza dr. védő: Három levelet mutatok be és annak fölolvastát kérem. Ezen levelekből, illetve ezek hangjaiból határozottan kiténik, hogy Jánossynak zsarolási szándéka nem volt és hogy Makay kéréste magához, mert beszélni akart vele.

A leveleket fölolvasták s azután a tárgyalást mára halasztották.

Ma délelőtt.

A mai tárgyaláson első tanu **Lukács Mór dr.** ügyvédjelölt. **Hirsch Teofil dr.** ügyvédnek helyettese. A tanu vallja, hogy Popper Gyula a nyomozás alkalmával feljött Hirschhez, aki ügyvédje volt neki. Elmondta, hogy Haverda Mária kérte, hogy legyen Jánossynak az alibi tanuja. A tanu azt tanácsolta neki, hogy menjen a rendőrségre s mondjon el mindent, amit tud. Popper habozott. Erre a tanu azt ajánlotta neki, hogy menjen Dési Gézához s kérje ki az ő tanácsát. Ezt Popper meg is tette s Dési tanácsára el is ment a rendőrségre.

Gál Jenő dr.: Említette-e Popper Gyula, hogy Haverda Mária szerint Vojtha Antalnak is része van a dologban?

— Vojtha nevét nem említette.

Az elnök: Mondta-e Popper Gyula, hogy Haverda Mária egy 3000 forintos váltót ígért neki, ha elmege tanunak?

— Mondta.

A bíróság ezután fölolvasta azt a vádiratot, melyben a királyi ügyészség Popper Gyula ellen csalás büntetés miatt vádat emel. A vádatadás a vizsgálat kiegészítését rendelte el. Egy más vádiratban az ügyészség Popper Gyulát magánokirathamisítással vádolja, mert két váltót hamisított.

Szathmáry Tihámér rendőrfőkapitány Hódmezővásárhelyen. Vojthát korrekt, de modorában erős embernek ismeri.

— Van-e tudomása arról, hogy a hivatalában kellemetlensége volt?

— Tudom, hogy állásáról lemondott. De később visszavonta lemondását, s azt mondta, hogy nem követett el szabálytalanságot, mindössze az történt, hogy nem számolt el aznap a rendőrdíjakkal. Én a tanácsban felszóltam s azt mondtam, hogy ha ennél egyéb nem történt, akkor nem lehet a kenyerétől megfosztani. A tanács azonban úgy találta, hogy a közérdek szempontjából el kell hagynia az állását.

Resavszky Dezső posta- és táviratbiztosító a postakaszinóban ismerkedett meg Vojthával. Tudja, hogy Vojtha inkorrektül játszott.

— Mit játszottak?

— Ferblit.

— Honnét vette azt a gyanút, hogy hamisan játszik?

— Oszítás előtt mindig elvette a kártyát s keverés közben összerakta a színeket.

Vojtha: Nem összeraktam, hanem szétraktam a színeket.

Lóvi Samu, Kovács Miksa pinceszerek lényegtelen vallomása után az elnök a tárgyalást felfüggeszti.

Szünet után.

Ujhelyi Jakab hódmezővásárhelyi gazdálkodó elmondja, hogy Vojtha, mikor vele 21-est játszott, hamisan kártyázott.

A felmentés után.

Bruckner Fülöpné, a következő tanu, előadja, hogy ismeri Haverda Mariskát és Vojthát.

Elnök: Honnan ismeri őket?

— Üllői-ut 41. szám alatt van a lakásom és egyszer hárman jöttek fel hozzám lakást keresni, az egyik ur azt mondotta, hogy unokatestvére a szanatóriumban van és annak részére is keresi a lakást. Mikor lakást kiadtam nekik, Vermes Rózsika, Vermes Miczike és Vermes Antal néven jelentettem be őket. A lakásuk előszoba, egy alkofos-szoba és egy speiz volt. Velük volt egy cseléd is. Később azután Vojtha és Vojtháné a házmesterhez költöztek át és a nálam kiadott lakásban egyedül Haverda Mária lakott a cseléddel.

Thierl Géza az elnök kérdéseire előadta, hogy házmester volt az Üllői-ut 41. számú házban és hogy ismeri Haverda Mariskát és Vojthát is. Megerősítette Bruckner vallomásának adatait.

Egy esküdt: Mi volt a lakás berendezése? Hány ágy volt a szobában?

— Egy szekrény, egy ágy.

Gál védő: Nem vett ön észre valami illetlenséget Vojtha és Haverda Mária között?

— Nem.

— Vojtha nem lopódzkodott be Haverdához?

— Nem.

— Hát ön Brucknerné, nem vett észre valamit?

— Én nem láttam semmi pikánsat.

Mádi Erzsébet cseléd volt Vojtháknál, amikor

az Üllői-uton laktak. Ő kísérte le Haverdát Noviba, ahová később Vojtha és felesége is leutaztak. Egy villában, de külön szobában laktak.

Az elnök: Egy alkalommal egy kis gyerek a tengerbe esett. Ki huzta onnét ki?

A tanu: A tekintetes Vojtha ur.

Kortye Etelka társaskodónő volt Haverda mellett. Elmondja, hogy Vojtha és Haverda nagyon szolidan éltek Noviban. Szeszest italt soha nem ittak. Elek Adolf tanuvallomásának felolvasása után az elnök jelentette, hogy a mai napra megidézett valamennyi tanut kihallgatták és a tárgyalás folytatását tíz perczre felfüggesztette.

Indítványok.

Szünet után az ügyész indítványozza, hogy a bíróság hallgassa ki **Schönberger Gyulát**, dr. Révész Tivadart ügyvéd segédjét arra a körülményre, hogy Popper már a gyilkosság előtt mondotta az irodában, hogy Haverda Mária hamis tanúzásra akarta bírni. A bíróság elrendelte Schönberger kihallgatását. **Balassa védő** ellenzi, hogy Haverda Mária elmeállapotáról orvosszakértőket hallgasson meg a bíróság. Ha azonban a bíróság mégis szükségesnek tartaná ezt, úgy indítványozza, hogy idézzék meg táviratilag dr. Barta Antalt és dr. Vály Dezső szabadkai törvényszéki orvosokat, hallgassák ki dr. Hajós Lajos egyetemi tanárt, mint ellenőrző szakértőt.

Gál védő kéri dr. Berger Mór és dr. Gyuricza Sándor szegedi törvényszéki orvosokat is beidéztetni. Kéri ezenkívül dr. Winckler István törvényszéki bíró, volt szabadkai királyi ügyész beidéztetését.

Az ügyész ellenzi a védők indítványát. Ellenzi Winckler István volt királyi ügyész megidézését, mert Wincklert felettes hatósága, a szegedi királyi ügyészség nem mentette fel a hivatali titoktartás kötelezettsége alól. Különben is ez ügyből kifolyólag Winckler ellen vizsgálatot rendelt el a szegedi főügyészség és annak adatait közölte a szegedi esküdtbíróval.

A bíróság rövid tanácskozás után kimondotta, hogy a beidéztet budapesti orvosszakértők meghallgatását elrendeli, de a szegedi és szabadkai orvosszakértők kihallgatását mellőzi, de nem rendelte el Winckler István volt királyi ügyész kihallgatását se.

A védők semmisségi panaszokat jelentettek be a bíróság végzése ellen.

Az orvosszakértők.

Ezután az orvosszakértők meghallgatására került a sor. Dr. Németh Ödön törvényszéki orvosszakértő adja elő elsőnek véleményét. Hosszabb ideig figyelte meg Haverda Mária és a vizsgálatai alapján megállapította, hogy Haverda Mária teljesen épelméjű, a büncselekmény elkövetésének idejében is épelméjű volt. Mindössze annyit jegyezhet meg, hogy Haverda Mária erkölcsi érzése nagyon fogyatékos, ennélfogva hajlammal bír tiltott cselekmények elkövetésére.

Balassa védő: Mire alapítja szakértő ur ezt a véleményét?

— A kihallgatott tanuk vallomására, továbbá az önmaga által elmondott élettörténetére. Szégyen nélkül beszélt szerelmi viszonyairól.

Gál védő kéri a szakértőt: Erkölestelen nő-e Haverda Mariska, aki mikor Noviban voltak, külön szobában lakott Vojthával?

Elnök: Most már én veszem át a kérdést. Arra tessék nyilatkozni szakértő ur: Erkölcsös dolog-e, ha egy nő egy ingben áll a férfi előtt és egy szobában alszik vele?

Dr. Németh szakértő: Ez erkölestelen dolog. **Gál Jenő** védő felugrik és izgatott hangon kiált az elnök felé:

— Méltóságos elnök ur, tiltakozom az esküdtök befolyásolása ellen! (Mozgás.)

Elnök: Ezennel rendintasítom a modorért, a hangért és az ilyen eljárásért.

Gál: Az elnök ur azt mondta, hogy Haverda együtt aludt Vojthával. Ezt meg kellett czáfolnom. Több esküdt felugrál a helyéről és a védő felé kiált:

— Egy ágy volt a szobában, ahol laktak...

— Mi más ez, mint erkölestelenség?

Minich Károly törvényszéki orvos terjeszti most elő véleményét. Ő is teljesen épelméjűnek tartja Mariskát. Sőt az a véleménye, hogy a vádlott nő ravasz, alattomos és értelmileg magas színvonalon áll. Nagyon gyors felfogású.

Németh Ödön orvosszakértő ezután Jánossy elmeállapotára nézve adott véleményt. E szerint Jánossy nem szenved elmezavarban vagy öntudatlanságban, akarataának szabad elhatározási képességével rendelkezik. Épelméjű, csak fogyatékos erkölcsi felfogása van és így büncselekmények elkövetésére nagyobb hajlammal bír.

Gál védő indítványának, hogy olvassák fel a szegedi orvosszakértők véleményét Jánossyról, nem ad helyt a bíróság. Ezután **Schönberger Tivadart** ügyvédjelöltet hallgatták ki, mire az elnök a tárgyalást délután négy óráig felfüggesztette.

Ma délután.

Haverda Mariska adósságai.

A délutáni folytatódó tárgyaláson felolvasta az elnök a telekkönyvi kimutatást Haverda Mária tartozásairól. Az összeállítás szerint Haverda Mária adósságai bekebelezett adóssága 209,162 korona 96 fillér, ehez járul a 4699 koronát kitevő perköltség és még a követelések után járó kamat.

Haverda Mária: Az én adósságaim 136,000 koronát tesznek ki összesen. Ebből Jarmatzky 36,000 koronát, én pedig 100,000 koronát vállaltam magamra.

Dr. Balassa Ármin: Haverda Mária információja szerint ez az összeg úgy emelkedett ilyen nagyra, hogy a fennálló adósságára fedezetül, prolongációul adott váltókat értékesítették, továbbadták és ezeket, mint önálló tartozásokat érvényesítették.

Az iratok.

Az elnök bemutatta ezután Haverda Mária napkiadásokról szóló háztartási könyvét, amelybe leginkább Jánossy, de részint Haverda Mária is tett bejegyzéseket. Ebben a könyvben egy tétel tértérvéskönyvről szól, Jánossy kezírása. A revolverre kiadott összeg nincs feljegyezve.

Elnök Jánossyhoz: Érdeklődött a bejegyzései iránt Haverda Mária?

Jánossy: Igen, érdeklődött, és pedig annyira, hogy amikor hazajöttünk, még le sem vetkőzhettem, mert sürgetett, hogy irjam be a napi kiadásokat.

Haverda Mária: Én soha meg nem néztem, hogy mit írt Jánossy a könyvbe. Sokkal könnyelműbb vagyok annál, semhogy magam irjak be ilyen aprólékos kiadásokat. Ha éppen momentán kiadtam valamire pénzt, azt beirtam, de egyéb tételeket soha.

Az elnök bemutatta ezután Jánossy keresztlevélét, az előzetes büntetéséről szóló törzskönyvi kivonatát. Ennek tanúsága szerint a beszercebányai törvényszék Jánossy Aladárt sikkasztás és magánokirathamisítás vétségéért két hónapi fogházra ítélte el.

Az elnök ezután bemutatta a budapesti 70. számú postahivatalnak hivatalos értesítését arról, hogy a hódmezővásárhelyi 2. számú postahivatal által feladott 146 koronáról szóló pénzesutalvány Vojtha Antalnak Budapesten márczius 31-én fizettetett ki. Majd öv. Haverda Boldizsárné hagyatéki leltárát ismertette az elnök. Öv. Haverdáné hagyatéka a hivatalos becslés szerint 143,386 koronára van becsülve.

Felolvasta **Jarmatzky Sándor és Haverda Mária** közötti válóper ítéletét, amely szerint a házasságot Jarmatzky Sándor hibájából bontotta fel a bíróság. A gyermek az apja kezében marad. **Jánossy Aladár** és neje válóperét Jánossy hibájából bontotta fel a bíróság. Felolvasta a megrendelő ívet, amelyen Jánossy Szabadka katonai tértképét rendeli meg a Grill-czégtől 1909. márczius 13-án Kovács Géza tartalékos hadnagy aláírásával. Bemutatta azt a költségjegyzéket, amely szerint ez a bűnper a kincstárnak 6516 koronájába került a budapesti tárgyalás megkezdéséig.

Az elnök felolvasta a szegedi kir. főügyészségnek, mint Winckler István ügyész felettes hatóságának a fegyelmi ügyben megejtett nyomozásáról szóló jegyzőkönyvet. Ezen jegyzőkönyvből kiténik, hogy Jánossy Aladár a Haverda Mariskára és Vojthára terhelő vallomását akkor tette meg, amikor Winckler István ügyész szobájában Jánossy egy szekrénybe elbújtatta és Haverda Máriaól oly nyilatkozatokat vette ki, mintha Haverda Mária a Vojthával szerelmi viszonya lett volna. Megállapította a jegyzőkönyv, hogy Winckler ügyész a vádlottakat éjjel többször felkereste czellájukban és hogy Haverda Mariskánál ötször tett éjjeli látogatást. Winckler István ügyész e látogatások alkalmával azonban nem befolyásolta a vádlottakat vallomásuk megváltoztatására és csak egy ízben mondotta Haverda Mariskának, hogy vallja be a bűnét, mert ha bevallja, úgy az anyai örökség a kis fiú lesz, míg hogyha nem vallja be, akkor az anyai vagyon a hitelezők kezére kerül.

A bizonyítás kiegészítése.

A szünet után dr. Nagy Béla kir. ügyész indítványozta, hogy a kis memoárok olvastassanak fel, mert ezek fedik Jánossynak a mostani főtárgyaláson tett vallomását, sőt bizonyos tekintetben is kevesebbet tartalmaznak.

Dr. Szegheő Gábor, Jánossy védője hozzájárult az ügyész indítványához.

Dr. Balassa Ármin ellenezte a kis memoárok felolvasását, mert ebben a szóbeliség elve szentvedno sérelmet. A kuria megsemmisítő határozatában azért rendelte el ezeknek a memoároknak felolvasását, mert azok Jánossy vallomásának kiegészítő részét képezik. Jánossy a szabadkai főtárgyaláson magára nézve beismerő vallomást tett, de vádlottársaira vonatkozólag nem tett terhelő vallomást. Ekkor a kis memoárok tényleg kiegészítő részét ké-

pezték az 3 vallomának. Most azonban a főtárgyaláson Jánossy vallomása minden tekintetben fedi a kis memoár tartalmát s így ez a kis memoár nem egyéb, mint a szóbeli vallomásnak írásba foglalása. De ha már a bíróság a kismemoárt felolvastatná, abban az esetben indítványozza, hogy a nagy memoár is olvastassék fel. Ezt a kérelmét a Bp. 100. szakaszával indokolja, amely imperative kimondja, hogy a főtárgyaláson nemcsak a vádlottra terhelő, de a kedvező körülmények is figyelembe veendőek. Kérte továbbá a szabadkai kir. ügyész 5126. számú 1909. június 1-én kelt indítványának felolvasását. Ebben az indítványban, amelynek kelte összevág az ügyésznek Jánossy Aladárnál történt éjjeli látogatásával, a kir. ügyész azt indítványozza, hogy rendelkezés el a nyomozás arra nézve, hogy Haverda Mária Morvai álnév alatt kéjő volt, hogy Vojtha Haverda Máriával intim szerelmi viszonyt folytatott, hogy Haverda Mária Mladoniczky Kálmán, Karácsonyi Kálmán, Hayek Jenőt sikkesztásokba s azután öngyilkosságra kergette. Végül indítványozta Klein Pál Lipótra vonatkozó megszüntető határozat indokolásának felolvasását, mert ebben a szabadkai törvényszék vádtanácsa a kellő értékre szállította le Popper Gyula vallomását.

Dr. Gál Jenő szintén ellenezte a kis memoár felolvasását, mert annak törvényes alapja nincs. Miután a szegedi és szabadkai törvényszéki orvosszakértők szakvéleménye ellenkezik a budapesti törvényszéki orvosszakértők szakvéleményével, indítványozta, hogy az elentétes orvosi szakvélemények az igazságügyi orvosi tanáchoz terjesztessenek fel felülbiztató eljárástól. Ez alapon kérte a főtárgyalás elnapoltatását.

Dr. Nagy Béla ügyész ellenezte a védők indítványát. A bíróság ezután tanácskozássra vonult vissza s az elnök a tárgyalást harmincz perczre felfüggesztette.

A szünet után az elnök kijelentette, hogy a közvádló és a védő urak indítványát a bíróság határozottan elutasította még pedig a következő indokokból:

Ami azt az indítványt illeti, hogy Jánossy vallomásához csatolt kis memoár felolvasassék, arra nézve a megtagadás oka az, hogy Jánossynak a tárgyalás során tett vallomása a kis memoár teljes tartalmát fedi, köztük ellenét nem merült fel.

A nagy memoár felolvasását ugyanezzel az indokkal utasítja vissza.

Balassának azt az indítványát, hogy a szabadkai vádtanácsnak Klein Pál Lipót ellen hozott határozata olvastassék fel, azt elutasítja, mert Klein Pál Lipótnak ebben a bűnperben most már semmiféle szerepe nincs. Ugyanezen ok miatt utasítottat vissza a Popper Gyulára vonatkozó határozat felolvasása.

Dr. Gál Jenő védőnek azt az indítványát, hogy a főtárgyalás bizonytalan időre napoltassék el, mert a szabadkai, szegedi és a budapesti orvosi szakvélemények között határozott ellentét észlelhető, a bíróság visszautasította, mert az orvosi véleményekből semmiféle kétely nem származhatik abban semmiféle ellentmondást nem találtak.

Dr. Nagy Béla ügyész és a védők indítványainak elutasítása miatt a büntető perrendtartás 384. szakasza 9. pontja alapján semmisségi panaszt jelentettek be.

A kérdések.

Elnök: Ezzel a bizonyítási eljárást befejezték jelentem ki s felhívom az ügyész urat, hogy terjeszse be az esküdtekhez intézendő kérdések szövegét.

Dr. Nagy Béla kir. ügyész betérjeszti a vádhatóság kérdéseit.

I. Bűnös-e Jánossy Aladár vádlott abban, hogy Szabadkán az ugynevezett szegedi szöllők között 1909. április 19-én özv. Haverda Boldizsárné, szül. Szukop Máriát egy pisztolylövéssel előre megfontolt szándékkal megölte? Igen vagy nem?

II. Bűnös-e Haverda Mária abban, hogy Jánossy Aladár vádlottat szándékosan reá birta ama büntett elkövetésére, hogy Jánossy Aladár Szabadkán, az ugynevezett szegedi szöllők között 1909. április 19-én özv. Haverda Boldizsárné szül. Szukop Máriát egy pisztolylövéssel előre megfontolt szándékkal megölte, szándékosan előmozdította vagy könnyítette? Igen vagy nem?

III. Bűnös-e Vojtha Antal vádlott abban, hogy Jánossy Aladárt ama büntett elkövetésben hogy Szabadkán az ugynevezett szegedi szöllők között 1909. április 19-én özv. Haverda Boldizsárné szül. Szukop Máriát egy pisztolylövéssel előre megfontolt szándékkal megölte, szándékosan előmozdította vagy könnyítette? Igen vagy nem?

Miután a védők az ügyész által betérjesztett kérdéseket átnézni óhajtották, hogy a védelem részéről is terjeszthessenek be kérdéseket, az elnök a tárgyalást tíz perczre felfüggesztette.

A szünet után dr. Szegheő Gábor, Jánossy Aladár védője, az ügyész által betérjesztett főkérdésnek a szándékos emberölésre, az erős felindulásban elkövetett szándékos emberölésre, a halált okozó súlyos testi sértésre és az erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértésre vonatkozó kiegészítést indítványozta, Indítványait kellőképpen meg is indokolta.

Dr. Balassa Ármin, Haverda Mária védője szölt azután az ügyész által feltett kérdéshez. Kifogásolja, hogy az ügyész a felbujtásra vonatkozólag nem jelöli meg azt a cselekményt, amelyen a védenze állítólag a felbujtást elkövette. Kérte a védőt, hogy a bíróság tegye fel a bűnpártolásra vonatkozó külön kérdést.

Dr. Gál Jenő védő kijelenti, hogy mivel az ügyész Vojtha Antalra feltett kérdésében semmivel sem jelölte meg a bűnszerű bűnrészeség elkövetésének bünszelekményét, a bíróság utasítsa a kir. ügyészt, hogy kérdését ebben a tekintetben kiegészítve, terjeszse újból elő, mert csakis így lesz abban a helyzetben, hogy az ügyész által feltett kérdésre vonatkozólag indítványt teheszen.

Az ügyész erre kijelenti, hogy ő jól megfontolta tette fel a kérdést és nem hajlandó azon változtatni.

Ezután az elnök azzal a kijelentéssel, hogy a kérdést végleges szövegezésnek megállapítása a bíróság dolga és a bíróságnak jogában áll a védők által betérjesztett kérdéseket vagy elfogadni vagy kiegészíteni vagy elutasítani. A bíróság a végleg megállapított kérdéseket a holnap, kedden délelőtt fél tíz órakor kezdődő folytatlagos tárgyaláson fogja kihirdetni.

A mai tárgyalás este fél nyolcz órakor ért véget.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© A bécsi repülőversenyek. A folyamatban levő bécsi repülőversenyekről a következőket jelentik: Illner tegnap akart Hornba repülni Bécs város 20.000 koronás díjáért, de reggel erős szél kerekedett. Délután javult az idő, azonban már késő volt, mert ha még este előtt Hornba érkezett volna, a visszatérésre nem maradt volna ideje s attól is félt, hogy Hornban nincs hangár és ha megered az eső, elmossa repülőgépeinek szárnyait. Ezért mára halasztotta indulását. Reggel kilenc óra után néhány percczel felszállt a simmeringi mezőn és 10 óra 18 perczkor szerencsésen Hornba érkezett.

Délután 4 óra 6 perczkor szállott fel Illner az „Etrich IV.” monoplánon, háromszor megkerülte a várost és 4 óra 16 perczkor Bécs felé repült. 5 óra után 20 perczkor simán leszállt a simmeringi mezőn. Rengeteg közönség várta érkezését és lelkes ovációt rendezett mellette.

Illner aviatikusnak leszállása után babérokoszorút adtak át. A kabinetiroda megbízásából Körperich rendőrbiztos a repülés részletei iránt érdeklődött Illnernél, azután jelentést tett a sikeres repülésről az udvarnak.

© A németországi verseny. Berlinből jelentik, hogy Johannisthalban tegnap, vasárnap kezdődött az aviatikai verseny. Az első napon ötven szállottak fel.

Gróf Batthyány Ilona
Feltalálók Akadémiája
Budapest-Czinkota,
Ügyvezetőség:
Budapest, VI., Andrássy-ut 33.,
I. emelet 4. szám.

Saját telephely:
Electrotechnikai,
mechanikai
és
műszertalos műhelyekkel

Saját:
szabadalmaztató,
értékesítő,
műszaki- és
kereskedelmi iroda

Eszmákat kidolgoz, mintákat elkészít, találmányokat szabadalmaztat, szabadalmakat értékesít!

Megbizott minden kulturállamban!
Levelezés minden nyelven!
Kérjen ismertetőt!
Felvilágosítás és szakvélemény díjtalan.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Bemutató az Operában.** Az Operaház idei első újdonságából, a Tardos-Rékai „György barát”-jából már folynak a színpadi próbák. A bemutató előadást e hónap végére tervezik.

(*) **Ujházi Ede jubileuma.** Ujházi Ede, a Nemzeti Színház nagy művésze ezelőtt negyven évvel, 1870. április elsején lépett az ország első műintézetének kötelékébe. Ugyanakkor lett a Nemzeti Színház tagja Helvey Laura asszony is. Ujházi tiszteletére jubiláris ünnepet rendeznek a mester pályatársai és nagyszámu tisztelői. Az ünnep e hó végén lesz a Nemzeti Színház színpadán díszelőadás keretében, melyben Ujházi is fellép. A jubileumi ünnepségen részt fognak venni az összes művészeti és irodalmi körök.

(*) **Az Operaházban holnap.** kedden a „Pillangókisasszony”-t adják. A czimszerepet *Szojzer* Ilonka, *Szukit* — *R. Berts*, *Pinkertonnét* — *Flattné*, a két rokont *Hardy* és *N. Bodor*, *Pinkertont* — *Székelyhidy* dr., a konzult — *Dalnoki* dy., *Gorót* — *Déri*, a herceget — *Pichler*, *Yakusidét* — *Hegedüs*, *Bonzot* — *Ney* B., a biztost — *Kárpáth* énekli. Vezényel *Lichtenberg* Emil karmester, rendező *Alszegehy* Kálmán főrendező. (Évi bérlet 128. szám, kezdete 7 órakor.) — Szerdán a *Pierette* fátyola. A csavargó és királyleány, a Magyar táncgyuleg kerül színre, melyekben *Szojzer*, *Hajduné*, *Székelyhidy* dr., *Kornai*, *Várady Sándor*, *Guerra*, *Hegedüs*, *Pichler*, *Smeraldi*, *Brada*, *Mazzantini*, *Pallay*, *Kasziner* és *Kranner* I. szerepelnek. (Évi bérlet 129. szám.)

(*) **A „Karenin Anna” sikere.** Tolstoj világhírű regényéből készült nagyhatású drámának, a *Karenin Annának*, amelynek szombaton a közönség és a sajtó egyhangú elismerésétől kísérve volt a bemutató előadása, a tegnapi, második előadására már délelőtt kifizették a „Minden jegy elkelt”-ét hirdető táblát. Az utolsó helyig eladott nézőtér közönsége valóságos extázisban volt és a szereplőket minden felvonás végén tízszert-tízszert tapsolta ki a lámpák elé. A tapsok országnrészre természetesen G. Kertész Ellának jutott, akinek alakítása valósággal elragadta a nézőket. A kiváló sikerű darab szerdán, pénteken és vasárnap este kerül e héten színre, kedden, csütörtökön és szombaton *Bernard Shaw* nagysikerű darabja, az *Orvosok* van műsorra tűzve.

(*) **Lehár újabb művei.** Lehár Ferenc, akinek három operettje dominálta az egész tavalyi szezonon át a bécsi operett-színpadokat, a jövő szezonra ismét három új művel lesz készen. Az első egy egyfelvonásos opera, amelynek drámai szövegét *Willner* írta s amely a budapesti Operában kerül bemutatásra. A másik kettő operett. Ezek közül az „Eva” című Belgiumban játszódik, a „Végre egyedül” című Svájcban. Hogy hová nyújtja be ezeket, arról még nem határozott *Lehár*, aki különben érdekes kijelentést tett egy újságíró előtt: A szememre vetik — mondta — hogy sokat írok. De én a szavamra mondhatom önnek, nem azért írok, mert színre akarok kerülni, hanem azért, mert írnom kell s ha senkinek sem kellenek a műveim, akkor magamnak írok.

(*) **Megnyitott és bezárt kiállítás.** Tibor Ernő festőművésznek több, mint száz festményből álló gyűjteményes kiállítását vasárnap délelőtt 11 órakor nyitották meg ünnepélyesen a Művészeti egyesület váci-utcai termeiben. A megnyitásra igen nagyszámu, előkelő és mértő közönség jelent meg, amelyet az egyesület nevében dr. *Rózsa* Miklós művészeti aligazgató, *Könyai* Elemér titkár és *Borszék* Frigyes műtárossz fogadták és kalauzolták a kiállításon. Igen nagy számban jelentek meg az egyesület művésztagejai is. A megjelent előkelő közönség, amelynek soráiban a főváros társadalmának sok kitűnősége volt látható, órákig gyönyörködött a fiatal, alig huszonnégy éves művész igazán szép képeiben, amelyekből több darabot meg is vásároltak. Ma délelőtt azonban megjelent a kiállításon *Görgey István* közjegyző, akinek jelenlétében *Könyai* Elemér, a Művészeti egyesület ügyvezető titkára bezárta és lepecsételte az egyesület helyiségeit és ezzel a kiállítás megszűnését egyelőre lehetetlenné tette. — Erre a radikális intézkedésre azért volt szükség, mert *Deák* Jenő, akit állásától az igazgatóság felfüggesztett és aki ellenszegült felettes hatóságának, nem adván át az egyesület értékeit, könyveit, tegnap nyílt verekedést akart provokálni a Művészeti helyiségeiben. A Művészeti alapító művésztagejai ugyanis mintegy nyolczvanan tegnapelőtt gyűlést tartottak, ahol *Deák* Jenőnek az egyesület tagjai sorából való kizáratását határozták el; továbbá indítványt hoztak, amelyet az e hó 16-án tartandó közgyűlés tárgyal, hogy az egyesülettel szerződéses viszonyban álló Magyar Művészeti R. T. ellen bűnügyi uton szerezzenek a meghurcolt reputációju

festőművészeknek elégtételt, miután nevezett részvénytársaság ügynökei a Művészház cégére alatt visszaéléseket követnek el. Végül a gyűlés bizalmat és köszönetet szavazott dr. Rózsa Miklósnak, aki az egyesület érdekeit szinte a testével védte meg a részvénytársasággal szemben. Deák Jenő tegnap, amikor Rózsa Miklós művészeti igazgató a helyiségekbe lépett, megtámadta és tettleg akarta inzultálni, a jelenlevő festőművészek ebben megakadályozták és kivették a Művészházból. Hogy azonban újra botrányok ne lehessenek a rendkívüli közgyűlésig, amely e hó 16-án lesz, Kónyay Elemér ügyvezető-titkár addig is lezáratta a Művészházat. Tibor Ernő kiállításának újbóli megnyitása a közgyűlés utáni napon, e hó 17-én lesz.

(*) Strauss Richard Budapesten. Dr. Strauss Richard, az Elektra című nagyszabású zenedráma hírneves szerzője, a jövő hónap elején két estén vendége lesz az Operaháznak és maga fogja eldírítani darabja itteni előadását.

(*) A Városligeti Színházról. A Városligeti Színházban holnap, kedden a „Nebántsvirág” kerül színpadra Hudaecsek Nellyvel a női főszerepben. E héten lesz az ötvenedik jubileum a „Muzsikuseleány” című operettnek, Kury Klárával a címszerepben. Nagy érdeklődés mutatkozik „A vándorlegény” előadása iránt, melyben Komlóssy Emma játsza a női főszerepet.

(*) Népopera. A Tisza Kálmán-terén épülő népopera igazgatósága 1911. szeptember elsejétől szerződött énekeseket, énekesnőket, énekes színészeket, zenekari tagokat és műszaki személyzetet. Ajánlatokat gyűjtötte csakis írásban a következő címre kér: A Népopera igazgatósága, Budapest V., Báthory-utca 3.

(*) A Magyar Tudományos Akadémia II. osztálya Körö Forster Gyula elnöklésével ma délután osztályülést tartott, amelynek egyetlen tárgya Mihály József újonnan megválasztott levelezőtag székfoglalója volt a kassai Szent Erzsébet-templom történetéről. A Magyar Tudományos Akadémia már régebben megbízta dr. Czobor Bélát, hogy a kassai templom monografiáját írja meg. Czobor elhunytával az Akadémia Mihály Józsefnek ruházta át a megbízatást, aki ma tartott székfoglalójában bemutatta a monografia első fejezetét, a kassai Szent Erzsébet-templom építésének történetét. A székfoglaló fogadtatás után az elnök Mihály Józsefnek az Akadémia levelező tagjává üdvözölte. Utána zárt ülést tartott az osztály.

FŐVÁROS.

(*) Közlekedési ügyek. A főváros közlekedési bizottsága ma délután Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklésével első ülését tartotta a nyári szünet után. Előadó Buzay Károly tanácsjegyző volt. Az elnök üdvözlő szavai után napirendül Pető Sándor a III-ik kerület, Bécsi-ut-i közúti villamos vasúti vonal ügyében intézett kérdést Rényi Dezső tanácsoshoz, aki válaszában kijelentette, hogy a vonal előmunkálatait rövid időn belül meg fogják kezdeni. Ziperovszky Károly a közúti vaspálya társaság budai vonalának Kelenföld felé való meghosszabbítását sürgette. Dr. Platthy György kérdést intézett a Villányi-ut-i vasútvonal ügyében, amelyet szintén a közútnak kell megépítenie. Rényi Dezső tanácsnok kifejtette, hogy ennek a vonalnak az építését finanszírozási nehézségek hátráltatták, amelyek azonban elhárultak, úgy hogy a vonal kiépítése a közel jövőben megkezdődhetik. A napirenden, miután az autotaxaméter-szabályrendelet tárgyalását elhalasztották, csak két tárgy állott. Az egyik a B. U. R. Vasútnak kérelme aziránt, hogy géptelepének bővítése és kocsiállományaának záporítása céljából részvénytőkét 4,050.000 koronával felemelje oly módon, hogy azt a háramlásig le kell törleszteni. E kérelem körül nagyobb vita támadt, amennyiben Szimely Árpád főszámvevő a befektetések elszámolására és a gépek avulására vonatkozó egyes kikötések felvételét kérte. Előadta a főszámvevő azt is, hogy a B. U. R. Vasút szerződése, amely évekkel ezelőtt elveszett, csak a legközelebbi multban került meg. Devecis Ferenc a főszámvevő kikötéseinek elvetését kéri, mert a gépek élettartamának megállapítása tekintetében a szakkörökben igen eltérők a nézetek. Egyben konstatálja, hogy a B. U. R. Vasút szerződésének létre nem jöttében a fővárost és annak közegét semminemű felelősség nem terheli. Rényi Dezső

tanácsnok azt javasolja, hogy most az egyszer fogadják meg el Szimely javaslatát, de kérjék fel Devecis igazgatót, hogy a gépkérdést tanulmányoztassa és annak idején ebben a kérdésben konkrét javaslatot tegyen. Ziperovszky Károly szeretné, hogy a gépek avulása tekintetében a Magyar Mérnök és Építész-Egylethez intézzenek kérdést. A bizottság az előterjesztést Rényi Dezső javaslatával kiegészítve fogadta el. A napirend másik tárgya a teherkocsiállomások egységes rendezése volt. Az ügyosztálynak ebben a kérdésben az volt a javaslata, hogy minden kerületben létesítsenek egy teherkocsi-gyűjtőállomást, amelynek kijelölését bízzák az egyes kerületek előljáróságaira. A bizottság ehhez az előterjesztéshez vita nélkül hozzájárult.

(*) Megbűntetett élelmiszerhamisítók. A főváros közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartott ülésén a következő élelmiszerhamisítókat büntette meg: Simonné fűszerkereskedőt, Szabolcs-utca 31., kátrányfestékes tarhonya miatt 25 koronára, Kafka Vazul turókereskedőt, Szövetség-utca 13., tehénturónak juhturóként való forgalomba hozatala miatt 200 koronára, Friedmann József tejárut, Elemér-utca 33., hamisított tej forgalomba hozatala miatt 30 koronára, Preis Ede kereskedelmi ügynököt, Eötvös-utca 24., kókuszszirnak jelzés nélkül való forgalomba hozatala miatt 100 koronára, özvegy Belák Jánosné piaci árut az Oreczy-téri piacon hamisított vaj forgalomba hozatala miatt 200 koronára, Mikes János kávémezt, Lipót-körut 24., hamisított tej árúsítása miatt 100 koronára, Hirschbein Salamonné szatósot, Maria-utca 13., szemálmaj jelzés nélkül való forgalomba hozatala miatt 25 koronára, Riebl Ferenc tejkereskedőt, Oriás-utca 4., hamisított vaj miatt 150 koronára, Krammer Mór demendi (Hontmegye) földbirtokost tejhamisításért 400 koronára, Mandel Ábrahám tejkereskedőt, Elemér-utca 36., hamisított tej forgalomba hozatala miatt 25 koronára, Wirth Sándor tejkereskedőt, Ó-utca 29., hamisított tej forgalomba hozatala miatt 200 koronára, Lajos János majorost, Szilávy-utca 47., tejhamisításért 350 koronára, Heim Lajos pékmestert, Szondy-utca 96., vaj nélküli sütemény jelzés nélkül való forgalomba hozatala miatt 100 koronára, Ipacs Albertné jászberényi lakost (Batthyány-téri vásárcsarnok) hamisított vaj forgalomba hozatala miatt 100 koronára, özvegy Huky Sándorné kávé, Ferencz-tér 5., hamisított tej forgalomba hozatala miatt 50 koronára, özvegy Honti Imréné központi vásárcsarnok árut hamisított tej forgalomba hozatala miatt 50 koronára és Schwartz Irma inárcs-kakucsi tejkereskedőt tejhamisításért egy napi elzárásra és ötven korona pénzbüntetésre. Az egyik kerületi előljáróság Mészáros Miklóst, a ferihegyi tehenészet intézőjét hamisított vaj forgalomba hozatala miatt 20 koronára ítélte. A közigazgatási bizottság ma megsemmisítette ezt az ítéletet, mert Mészáros csak alkalmazottja a cégnek, ellenben elrendelte, hogy a ferihegyi tehenészet tulajdonosai ellen, akik a hamisításért felelősek, rendeljék el a vizsgálatot.

(*) Adomány a szegényeknek. Néhai Blau Adolfné, szül. Fischer Regina végrendeletileg ezer koronát hagyományozott a szegényeknek. A polgármester az előljáróságok útján intézkedett, hogy az összeg a szegények között valláskülönbőség nélkül szétosztassék.

EGYESÜLETEK.

(—) A Jogászegylet gyűlése. A Magyar Jogászegylet igazgató-választmánya tegnap dr. Nagy Ferenc nyug. államtitkár elnöke alatt ülést tartott, melyen az elnök kegyelettel emlékezett meg néhai Emmer Kornélra a jogászegylet és a jogászyűlések működésében való maradandó becsü tevékenységéről; indítványára Emmer Kornél emléktégyzőkönyvben megörökítették. Foglalkozott a választmány az egyesület őszi munkaprogramjával és elhatározta, hogy az ez idei ülések sorozatát az október hó 30-án, Kassán tartandó teljes üléssel fogják megnyitni, melynek tárgya dr. Imling Konrad igazságügyi államtitkár előadása lesz „A magánjog és büntetőjog egymáshoz való viszonyáról”.

(—) Háztulajdonosok és Házbérlők Egyesülete. Ma egy új egylet alakult meg a fővárosban: a Budapesti Háztulajdonosok és Házbérlők Egyesülete, amelynek célja a lakók és a háziurak érdekeinek összhangba hozása. A mai alakuló gyűlés, amelyet

Barta Vilmos ügyvezető igazgató nyitotta meg. Elnökké erényi Ullmann Gyulát választotta meg, akinek nagy érdemei vannak az egyesülés létrehozásában. Kivüle a szervezés munkálataiban még dr. Kresz Károly és Solti Lajos mérnök buzgólkodtak.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Somoskeőyt szabadon bocsátották. Végre Somoskeőy regénye jó fordulathoz ért. Kovács Ilona kibékült az urával, Somoskeőy Gézával, aki szanatóriumba akarta záratni. Kovács Ilona a gyermekei kedvéért fogadja vissza férjét. Somoskeőy feleségét magához kérte a fogházba. Ott zokogva kérte, hogy vonja vissza a válópórt, béküljön ki vele és egész határozottsággal kijelentette, hogy ha nem vonja vissza a válópórt, nem kell neki többé az élet és rabságban fog elpusztulni. Viszont a fiatalabbik fia, aki komoly, becsületes ember, kijelentette, ha ki nem szabadítja az apját, agyonlövi magát. Így aztán a budapesti büntetőtörvényszék vizsgálóbírája ma délután egy óraker szabadon bocsátotta Somoskeőy Gézát. Dr. Bródy Ernő ma újabb beadványban kérte Somoskeőy szabadonbocsátását, amelyhez most az ügyész is hozzájárult, mert a vizsgálat adatai a rablás gyanúját nem igazolták. Dr. Kovács vizsgálóbíró délután egy óraker hozta a fel Somoskeőyt a fogházból s közölte vele, hogy szabadonbocsátását elrendeli. Somoskeőy délután két óraker hagyta el a fogház épületét s egy kórházba vétette föl magát, mert súlyos gyomorbaja van.

§ Elítelt apagyilkosok. A zilahi esküdtbírószék tegnap tárgyalta Nagy Ferenc husz éves és Nagy László tizenöt éves borzasi földművesek bűnügyét, akik folyó évi július negyedikén Nagy András megölték s azután, hogy öngyilkosság látszatát keltsék, fölakasztották. A tanuvallomások alapján kiderült, hogy Nagy András erőszakos természetű ember volt, aki a gyilkosság napján is le akarta szurni Ferenc fiát és késével több sebet ejtett fia kezén. A fiu önvédelemből félrelökte atyját, aki oly szerencsétlenül esett a kályhának, hogy eszméletlenül terült el a földön. Ekkor lépett be László, aki apját holtan vélte s hogy öngyilkosnának tűnjön fel a dolog, bátyjának segítségére atyja fölakasztásában. A tárgyaláson Barra Károly táblabíró elnökölt. Szavazóbírák Gyenge Mihály és Medgyesi József voltak. A vádat Diószeghy Gábor ügyész látta el. A bíróság az esküdtekhez szándékos emberölésre, jogos felháborodás okozta erős felindulásban elkövetett szándékos emberölésre és gondatlanságból elkövetett emberölésre vonatkozó kérdéseket intézett. A hallgatóság feszült figyelmé középette éjjel egy óraker hirdette ki az esküdtek főnöke az esküdtek határozatát, mely a vádlottakat szándékos emberölésben bűnösöknek mondta ki és nem állapította meg sem az erős felindulást, sem a jogos önvédelmet. A bíróság ezen verdikt alapján a btk. 92. szakaszának alkalmazásával Nagy Ferencet tíz évi fegyházra, Nagy Lászlót pedig három évi fegyházra ítélte el. A védelem semmiféle panaszszal élt. Az ügyész az ítéletben megnyugodott.

§ Az öreg ember halljon éhen. Feltűnést keltő kegyetlen ítéletet hozott a nagyváradi ítélőtábla. Jovanov Demeter aradi gyári munkásnak annak idején egy aradi gépgyárban vasszifonk pattant a szemébe, amittől megvakult. Az aradi törvényszék 436 korona évjáradék megfizetésére kötelezte a gyárat. Az ügy főlebbezés folytán a nagyváradi táblához került, amely mai ítéletével helyben hagyta az aradi törvényszék ítéletét, azonban az évjáradékot a munkásnak csak hatvanadik életévéig engedélyezte azon indokolással, hogy a lakatosok átlagos munkaképessége csak hatvanadik életévükig tart.

§ A huszárok kintzója. Kassáról jelentik: Dubovics Lászlót, a nyiregyházi 15. huszárezred őrmesterét, akire rábizonyult, hogy a legénységet egy szolgálatban, mint szolgálaton kívül bántalmazta, a kassai hadbírószék négy havi fegyházra ítélte, míg a tizenkilenc megszóított huszárt, miután előzetes összeheszésre szöktek meg, két-két havi fegyházra büntette.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHWIDTHAUER-féle

használatára valódi áldás gyomorbetegségeknek és székezőrülégeknek szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen
rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

SPORT.

Budapesti őszi versenyek.

— Tizennegyedik nap. —

Oriási látogatottság mellett került dülőre a meeting utolsó klasszikus mérkőzése: a *Szent László-díj* és mint majdnem minden nagyobb díjazású versenyünkben, itt is a favorit csufos vereségről számolhatunk be. A világgá kiáltott és rosakadályig agyonfogadott *Mirage* keserves csalódást hozott azoknak, akik a széltehen-hosszában terjesztett istállóhírek alapján szinte vakon bíztak benne, mert a St. Maclou-mén igen győngye második lett az általunk is megemlített *Verona* után, mely mai győzelmével igen magasra értékelhető képességről tett tanúságot. A verseny lefolyása ez volt: Az első kísérletnél a belül levők elszakítják a szalagot s a nagy zavarban Carslake lecsik Dealer hátáról, de csakhamar újra nyeregben terem. Másodszor *Mirage* szakítja el a szalagot, míg végre sikerült startnál *Bankár* egyes startszámával elugrik, utána *Verona*, majd Kevéssel, közepén pedig *Mirage*, belül Dealer és a startnál kissé megkészt Briton. A rövid oldalon Mitzaki megy a harmadik helyre, az egyenes elején pedig *Bankár* kezd engedni a vezetéssel és *Verona* kerül az élre, de felnyomul *Mirage* is, azonban *Verona*-nak nyomába sem jöhet és három hosszal vereséget szenved. Négy hosszal harmadik *Dealer*, mely az utolsó métereken ütötte el *Dinna Forgive*-t a harmadik pénztől. Ötödik *Persiste*. — A többi futamok is — egy verseny kivételével — meglepetéssel érték véget, azonban már ezzel cseppet sem mondunk új dolgot, hiszen már erősen a szezon végén vagyunk, amikor pedig minden papírszámítás fejtetőre lesz állítva.

Részletes eredmény a következők:

I. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Táv 1600 méter. 1. Br. Rothschild A. 36 pm *Falcon* 48 és fél kg (Mach), 2. Egyedi L. 36 pm *Morning Air* 55 kg (Miles), 3. Zombory E. urnó 46 sm Maillart 62 kg (Shaw). — Futottak még: Margit (Carslake), Schön Agnes (Hewitt). — Erős küzdelem után fejhosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. — Tot.: 10:98, 40:142, 116. — II. helyen: 10:83, 20:76, 72. — III. helyen: 5:43. — Könyvfogadások: 1½ Maillart, 2 Margit, 3½ *Morning Air*, 6 a többi. — Esetleges kvóták: 23 Maillart, 27 Margit, 60 *Morning Air*, 124 Schön Agnes.

II. Tétényi díj. Díj 3000 korona. Táv 1800 méter. 1. Br. Springer G. 36 pm *Pelote* 54 kg (Carslake), 2. Mr. C. Wood pk *South East* 57 kg (Janek), 3. Br. Rothschild A. 36 pm Mindenem 54 kg (Langham). — Futottak még: Psyche (Pretzner). — Fejhosszal nyerve, öt hosszal harmadik. — Tot.: 10:31, 40:46, 44. — II. helyen: 10:34, 20:26, 24. — III. helyen: 5:16. — Könyvfogadások: 1½ reá *South East*, 1½ *Pelote*, 4 a többi. — Esetleges kvóták: 16 *South East*, 81 Mindenem, 132 Psyche.

III. Szt. László-díj. Díj 42.000 korona. Táv 1500 méter. 1. Gr. Festetich T. pk *Verona* 51 és fél kg (Shaw), 2. Gr. Arco-Zinneberg M. pm *Mirage* 54 kg (Janek), 3. Br. Springer G. sm *Dealer* 53 kg (Carslake). — Futottak még: *Dinna Forgive* (Vivian), *Bankár* (Pretzner), Komorna (Hewitt), *Persiste* (Miles), Mitzaki (Baumgartner), Briton (Langham), Kevéssel (Ferguson). — Könnyen három hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. — Tot.: 10:100, 40:100, 66, 188. — II. helyen: 10:85, 20:42, 34, 86. — III. helyen: 5:43. — Könyvfogadások: *Pari Mirage*, 4 *Bankár*, 5 Briton, 7 Komorna, 8 *Verona*, 14 a többi. — Esetleges kvóták: 23 *Mirage*, 62 *Bankár*, 68 Briton, 70 Komorna, 161 *Dealer*, Kevéssel, 209 *Dinna Forgive*, 372 Mitzaki, 382 *Persiste*.

IV. Kétéves nyeretlenek handicapja. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Mautner V. sm *Aventin* 56

kg (Carslake), 2. Gr. Orasióh P. sk *Carlotta* 53 és fél kg (Miles), 3. Fáy I. pk *Praterspatz* 44 kg (Kozuch). — Futottak még: *Wardia* (Gulyás), *Hep-Hep* (Janek), *Lily* (Hewitt), *Mariner* (Huxtable), *Corallo* (Tausz), *Carrière* (Shaw), *Stitch in time* (Heidt), *Böske* (Vivian), *Natasa* (Lukácsi), *Bleriot* (Pretzner). — Könnyen három hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10:36, 40:80, 130, 130. — II. helyen: 10:52, 20:44, 70, 80. — III. helyen: 5:29. — Könyvfogadások: 2 *Aventin*, *Carrière*, 5 *Wardia*, 6 *Hep-Hep*, *Böske*, *Praterspatz*, 8 *Carlotta*, 10 a többi. — Esetleges kvóták: 41 *Carrière*, 73 *Böske*, 74 *Wardia*, 112 *Hep-Hep*, 132 *Carlotta*, 165 *Praterspatz*, 211 *Bleriot*, 342 *Mariner*, 533 *Lily*, 758 *Corallo*, 873 *Natasa*, 1250 *Stitch in time*.

V. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Zombory E. urnó sk *Türchem* 47 kg (Fetting), 2. Dávid E. pk *Azzie* 41 kg (Sinka), 3. Gr. Festetich T. stpk *Anita* 45 kg (Kozuch). — Futottak még: *Parázs* (Weiss), *Forman* (Gulyás). — Biztosan egy hosszal nyerve, másfélhosszal harmadik. — Tot.: 10:40, 40:78, 86. — II. helyen: 10:40, 20:42, 54. — III. helyen: 5:19. — Könyvfogadások: 2 reá *Anita*, 3 *Türelem*, 5 a többi. — Esetleges kvóták: 18 *Anita*, 59 *Azzie*, 65 *Forman*, 264 *Parázs*.

VI. Handicap. Díj 3000 korona. Táv 2500 méter. 1. Egyedi A. 46 pm *Avar* 64 kg (Janek), 2. Szemere M. 36 pm *Ibykus* 51 és fél kg (Dyk), 2. Badescu Gy. 36 pm *Tempora Mutantur* 43 kg (Guttman). — Futottak még: *Györgyike* (Pretzner), *Salome* (Ulrichshofer), *Hptm. v. Köpeniek* (Smutny), *Mentő* (Kozuch), *Gyémánt* (Izményi), *Dash* (Sas), *Fixstern* (Suster). — Könnyen másfélhosszal nyerve, holtversenyben harmadik. — Tot.: 10:06, 40:50, 31, 58. — II. helyen: 10:68, 20:52, 34, 58. — III. helyen: 5:30. — Könyvfogadások: 1½ reá *Ibykus*, 4 *Avar*, 5 *Tempora Mutantur*, 6 a többi. — Esetleges kvóták: 19 *Ibykus*, 76 *Hptm. v. Köpeniek*, 109 *Mentő*, 122 *Györgyike*, 134 *Salome*, 151 *Tempora Mutantur*, 156 *Gyémánt*, 306 *Fixstern*, 509 *Dash*.

— Tizenkettedik nap. —

Még egy futamot tartogatott a Magyar Lovaregylet az utolsó napra, amely arra szolgálhat, hogy a galoppsport hívei újra gyönyörködhesseken két legjobb háromévesünk vetélkedésében. Ez a verseny a 20000 koronával dotált *Lovaregyleti díj*, melynek 2800 méterén — dacára annak, hogy még mindig tizenkét indulásra jogosultja van — csak a következő törpe mezőny várható starthoz: *Icy Wind* (Baumgartner), *Indiscretion* (Shaw), *Rascal* (Janek), *Gargantua* (Paul). Érthetőnek tartjuk ugyan, ha istállótulajdonosaink nem küldik harcba telvéreiket ily kiváló egyedek ellen, mert semmi reményük nem lehet arra, hogy még csak helyre is vergődjen valamelyik. Ha az indulókat nézzük, nem okozhat fejtörést a nyereőre rámutatnunk, mert *Rascal* teljesítményei oly magasak, hogy szinte verhetetlennek látszik. Ellenfelét először nem is *Icy Wind*-ben, hanem istállótársában *Indiscretion*-ban keressük s ha meglepetés történik, erről az oldalról várható.

Jelöltjeink:

I. *Mc Lyn*—*Kozuch lov.*—*Gounod*II. *Javorinka*—*Iglauerin*—*Pretzner lov.*III. *Rascal*—*Indiscretion*IV. *Carslake lov.*—*Boszorka*—*Actress*V. *Milne-ist.*—*Egyedi-ist.*VI. *Janek lov.*—*Boule de neige*—*Bouquet*.

() A vasárnapi mérkőzések. Nemzetközi: *BTC*.—*Mittweidaer BC*. 2:0. A tegnapi nemzetközi mérkőzés ismét csak megerősíti azon már sokszor hangoztatott véleményünket, hogy csak nagy csapatokat hozassunk külföldről, mert biz a mittweidaiakhoz hasonlóak jobb ha otthon maradnak. Nem tanulunk tőlük semmit se, de a közönséget se érdekli az ilyenek vendég szereplése, amit legjobban az üres tribünök igazoltak. A *BTC*. az egész mérkőzés alatt fölényben volt, dacára annak, hogy nem

a legnagyobb ambícióval játszott. Különösen az ellenfél kapuja előtt hibáztak sokat. De jobb is volt ez így, mert különben alapos vereségben részesültek volna külföldi vendégeink.

I. osztályu bajnokság. Nemzeti SC.—MTK. 1:0. Kedvező auspiciumok között avatta tegnap fél a *Nemzeti SC.* tattersalli pályáját. Győzelme teljesen reálisnak mondható, dacára annak, hogy különösen a második félidőben az *MTK.* sokkal jobb volt. **Törekvés—MAC.** 4:1. A favorit *MAC.* az első halfideben meglepő szépen játszott és miután a vezető goalt elérte, szinte odaszegte ellenfelét kapujához. Újrakezdés után a *Törekvés* energiával kezd munkába és rövid időn belül négy goalt ér el. — **FTC.—TTC.** 4:0. Mindvégig a zöld-fehérek voltak fölényben, *TTC*-nél csak a védelem produkált figyelemreméltót.

II. osztályu bajnokság. URAK—KAOE. 0:0. **MAFC—BLIE** 0:0. **Postás—VAC.** 0:0. **Lipótvárosi TC—III. ker. TVE.** 3:1.

III. osztályu bajnokság. FIAK—ESC. 1:0. **Megyer—Testvériség** 2:0. **Gutenberg—Postatakarékpénztár** 4:2. **Józsefvárosi SC—Obudai TE.** 2:0.

IV. osztályu bajnokság. Kispesti AC—Budai MTK. 3:0. **Máv. gépgyár—Kéve SE.** 4:2.

Külföldi eredmények. Prága. **Atletik Klub Sparta—Ujpesti Torna Egyesület** 5:0. **UTE.** az első félidőben kitűnően játszott, a nagy formában levő *Sparta* azonban végül fölényesen győz. **UTE.** legjobb része a fedeztető volt. **Deutscher Fussball Club—Berliner Ballspiel Club** 4:1. **Bécs.** **Cricketer—First Vienna** 2:1. **WSC—WAC.** 2:1. **Wiener AFC—Rapid** 3:1. **Teplitz.** **Teplitzer FC—Rudolfsbügel** (Bécs) 2:2. **Karlsbad.** **Internationaler SC—SC Sturm** (Prága) 4:1.

() Magyar birkózó győzelme Bécsben. A vadászati kiállítás területén rendezett birkózó- és súlyemelő világbajnoki versenyek eredménye: **Nehézsúly:** 1. *Varga B. (BAK)* 4 és fél győzelemmel. **Rossum (WSC).** — Könnyű súly: 1. *Toduschek (WSP)* és *Diry (WAC)* holtversenyben. (Radványi betegsége miatt nem állt ki.) — Súlyemelés könnyű súlyban: 1. *Heinemüller.* 2. *Eibel.* — Súlyemelés nehéz súlyban: 1. *Grafl I.* összesen 753.5 kg. 2. *Swoboda K.* 723 kg. *Varga* öt mérkőzésből négyet megnyert, *Rossum* elleni mérkőzése azonban eldöntetlen maradt.

() **A BTC viadala.** A *BTC* országos atlétikai és torna-versenyének második napja a következő eredményekkel végződött: **Száz méteres síkfutás:** 1. *Jolbey (BEAC)* 11.4 mp., 2. *Rickert (MTK)*, 3. *Lánczy (UTE)*. **Magasugrás:** 1. *Domokos (BEAC)* 1.70 m., 2. *Nyilassy (BTC)* 1.60 m. **Diszkoszvetés:** 1. *Kobulszky (Postás)* 39.16 m., 2. *Fleck (BTC)* 36.40 m., 3. *Nyilassy (BTC)* 35.20 m. **Nyolcszáz méteres junior síkfutás:** 1. *Savniky (Postás)* 2 p. 07.6 mp., 2. *Fischer (MTK)*, 3. *Friedmann (BEAC)*. **Távolugrás:** 1. *Kovács (BBTE)* 6.44 m., 2. *Csávossy (BEAC)* 6.29 m., 3. *Kell (BEAC)* 6.08 m. **Háromszáz méteres gyaloglás:** 1. *Hegy (BTC)* 15 p. 24 mp. **Svédgerely:** 1. *Szakáll (Magyaróvár)* 51.39 m., 2. *Nyilassy (BTC)* 46.36 m., 3. *Fleck (BTC)* 45.80 m. **4×100 méteres staféta:** 1. *BEAC* (Kell, Csávossy, Jasinszky, Jolbey) 48.2 mp. 2. *BTC*.

() **A MAC nemzetközi viadala.** A már régen megszokott kitűnő rendezésben és a közönség nagy érdeklődése mellett folyt le tegnap a *Magyar Athletikai Club* őszi viadala. Hatalmas meglepetéssel kezdődött a nap. A *Király-díj* (100 yardos futás) volt a program első száma. Feszült figyelemmel nézte a közönség a verseny előkészületeit, a kontinens legjobb sprinterének tartott *Rau* startolt benne. A mieink közül *Racz* és *Jankovics* vették fel a küzdelmet vele. A verseny tényleg a legizgalmasabb küzdelemmel folyt le és belőle nem a favoritok egyike, hanem *Jankovics* (*MAC*) került ki győztesként. A súlydobásban *Mudin Imre* éppen csak egy cm-rel maradt az általa tartott országos rekordtól. A *Kortész-vándordíjat* ideán ismét a

Palma kaucsuk cipősarok

kapható mindenütt. Ügyeljen a védjegyre.

KÖZGAZDASÁG.

Harc a Drasche körül. Legutóbbi számunkban részletesen megírtuk azt a harcot, amely most a Drasche-féle részvények megszerzése körül folyik. Megírtuk azt is, hogy a részvényeket az a mágnáscsoport vásárolja, azaz vásároltatja, amely már a budapesti tőzsdén nem egyszer ért el sikereket. A vásárlás ma tovább folyt. Nagy volt a kereslet a részvényekért s így ezek árfolyama ma 670 koronáig emelkedett.

Téli kikötők. A földművelésügyi miniszter rendeletére most állapították meg 1910-re a téli kikötők és menhelyek befogadóképességére szolgáló adatokat. A pozsonyi téli kikötőben 250 jármű nyerhet teljesen biztos elhelyezést. A komáromi téli kikötőben mintegy 20 hektár területű használatos medence van. A kikötőben 300 nagyobb és 100 kisebb vízijármű található elhelyezést. A kikötőnek használható part hossza 45 kilométer és jégtörők vannak a jég zajlása ellen. Az upesi téli kikötőnek vízterülete 32 hektár. Elfér benne 600 jármű. A lágymányosi téli kikötő 10,8 hektár 2 méter mélyre van kikötve. Elfér benne 160 jármű. A tassi menhely 12 hektár területű. Menedéket talál 30 gőzös, 170 uszály. A dunapentelei téli kikötő területe 8 hektár. Elhelyezhető 110 jármű. Keszelyi (szekszárdi) menhelyen menedéket talál 100 gőzös és 400 hajó. A sárvári (bajai) téli kikötőben 120 hajó és 400 malom fér el. A baracskai téli kikötőben elhelyezhető 57, esetleg megrakott uszály, vagy 31 kerekos gőzös. A menhelyen elfér 107 uszály, melyek közül 57 terhelt lehet; vagyis 31 kerekos gőzös és 50 darab üres uszály. A cigány-szigeti kikötőben 330 hajó fér el. A pancsovai téli kikötőben 100-nál több hajó található téli menedéket. Az orsovai telelőnél a hajók természetes telelőt találnak, amennyiben a Kazán-szorosban kellőleg felaprózott jégtáblák nagyobb sérüléseket nem szoktak okozni. A szegedi szabadkikötőben a hajók a nyílt Tisza partja mellett húzódnak meg. Biztonságukról önmaguk gondoskodnak. A díjazás a hajók telelésére meg van állapítva. Az óbecsei téli kikötőben több száz hajó található biztos menedéket. Az széki téli kikötőben 40 teljes rakományú uszály, vagy gőzhajó található menedéket. A baresi kikötőben 60 darab teljes rakományú hajó vagy gőzös talál helyet. A sídfői kikötő egyszersmind a Balatonon forgalomban levő járművek téli kikötője is. A fonyódi kikötő vízmélysége a középvízállás alatt két méter, 200 méter kiépített rakodópártja van. A tihanyi kikötőben a vízmélység a középvízállás alatt két méter, ugyanilyen mély a balatonföldvári kikötő is. A balatonai kikötők egyruttal a jégjárás ellen is védelmet nyújtanak.

A Bécsbe irányuló állatküldemények tarifája. Ismeretes, hogy az osztrák gazdasági érdekképviseletek pressziójára a Déli Vasut kedvezményes díjtelt állapotba hozták azokra a magyarországi állatküldeményekre, amelyek egyenesen Bécsbe irányítottak. Így a bécsiek olcsóbban jutottak a magyar marhahúshoz, mint a budapestiek. Ez ellen az anomália ellen a budapesti érdekképviseletek mozgalmat indítottak s arra kérték a kormányt, járjon közbe a Déli Vasutnál abban az irányban, hogy vagy adja meg ugyanezt a kedvezményt a Budapestre irányított küldemények után is, vagy pedig szüntesse meg a bécsieknek nyújtottat. A Déli Vasut — amint értesülünk — most döntött ebben a kérdésben, még pedig úgy, hogy nem adta meg a Budapestre irányuló tarifakedvezményt, hanem megszüntette a Bécsbe irányuló olcsóbb tarifát. Ez az új rend már október 15-én életbe is lép.

A czepléd—csemői vasut meghosszabbítása. A czepléd—csemői vasut meghosszabbítása elodázhatatlan, mert a múlt évben megnyitott vasut, mint szákvasut nem tudja teljesíteni hivatását és ezért annak tovább építése Lajosmizsén már legközelebbre várható. A tervbe vett folytatás Kupa—Kovácsmajor végállomástól kiindulva dél nyugati irányt követve és közben Nagykőrös határát érintve, a budapest—tiszai h. é. vasut Lajosmizse állomásáig vezetne. Hossza 11,5 km.; síkföldi jellegű, a tervezett legnagyobb emelkedés 5 százalék, a legkisebb sugár 250 m. h. Közbenes állomások és megállóhelyek volna: Vácsipuzta állomás, Örkényi-ut és Tarnai-major megállóhelyek.

Uj telefongyári részvénytársaság. A Telefongyári részvénytársaság elzött Berliner J. hannoveri cég a budapesti főtelepét önálló részvénytársasággá alakítja át „Magyar Telefongyár R. T.” cég alatt. A társaság alaptőkéjét 1 és fél millió koronában tervezik.

A nagy kölesön. A Magyar Általános Hitelbank közli, hogy a 4 1/2 százalékos kincstári jegyek, ha a pénzügyi viszonyok azt megengedik, október hónapban bocsátatnak ki, a 4 százalékos koronajáradék pedig csak januárban kerül subscriptio alá.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:
Huszezer koronát nyert: 43040.
Tizezer koronát nyertek: 1738 35195 41906.
Ötezer koronát nyertek: 43496 62015 82952 84571 95768.

Kétezer koronát nyertek: 3175 19636 21309 23550 32791 32825 38255 41170 46383 50636 56703 62250 75036 79771 81328 82562 84566 92623 97435 98356 94618 100000 107073.

Ezer koronát nyertek: 848 5758 7155 7327 9155 9508 13456 15642 21696 22855 24617 28005 28339 34528 37725 40286 40337 41311 41328 41914 42916 44424 45175 48883 49659 53029 55978 57048 58585 61079 61685 64742 65127 65851 67604 68746 78101 78940 81004 81470 82268 83471 86996 87797 87744 85493 90209 92567 93415 88131 89023 94689 98044 101004 103353 104588 107872.

Ötszáz koronát nyert: 1772 2282 3507 5333 10511 12410 13588 20034 23052 35563 26518 28086 29610 38564 42739 49436 51026 56683 27589 59256 60456 60878 61545 62512 66752 69969 6971 71717 72094 74583 74471 75312 77293 79604 79722 80630 81187 82407 83466 8542 86218 88565 88869 909364 94121 94799 95560 96211 91437 99688 100068 109783 104323 109247.

Méneseik beosztása. Az érdekelt gazdálkodó közönséget értesítik, hogy az állami ménesekben nevelt, valamint a magánosoktól vásárolt méneseknek a méntelepbe való beosztása a következő napokon történik: Budapestben 12-én, Bábólnán 15-én, Kisbábólnán 16-án. Mezőhegyesen 19. és 20-án, Alsószombathalván 25-én. A ménesbéli anyalovak párosításának megállapítása: Alsószombathalván e hónap 26. és 27-én, Mezőhegyesen november 1-től 11-éig, Bábólnán november 15-től 18-áig és Kisbábólnán 19-től 24-éig történik. Ugy a ménesbeosztásról, valamint az anyalovak beosztásánál a tenyésztés iránt érdeklődőket szívesen látják.

A liszdíjazás kiegészítése. A Magy. Kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közli, hogy a f. évi hajózási megnyitástól liszt- és őrleményküldemények szállítására érvényes I. sz. átvételi díjazásban azonnali érvénnyel az alábbi kiegészítések, illetve állomásnévmódosítások állanak be. a) Kiegészítés: Reichenberg Sachs, St. B. 335 filléres díjtellel felveendő. b) Módosítás: Régi állomásnév Haugsdorf—Weidenau, Krasna, Stadt-Widnau, Uj állomásnév: Haugsdorf in Osterr.-Schlesien, Krasna a/D. Becwa, Weidenau in Osterr. Schlesien.

Az Első Magyar forgalma. Az „Első Magyar Általános Biztosító Társaság”-nál 1910. év szeptember havában 9,403,847 korona tőkéről szóló életbiztosítási ajánlat nyújtott be, melyből 7,726,627 korona biztosítási tőkéről szóló ajánlat kötvény-kiállítás által lett elintézve. 1910. év január elsejétől 77,134,827 korona tőkéről szóló életbiztosítási ajánlat lett beterjesztve és 66,399,862 korona tőkéről szóló kötvény lett kiállítva. A folyó év január elseje óta bekövetkezett halálesetek folytán 3,746,324 korona biztosítási tőkéről szóló kár lett bejelentve. Múlt év decz. 31-ével 470,342,199 korona biztosított tőkéről és 1,488,704 korona életjáradékról szóló 133,857 darab életbiztosítási kötvény volt érvényben, melyre 128,824,523 korona gyűjtött díjtartalék van kimutatva. Életbiztosítási károk címén az 1909. évben 4,791,258 korona lett kifizetve, míg a társaság alapítás óta (1857) az évenként közzétett kimutatások szerint, az összes biztosítási ágazatban előfordult károkért 509,879,498 korona összeg fizetett ki.

Az orosz-adriai személyforgalmi kölcsék megszüntetése. A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint a Granica—Budapest—Fiumén át irányuló orosz-adriai személyforgalomban 1905. évi június hó 1. óta érvényben levő közvetlen személy- és podgyászdíjazás folyó évi december hó 31-ével — pótlás nélkül — hatályon kívül helyeztetik, minek következtében egyrészt Abbázia, Ancona és Venezia kikötők, másrészt Moszkva, Szt.-Péterváry és Varsó állomás között a közvetlen menetjegyek kiadása, valamint a közvetlen podgyászdíjtelek alkalmazása folyó évi november hó 30-ával megszüntetetik.

Sorsolás. A Postás Otthon és Internátus sorsjegyeinek ma tartott húzásán 10,000 koronát nyert az 53038, 1000 koronát a 13860, 500 koronát a 23062, 300 koronát az 53607 és 87722, 200 koronát a 37899, 77541, 82382; 100 koronát az 1718, 21244, 70715, 84960 és 89473 számú sorsjegy. Ezen kívül kibúztak 5 drb 50 koronás, 10 drb 20 koronás, 30 drb 10 koronás, 100 drb 5 koronás és 700 drb 3 koronás nyereményt. A húzás eredményéről szóló jegyzék a postahivatalokban kapható. A nyereménytárgyakat f. évi november 7-ig a Budapest 70. sz. hivatalban, első emelet 69. szám alatt lehet átvenni.

Északnémet-szerb-holgár-török személy- és podgyászforgalom. A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint az Oderbergen-Tetschenen és Bodenbachon, továbbá Budapest—Belgrádon át mozgó északnémet-szerb-holgár-török személy- és podgyászforgalomban 1911. évi január hó 1-ével új közvetlen személy- podgyászdíjazás lép életbe, mely csekély mértékben felemelt menet és podgyászvieldjakt s több új viszonylatban közvetlen díjakat tartalmaz.

MAC. nyerte meg 53 ponttal. A BEAC. 11, az MTK. 5 pontot ért el. A részletes eredmények a következők:

Száz y. síkfutás. 1. Jankovich (MAC) 10.2 mp. 2. Rau (Berlin) 3. Rác (BEAC) Mellszélességgel nyerve, ugyanannyival harmadik. **Súlydobás.** 1. Mudin linre (MAC) 13.45 m. 2. Rác (MAC) 12.18 m. 3. Joannovits (BEAC) 11.99 m. **Ezeröttszáz m. síkfutás handicap.** 1. Horváth (MAC) 60 m. e. 4 p. 29.8 mp. 2. Perényi (MAC) 60 m. e. 3. Merényi (MAC) 65 m. e. Tíz m. nyerve, husz m. harmadik. **1/4 ang. mf. síkfutás.** 1. Rác (BEAC) 54.4 mp. 2. Szerlemhegyi (MAC). Négy méterrel nyerve. **Magasugrás.** 1. Báró Wardener (MTK) 1.80 m. 2. Dr. Vadon (MAC) 1.75 m. 3. Ludinszky (BEAC) 1.70 m. **4x100 m. stafétafutás.** 1. MAC a) (Péchy, Jankovich, Radóczy, Simon) 45.8 mp. 2. MAC b). Tíz méterrel nyerve. **1/2 ang. mf. síkfutás.** 1. Auerbach (MAC) 2 p. 07 mp. **220 y. síkfutás handicap.** 1. Ondrus (MTK) 4 m. e. 23.2 mp. 2. Rau (Berlin) scratch. 3. Szerlemhegyi (MAC) 8 m. e. **Távolugrás.** 1. Szabó (MAC) 6.82 m. 2. Péchy (MAC) 6.14 m. 3. Walter (Brünn) 5.94 m. **Olympiai staféta.** 1. MAC a) 3 p. 59.8 mp. (Jankovich, Simon, Szerlemhegyi, Auerbach) 2. MAC b). **Kertész Tódor vándordíj.** 1. MAC 53 pont. 2. BEAC 11 pont. 3. MTK 5 pont.

() Uszóverseny a Rudashan. A MAC, MAFC és Sportfutár által közösen rendezett uszóversenynek győzelmű volt **Halmai—Las Torres**, majd **Halmai—Zachár** mérkőzése természetesen elmaradt, de azért bőven kárpótolt a kontinens két legjobb uszójának, **Las Torres** és **Zachárnak** uszása a 150 yardos főversenyben. **Zachár** győzött, ki jelenleg remek formában van és alának a Rudas-fürdő fordulój nagy előnyt biztosítanak.

60 m. junior gyorsúszás. 1. Szigeti. MAC. 2. Kenyeri. MUE. 3. Keresztes. „33” FC 43.6 mp. **Hatvan m. gyorsúszás főverseny.** 1. Peterdy. MAFC. 2. Ritter. Hellas. 3. Erdős. BAC 35 mp. **Száz m. mellúszás főverseny.** 1. Elek. MAFC. 2. Boros. BAK 1 p. 20.8 mp. **3x40 m. középisk. staféta.** 1. III. ker. gymn. (Szécsy, Wenk, Morvay.) 2. II. ker. keresk. (Kiss, Köszegfalvi, Koltay.) 3. IX. ker. keresk. (Kronberg, Rajágh. Kronberg) 1 p. 25.2 mp. **Százötven főverseny.** 1. Zachár. MAC. 2. Las-Torres 1 p. 33.2 mp. **Száz m. oldalúszás.** 1. Ritter. Hellas. 2. Apor. FTC 1 p. 15.5 mp. **Kétszáz m. handiap.** 1. Apor. MUE 10 mp. hátr. 2. Eperjessy. MUE 26 mp. hátr. Koltay. BAK 32 mp. hátr. 3 p. 8 mp. **Hatvan m. hátúszás hand.** 1. Bartók. MUE. 2. mp. hátr. 2. Ádám. FTC 8 mp. hátr. 3. Wendelin. BAC 12 mp. hátr. 53.6 mp. **Műugrás.** 1. Dénes. MAFC. 2. Torma. BTC 17.5 pont. **Hatvan m. mellúszás hand.** 1. Szécsy. MAFC 2 mp. hátr. 2. Brandstaedter. WAC 5 mp. h. 3. Váry. FTC 5 mp. h. 51 mp. **Hatvan m. gyorsúszás hand.** 1. Erdős. MAFC 7 mp. h. 2. Schuller. BTC 3 mp. h. 3. Fülöp. MUE 7 mp. h. 47.6 mp. **Neogyen m. búvár.** Egy sem uszta végig a távot. **Vegyes staféta 3x40 m.** 1. BAK (Boros, Wendelin, Erdős). 2. MAFC (Elek, Pais, Donáth). 3. Hellas (Kempfle, Schranz, Ritter) 1 p. 19 mp. **Sprint staféta 4x60 m.** 1. MAFC (Peterdy, Belezmay, Donáth). 2. Hellas (Kempfle, Brandt, Ritter). 3. MAC (Las-Torres, Hornung, Zachár.) **Pontverseny győztese a MAFC.**

() Gyalogló-verseny. Az Egyetértés SO tíz kilométeres gyalogló-versenye kifogástalan rendezés mellett tegnap délelőtt folyt le a gödöllői országúton. A beérkezés sorrendje a következő: 1. Paxián Péter (BAK) 54 p. 28.6 mp. 2. Ifj. Ripszám H. (BAK) 55 p. 23.8 mp. 3. Ráday Iván (BAK) 56 p 03 mp. 4. Soltész Márton (ESC), 5. Bartos Leó (MTK). 6. Id. Ripszám (MTK). 7. Korchmáros (PTE). 8. Lipták János (ESC). 9. Szép József (ESC). 10. Rátz Nándor (BAK).

() Athletikai viadal Nyiregyháza. A Nyiregyháza TVE versenyének eredményei: **100 y. síkfutás** (bajnokság) 1. Szobota (Kassa) 10.4 mp. 2. Speidl (Beac). 3. Magyar (Arad). **1/4 ang. mf. síkfutás** (bajnokság) 1. Speidl (Beac.) 58.8 mp. 2. Fülöp (Kassa). 3. Kalmár (Debreczen). **1/2 ang. mf. síkfutás** (vidékiek részére). 1. Futó (Ny. tve) 2 p. 13 mp. 2. Belu (Tae). 3. Fülöp (Kassa). **4x100 m. staféta** (vidékiek részére). 1. Kassa 47.6 mp. 2. Ny. TVE. 3. DTE. **10 km. gyaloglás** (bajnokság). 1. Singer (Bak.) 54 p. 23 mp. 2. Csermák (Ny. TVE.). **120 y. gátfutás** (vidékiek részére.) 1. Pivnyik (Ny. TVE.) 20.8 mp. 2. Fekete (DTE.). 3. Pál (Ny. TVE.). **Hellyből magasugrás.** 1. Pivnyik (Ny. TVE.) 1.37 m. 2. Pál (Ny. TVE.). **Távolugrás.** 1. Szobota (Kassa) 6.34 m. 2. Speidl (BEAC.) 6.12 m. 3. Nagy (Kassa) 5.89 m. **Diszkoszvetés.** 1. Mudin István (MAC.) 37.76 m. 2. Pivnyik (Ny. TVE.). 3. Banke (Kassa). **Gerelyvetés.** 1. Mudin István (MAC.). 53.76 m. 2. Csermák (Ny. TVE.) 44 m. 3. Marton (DTE.) **Kalapácsvetés** (vidékiek részére). 1. Groszmann (Ny. TVE.) 30.80 m. 2. Pál (DTE.).

KULCSÁR SÁNDOR
Bronzárú- és csillángyár
világító tesztek légszesz-, aczetylen- és villamos világításra.
Budapest, VI., Dessewffy-utca 9-11.
Olcsó gyári árak. Telefon 25-44.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, október 10.

A készáruipiaczon ma nyugodt volt a hangulat. Kielégítő kínálat mellett a malmok tartózkodók voltak, mivel azonban az árubirtokosok nagy hajlandóságot mutattak az eladásra, mégis meglehetősen élénk forgalom fejlődött ki. Mindössze mintegy 32.000 q buza kelt el változatlan szombati áron. A legdrágább eladási ár 10.85 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 10 korona 77 kilós pestvidéki, keverékes buzáért. Egyéb gabonafajták közül a rozs és az ótengeri 5-5 fillérrel drágább, a többi változatlan. Forgalmomba került: 3200 q rozs 7.425-7.55 koronás áron, 600 q zab 8.10-8.25 koronás áron és 2300 q tengeri 5.95-6.05 koronás áron. A határidőpiacon ma nagy élénkség uralkodott. Az üzlet igen csendesen és körülbelül a szombati zárlat jegyzéseivel indult meg, kezdetben igen sürgős kereslet mutatkozott, mire gyorsan emelkedtek az árfolyamok, amelyek később aztán, noha a forgalom elég élénk maradt, mégis csak pár fillér keretén belül ingadoztak, mert jó vételkedvvel szemben kielégítő volt a kínálat is. Az októberi ügyletekre ma 3000 q rozst, 6000 q zabot jelentettek be folyó hónap 15-iki szállításra, míg búzát ma sem mondtak fel egyetlenegy kötésre való sem. Az októberi buza ma 10.20 koronán indult, 10.29-ig emelkedett, aztán 10.20-ig gyöngült és zárlatkor 10.22 koronán maradt. A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza és az októberi rozs egy-egy fillérrel, az októberi zab és az áprilisi rozs változatlan maradt, a májusi tengeri pedig három fillérrel gyöngült.

A készáruipiaczon elkeltek:

Buza. Tiszavidéki: 1200 q 80 k 21.70 K, 600 q 80 k 21.70 K, 800 q 79.5 k 21.70 K, 100 q 79.5 k 21.35 K, 100 q 79.4 k 21.45 K, 500 q 79 k 21.20 K, 200 q 79 k 21.60 K, 300 q 79 k 21.40 K, 400 q 79 k 21.30 K felső, 300 q 79 k 21.10 K bükkönyös, 100 q 78.5 k 21.50 K, 400 q 78.5 k 21.40 K. Bányási: 3000 q 76 20.70 K. Obecsei: 300 q 75 k 20.70 K. Zimonyi: 4000 q 75 k 20.10 K. Pestvidéki: 300 q 78 k 21.35 K, 300 q 78 k

21.30 K, 600 q 78 k 21.10 K, 100 q 77.5 k 20.80 K, 100 q 77 k 20.— K keverék, 400 q 77 k 21.10 K, 300 q 76 k 20.80 K, 300 q 76 k 20.80 K, 910 q 75.7 k 20.90 K, 1230 q 74.8 k 20.90 K. Fejérmegyei: 100 q 79 k 21.40 K, 300 q 78 k 21.30 K, 500 q 77 k 21.20 K, 100 q 77 k 20.60 K. Bihari: 100 q 78 k 21.30 K. Beeskerei: 4000 q 75.4 k 20.80 K, 4000 q 75 k 20.85 K. Pencsovai: 4000 q 76 k 20.85 K. Rozs: 400 q 15.10 K pp., 300 q 14.95 K pp., 100 q 15.— K pp., 100 q 15.— K pp., 200 q 14.90 K pp., 250 q 15.— K pp., 200 q 14.85 K pp., 100 q 14.85 K pp., 150 q 14.85 K pp., 500 q 14.85 K pp., 500 q 15.10 K pp., 14.90 K pp. Zab: 100 q 16.20 K kpf., 100 q 16.20 K kpf 300 q 16.35 K kpf., 100 q 16.50 K kpf. Tengeri: 200 q 11.90 K kpf., 300 q 12.— K kpf., 300 q 12.10 K kpf., 1500 q 12.20 K kpf.

A készáruüzlet igazsága a mai tőzsdén a következő volt:

Table with columns: Buza, Tiszavidéki, Fejérmegyei, Pestvidéki, Bányási, Bácskai, Rozs I-rendű, Arpa takarmány I-rendű, Zab I-rendű, Tengeri belföldi. Columns include quantity, price per 100kg, and price per 100 q.

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:

Table listing futures contracts for Buza, Rozs, and Zab for October and April 1910, with prices per 100kg and 100 q.

1 óra 30 perccor zárulnak:

Table listing closing prices for Buza, Rozs, and Zab for October and April 1910, with prices per 100kg and 100 q.

Budapesti gabonaforgalom.

1910. okt. 7-től 1910. okt. 9-ig.

Table showing grain trade statistics: Erkezett (arrived) and Elszállított (shipped) quantities in metric tons for various grains like Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa.

Értéktőzsde.

A tőzsdén ma nagy forgalom volt, élénk iránnyal mellett. Az árfolyamok azonban a túlsúlyba került kínálatokra, olcsóbb árfolyamokat értek el. Szerdán lesz az elszámolás, s így a kisebb kezek szabadulni igyekeztek engagementjeiktől. Az üzlet elején igen sürgős keresletnek örvendett a Jelzálog, az Első Hazai Takarékpénztár, az Aszfalt, az Északmagyar község, az István-téglagyár, amelyek forszírozott vásárlásokra egyre jobban emelkedtek. Ezenkívül jó érdeklődés mutatkozott még a Drasche, az Athenaeum és a Magyar villamosági, míg ellenben az Agrárbank, a Danubius, a Ruggyanta inkább kínálva voltak jobban, minek folytán az árfolyamok mérsékelten visszazorult. A Magyar bank az előtőzsde megnyitásokor szintén jól volt keresve, de később élénken kintáltak. Forgalmomba kerültek: Hazai takarékpénztár 197.25-197.75 koronán, Magyar bank 752.50-754-751.50 kor., Agrárbank 517.50-515.— kor., Lipótvárosi takpt 208-208.50 kor., Drasche 667-669 kor., Aszfalt 214-218 kor., Északmagyar község 373-380 kor., Danubius 508-506 kor., Ruggyanta 481-479 kor., Vasuti forgalmi 470-469.— kor., Spódium 184.— kor., Athenaeum 347-350 kor., István-téglagyár 408-416 kor., Magyar villamosági 445.50-448 kor., Általános község 651 kor., Salgó 639-640 kor., Lőgszesz 1525 kor., Ujlaki 423 kor., Belvárosi takpt 665-668 kor., Kereskedelmi bank 3910-3918 kor., Viktória malom 930 koronán.

Az előtőzsdén köttetett: Osztrák hitel 669.50, Magyar hitel 855.50-856-853.75-854, Államvasut 760.50, Leszámitolóbank 610, Jelzálogbank 492-499.75-498.50, Rimamurányi 697-698-697.25, Városi villamosvasut 409-410-407-407.75, Közúti 769-766.50-767.

A déli tőzsdén köttetett: Osztrák hitel 668.50, Magyar hitel 854-853.75, Államvasut 761, Leszámitolóbank 609.50, Jelzálog 500.50-499.50, Rimamurányi 698-698.50, Közúti 767-766, Városi villamosvasut 408-406.

Utőtőzsde. Osztrák hitel 668, Magyar hitel 853.50, Államvasut 760, Jelzálog 499.25, Leszámitolóbank 609.50, Rimamurányi 698, Városi villamos 405.50, Közúti villamos 766.75.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE

Main financial table with columns: Mai záró árfolyam (Today's closing exchange rate), Mai záró áru (Today's closing commodity), and Mai záró áru (Today's closing commodity). Rows include various bank shares, government bonds, and commodities.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, október 10. (Saját tudósítónktól.) A külföldi gyenge árjelentések és a nagy tartózkodás ellenére az irányzat szilárd volt, az árfolyamok alig változtak, csak tengeri lett 5 fillérrel és cinquantin 25 fillérrel drágább.

Jegyzetett buza: Tiszavidéki 11.10/11.70. bánáti 10.70—11.25, széksfehérvári 10.60—11.50, mosoni és győri 10.45—10.85, felsőmagyarországi 10.40—10.95, délviasuti 10.40—10.85, marchfeldi 10.10—10.45.

Ros: Felsőmagyarországi 8—8.20, csepeli 7.95—8.15, pestmegyei 8.05—8.25, délviasuti 7.90—8.15, különféle magyar 7.90—8.15, ausztriai 7.85—8.20.

Arpa: Morvaországi 8.70—9.40, bécsvidéki 7.85—8.50, felsőmagyarországi 7.40—8.50, csepeli 7.70—8.95, középduinai állomások 7.25—7.75, délviasuti 7.50—8.60, északmagyarországi 7.25—9, maláta 7.25—7.70, takarmány 6.50—7, magyar tengeri 6.50—6.75. Cinquantin 9.35—9.75.

Magyar zab 8.40—8.90, válogatott 8.80—9.10, ausztriai 8.40—8.700.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, október 10. A múlt heti szilárd irányzat hatása alatt a mai tőzsde is szilárdan nyílt meg. Skodarészvények helyi véleményvásárlásokra lényegesen emelkedtek. Alpesi értékek is javultak, egyébként a piac nyugodt volt. Korlátok közt érdeklődés mutatkozott építkezési értékek iránt. A déli tőzsde megnyitásokor szilárd volt az irányzat és az árfolyamok jól tartottak.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 668.75, Magyar hitel 856, Laenderbank 534, Unionbank 627.50, Államvasut 761.25, Délviasut 117.50, Alpesi 772, Rimamurányi 698, Skoda 409, Bécsi építkezési társaság 251.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 669.25, Magyar hitel 855, Anglo 317, Bankverein 558, Laenderbank 533.50, Unionbank 627.50, Magyar Jelzálogbank 498.50, Államvasut 760.25, Délviasut 117.50, Alpesi 775, Rimamurányi 698.50, Orosz járadék 103.90, Török sorsjegy 256, Skoda 412.25.

Bécs, okt. 10. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 111.60, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 153.75, Magyar hitelbank részvény 853.75, Magyar lezámitoló és váltó részvény 6 8.50, Rimamurányi 698.—, Magyar czukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 91.75, 4 százalékos magyar földterhem. kötvény 92.10, Magy. nyeresem.-kölcs. sorsjegy 225.—, Kassa-Oderbergi Vasut részv. —, Magyar jelzálogbank 496.—, Magy. kereskedelmi bank —. Az irányzat gyengült.

Bécs, okt. 10. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 96.15, 4 százalékos osztrák arany-járadék 116.50, 1860-as sorsjegy —. Osztrák hitel-sorsjegy —. Angol-osztrák bankrészvény 316.40, Bécsi Bankverein 567.25, Osztrák magyar bank 1863.— Déli vasut 117.26, Dunagőzhajózási társ. 1160, Dohány-részv. 375.—, Cs. k. arany (vert) 11.36. Német bankv. 117.61, Osztr. Lloyd 879.— 4.2 száz ezüst jár. 93.15 97.—, Osztr. koronajáradék 93.15, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 667.50, Union-Bank 627.— Osztrák Landerbank 5 2.—, Osztrák-magyar államvasut 756.25, Elbavölgyi vasut —, Alpesis részvény 773.50, 20 frankos 19.10, Londoni váltóár 210.50, Lípótkohó 548.— Török sorsjegy 255.80.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, czukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Főraktár Budapesten: ÉDESKUTY L.-nél.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 10. (Értéktőzsde.) Az új hét elején a forgalom a külföldi ösztönzés miatt előbb igen nehézkesen alakult, főleg miután a mai biró dalmi bankkintutatók elé nem tekintettek aggodalom nélkül. Utólag az orosz bankok részvényei, valamint varsó-bécsiek élénk forgalom tárgyai voltak, de különösen az utóbbiak, az elért tekintélyes javulásokat a további folyamatban nem voltak képesek megtartani. Magasabban indultak továbbá Baltimore, rombach-i kohó és Hohenlohe-részvények, míg harpeniek és felső-sziléziai vasrészvények, valamint villamossági értékek gyöngülésre hajlottak. A többi érték többnyire tartott volt. Később a haspi vasművek igazgatóságának a bányai ipar kilátásáról szóló kedvező nyilatkozatai a forgalom erőteljes élénkülését vonták maga után. Ennek nyomában többrendbeli jelentékeny árfolyamemelkedés is állott be. Előnyben részesültek Phönix, Kanada és villamossági részvények. A készitripiac ipari értékei szilárdak voltak. Napj pénz 3 és fél százalék mellett bőségesen kínálva, magánkamatláb 3 és hétényolcad százalék.

Berlin, okt. 10. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatok jegyzetelték: 4.2 százalékos papírjáradék

— 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.40, osztrák hitelrészvény 209.60, Déli vasut —, orosz bankjegyek 216.60, 4 százalékos új orosz kölcsön 95. Disconto Commandit 179.40, Dinamitruszt 180.20, Harpeni 191.90. Unifikált török járadék 94.40, 4.2 százalékos ezüst jár. —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.40, Magyar koronajáradék 91.70, Osztrák-magyar államvasut 162.50 Bécsi váltóár 849.50, Olasz járadék —, Alt. villamos-sági Edison 273.20, Gelsenkircheni 219.20, Laurakohó 172.10.

Frankfurt, okt. 10. Zárlat. 4.2 száz-os papírjáradék —, 4 száz-os osztr. ar.-jár. 98.40, Magy. ar.-jár. 93.75, Osztr. hitelint. részv. 209.25, Osztrák-magyar államvasut 162.50, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.45, Bécsi Bankverein 140.55, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.—, 4.2 százalékos ezüstjáradék 96.95, Osztrák koronajáradék 93.40, Magyar koronajáradék 91.80, Osztrák-magyar bank 133.20, Déli vasut részvény 22.75, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 849.66, Párisi váltóár 810.33, Union bankrészv. —, Alpisi részv. —.

Hamburg, okt. 10. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst-járadék 96.70, 1860. sorsjegy 176.—, Déli vasut 2 10, 4 százalékos aranyjáradék 99.20, Osztrák hitelrészvény 109.70, Osztrák-magyar államvasut 16 75, Olasz járadék 103.—, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 94.—.

Páris, okt. 10. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 96.97, Osztr. aranyjáradék 98.— Magyar aranyjáradék 96.20, 5 százalékos boigár kötvény 1896. évről 503.50 3/4 százalékos Olasz járadék —, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 2 4 —, 5 százalékos marokkói járadék 120.— 4 százalékos 1890. román kölcs. 96 55. 4. százalékos amort. románjár. 1905. 98.50, 5 százalékos orosz járadék 106.15, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 1 1.10, 4 százalékos spanyol jár. 3 7. 4 százalékos unifikált török jár. 92.52, Török sorsjegy 217.50, Török dohányrészvény 399.— Osztrák földhitelintézet —, Osztr. Landerbank 574.— Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 18.29, Banque Ottomane 679.— Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut —, Meridionalvasut —, Hartman gépgyár 642.— Rio Tinto 17.01, Sucerrie d'Egypte 76.—, Tula 407.— Urkányi köszén 192, Chartered 41.75, De Beers 431.0 East Rand 133.50, Jagersfontein 223.50, Trans. Land Comp. 65.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 203.18, Váltó német piacokra (rövid) 123.34, Váltó Bécsre (rövid) 104.81, Váltó Belgiumra (rövid) 7/16, Olasz aranyváltó rövid 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 3/16, Csekk Londonra 252.30, Magánkamatláb 2.9%.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

LIRA HERCZEGNŐJE.

— Regény két kötetben. —

IRTA: W. ROBERTS.

112

De mikor egymással állottunk szemben s egyedül maradtunk az a pillantás, melyet felém vetett, szinte megörjített. Mindjárt tudtam, hogy számára halott vagyok; nem, ennél is rosszabb! Elbeszéltem a valóságot; ami köztem s ön között volt. Kérleltem, esküdöztem, térden állva könyörögtem előtte, nem azért, hogy szeressen, nem azért, hogy bocsánatát eszközöljem ki, hanem azért, hogy higgyen nekem. Kétkedésével ölt meg engem.

— Kétkedett azután is? — kiáltott Tricotrin.

— Kétkedett! Oh Istenem, hisz én a világ szemében a megtestesült hazugság vagyok. Könyörgésem nem indította meg, de láttam a szeméből, hogy szerezet. A szerelem lángja lobogott benne, s én tudtam mégis, hogy nem fog megbocsájtani. Hiábavaló lett volna minden, kemény volt, mint a szikla.

— Nem a születési körülményei, nem anyjának szegénye miatt lett kevésbé tiszta, kevésbé tisztelteméltó, az én szememben! — kiáltotta. — Mindent az okoz, hogy az ön egész élete egy hazugság volt! Most az igazat mondja el? Lebet. Most már elkésett vele!

— Az örület fogott el. Elszaladtam tőle s a hajnali hidegben ide szaladtam önhöz, az elhagyott utcákon keresztül.

Az elárult és elfelejtett szerelem volt most egyetlen támasza s mégis most is drágább volt neki az a szerelem, mely megtagadta, eltaszította, pedig amaz mindent megbocsájtott neki.

— Micsoda értéke lehetne reám nézve még az életnek, ha elveszett számomra nézve

az, ki mindent pótolni voltna? — panaszkodott tovább. — Mit érnek nekem most már a föld minden gyönyörűségei, ha nem bírhatom őt?

Arcazt kezei közé rejtette. A napfény besütött az ablakon s tudta, hogy most már ismét vissza kell térnie s szembe kell néznie az emberekkel.

Az anya gyalázata megmértelyezte a gyermek boldogságát örökre.

XXXVI.

A háztetők már csillogtak a hajnal vörös fényében s a vörös fény előmlött a kicsiny padlásszobáskában is. Hirtelen feltáru a fekete ajtó s a küszöbön megjelent gróf Estmere.

Valami benső sugallattól hajtva jött ide, hogy a hercegnőt felkeresse.

Arca a kiállott izgalmaktól szürke volt, mint a hamu, hangja remegett s szemében ismét az a harag és égő fájdalom ült, melyet csak egyszer láttak rajta, akkor, mikor tudtára ébredt felesége hűtlenségének.

Először végigmérte a hercegnőt egy kimondhatatlan borzadályról tanuskodó pillantással, majd Tricotrin elé lépett.

— Önhöz szökött! — kezdte komoran. Tricotrin leeresztette kezeit s hallgatóan figyelt rá.

A hercegnő hirtelen felugrott, sirva dobta magát a gróf lábai elé s ismét elkezdte kérlelni szivettépő hangon, hogy higgyen neki, csak higgyen neki.

A gróf nem figyelt rá, nem felelt neki, nem emelte fel, hanem a férfiú felé fordult, kiblen legjobb barátját s egyszermind legnagyobb ellenségét vélte látni.

— Mije volt ön ennek a nőnek? — kiáltotta hangosan. — A férje, atyja, vagy a szeretője? Feleljen nekem! Micsoda kötelet füzte önmeket egymáshoz? Feleljen, mondja meg, mi volt önnel ez az asszony!

Melv szánalom fogta el Tricotrin lelkét. Nem felelt semmit, hanem kemény rendreutató pillantással mérte végig a gróft.

— Feleljen! — kiáltotta a gróf türelmét vesztve, — vagy —

A hercegnő felugrott, erősen megfogta kezeit s úgy csitította.

— Várjon, nehogy megüsse őt, engemet üssön meg, — mormolta.

— Ami felelőség most rajta van az mind engemet terhel és a környezetemet. Nálánál nagyobb, nemesebb gondolkodású és előrelátóbb barát talán még sohasem élt. Én gyávan megtagadtam, hálátlan s szivtelen voltam iránta, de ő, ő sohasem tett ezért szemrehányásokat nekem, sohasem gáncsolt engem. Elhagyott, hajléktalan, talált gyermek voltam s ő megkönyörült rajtam. Tekintse áru-lásomat, aminek akarja, átkozzon, vessen meg, hagyjon el engemet, de ne sértse meg őt, ki kénytelen most szenvedni az én hibáim miatt. Ugy is eleget szenvedett már az én hiúságom és az én gögőm miatt.

Az álszűgyenérzet s a büszkeség teljesen megtörte benne s az igazságérzete bátorságot kölcsönözött lelkének.

Estmere megremegett a fájdalmas könyörgés hatása alatt. Támolyogva háralt meg. Most már nem volt tisztában saját magával sem, nem tudta, mit szabad elhínnie s miben kell kétkednie.

— Ha igaz az, amit ön most elmondott, akkor az ellenem elkövetett büne össze sem hasonlítható azzal, melyet ellene követett el.

— Nem! — kiáltott a nő ismét térdre borulva a gróf előtt. — Ön ellen vétettem azért, hogy szerelmét hazugsággal nyertem meg, de hisz ön idegen volt előttem, akinek nem tartoztam semmiféle hálával. De vele szemben egész életemen keresztül vétkeztem, folytón csak vétkeztem. Jóságúságát, irántam tanusított nemes gondolkodását, hálátlansággal viszonztam, s jó cselekedeteiért úgy fizettem meg, hogy eltitkoltam a világ előtt. Ön nehezen fogja mindezeket elhinni, — igen, mert én már eljártam szavahihetőségemet ön előtt.

(Folyt. köv.)

Üzleti tudósítások.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közvágóhid igazgatóságától.) Okt. 10. Előző napi eladatlan maradvány 822 drb sertés. Mai felhajtás 1120 drb sertés. Összesen 1942 drb sertés. Eladatott 1404 drb sertés. Mai maradvány 538 drb sertés.
Árjegyzés. Zsirsértés. Öreg I. rendű 350 klg. felül életsúlylevonással 142-152 fillér. Fialat nehéz 300 klg. felül életsúlylevonással 152-162 fillér. Fialat közép 220-300 klg.-ig életsúlylevonással 152-166 fillér. Fialat könnyű 120 klg.-ig életsúlylevonással 160-168 fillér. (Az árak minden levonás nélkül klgként életsúlyban értendők.) A vásár irányzata szilárd. Az árak változatlanok.)

Kőbányai sertéspiac.

Árjegyzés. Október 10. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (párnkint 320 klgon felül) 147-149 fillérig, közép (párnkint 251-320 klg.) 152-154 fillérig. Magyar szedett: Közép (párnkint 240-280 klg.) 154-158 fillérig. Könnyű (párnkint 240 klgig) 160-164 fillér. Sertéslétszám: 1910. október 7. napján volt készlet 32998, 8-9-én felhajtatóf 750 drb. 8-9-én elszállított 536 drb, 10. napjára marad készlet 212 drb. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti juhvásár.

Október 10. Felhajtatóf 453 juh. Árjegyzések: Elsőrendű ürü 56-59 fillérig, kivételesen 64 fillér. Középmínőségű ürü 46-54 fillérig. Anyajuhok 56 fillérig, kivételesen 60 fillérig. Az irányzat élénk volt, az árak 2-4 fillérrel kgrként emelkedtek.

Bécsi vágómarhavásár.

St. Marx, október 10. Összfelhajtás 3661 darab; és pedig 2904 darab elsőrendű hizott és 757 drb kicsontozni való marha. Árjegyzések: I. rendű hizott ökrökért 92-97 korona, kivételesen 92-106 korona. Farka ökrökért 98-104 korona, kivételesen 106-120 korona. Az irányzat szilárd volt. Az árak métermérszékint 2 koronával emelkedtek.

Kivonat a hivatalos lapból.

Október 9.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a közalapítványi ügyigazgatóság létszámában dr. Bácsay Géza közalapítványi ügyigazgatósági ügyészt jogügyi tanácsossá, dr. Czobor Gyula ügyészi czimmal és jelleggel felruházott buzfásfürdői ker. közalapítványi alügyészt ügyészsé és dr. Orfy Imre közalapítványi ügyigazgatósági fizetéstelen segédfogalmazót alügyészsé; Páczner Jenő és Demeter Konrad ruttkai, Gulyás Samu orosházi, Cziprus István és ránzai Hermann Péter breznóbányai, Kromer József ujszentmari és Rákosi Zoltán breznóbányai állami polgári iskolai helyettes tanítókat ugyanez iskolákhoz a XI. fizetési osztályba segédtanítókká, valamint Radnóci Ida gyöngyösi állami polgári leányiskolai helyettes tanítókat ugyanezen iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítóknév; a földmívelésügyi miniszter dr. Tóth Zoltán, dr. Bukna Kálmán, dr. Melitskó Andor, dr. Frenreisz István, dr. Czirer Andor, dr. Szőke Béla, dr. Radvány Bertalan, dr. Bühm József, dr. Pattantyus Ábrahám Béla, dr. Mihók Ernő, dr. Makoldy Gedeon és Fabiny István ideiglenes minőségű díjtalan miniszteri fogalmazógyakornokokat ideiglenes minőségű fizetéstelen miniszteri segédfogalmazókká;

az igazságügyminiszter Károlyi József tamási, Konecsny János szakolczi járásbírói, Erdős Ferencz és Murinyi Gyula komáromi törvényszéki, végül Hangos Dezső vágúhelyi és Kochán Károly gyalmai járásbírói betétszerkesztő szakdíjnokokat betétszerkesztőrnokokká;

a pénzügyminiszter Gerber Károly díjtalan pénzügyi számgyakornokot a zombori pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétség nél ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokokká a nyitrai pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétséghez, továbbá Velösy Elek budapesti lakost ideiglenes minőségű díjtalan miniszteri számgyakornokokká a pénzügyminiszteri számvétséghez nevezte ki.

Véglegesítés. A tengerészeti hatóság vezetésével megbízott fiumei és magyar-horvát tengerparti kormányzóhelyettes dr. Hevesy Andor ideiglenes minőségű tengerészeti hatósági fizetés nélküli segédfogalmazót állásában véglegesítette.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Schill Fülöp temesvári állami főreáliskolai rendes tanárt eddigi minőségében a temesvári állami felsőbb leányiskolához, továbbá Filipp János torjai és Sipos Gyula szobottzsi állami elemi iskolai tanítókat pedig eddigi minőségükben kölcsönösen áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Rosenthal Izidor debreczeni lakos Rónaira, Schwarz Zsigmond budapesti lakos saját, valamint Imre nevű kiskorú fia Erdőre, Mrva Károly budapesti lakos Morvára, kiskorú Klein Armin győri lakos Molnárra, Klein Zoltán budapesti lakos család: nevének Kolozsra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A pancsovai törvényszék elnökehez hivatali állásra november 12-ig; a selmecbányai bányaigazgatósághoz kezelő segédtiszi állásra

négy hét alatt; a kaposvári törvényszéki fogháznál betöltendő fogházorvosi állásra négy hét alatt nyújtandók be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap szörványosan — inkább csak délen és keleten — előfordult jelentéktelen csapadéktól eltekintve, az idő száraz és jobbára felhőtlen volt. A hőmérséklet emelkedőben van s eloszlása egyenletesebb lett. A maximum 26 fok C volt Zsombolyán, a minimum 2 fok C Botfalun.

Prognózis a következő 24 órára:

Az időjárásban lényeges változás nem várható. (Sürgöny-prognózis: Változás nem várható.)

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max., min.

VIZALLÁS.

Table with columns: Okt. 10. okt. 8., Okt. 10. okt. 8., listing various locations and their corresponding water levels.

„EGYETERTÉS”

politikai naplap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYÁS.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK.

Üzletvezetőség Debreczen.

37863. szám.

HIRDETMENY.

Értesítjük a t. szállító közönséget, hogy az áruforgalom akadálytalan lebonyolítása érdekében további intézkedésig a Beregszász állomáson leadásra kerülő mindazon áruk után, melyeket a vasut a díjbeszabás I. rész B) szakasz A—VI. fejezete értelmében nyitott kocsiokban szállíthat, a 100 kg-kénti 2 fillér fekbér egységételt kétszorosára vagyis 4 fillérre felemeljük. A 4 napi fokbérmentes időt pedig 48 órára szállítjuk le.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak folyó év június 22-én kelt 41327—III. számú rendelkezésben gyökerező ezen intézkedésünk 1910. év október 5-én lép életbe.

Debreczen, 1910. október hó 5-én.

AZ ÜZLETVEZETŐSÉG.

SZINHÁZAK.

Kedd, 1910. október hó 11-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

Amihez minden asszony ért.

Vígjáték 4 felvonásban. Irta: Barrie.

Személyek: John Shand, Alick Wylie, Dávid, James, Maggie, Venables, De la Brière, Lady Lybil, Szobaleány.

Kezdeté 1/8 órákor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Orvosok.

Komédia 5 felvonásban. Irta: Shaw Bernhard. Fordította: Dr. Hevesy Sándor.

Személyek: Sir Ridgdon, Sir Patrick, Walspole, Ralf Bonnington, Duhadat, Jennifer, Schoemaker dr., Blenkinsop dr., Emmy, Minni, szobalány, Redpenney, Ripporter.

Kezdeté 1/8 órákor.

VIGSZINHÁZ.

Csitulj szívem!

Böhözat 3 felvonásban. Irta: Hennequin és Veber. Fordította: Mérel Adolf.

Személyek: Mantinel, Izabella, Halbine, Prudence, Mirette, Charles Amadée, Savinien.

Kezdeté 1/8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Pillangó kisasszony.

(MADAME BUTTERFLY)

Tragikus dalmű 3 felvonásban (3 részben). Szövegét Long János L. és Belasco David nyomán írta Illica L. és Giacosa G. Fordította Várady Sándor. Zenéjét szerezte Puccini Giacomo.

Személyek: Pillangó kisasszony, Suzuki, Kate, Pinkerton, Sharpless, Goro, Yamadori herceg, Bonzo, Yakusidó.

Kezdeté 7 órákor.

ROYAL-ORFEUM.

VII. Erzsébet-körut 31.

Este pont 8 órákor

Legelsőrangú színházi és variété előadás.

A palatinus lánya

Ascher Leo nagy operettje (Vezényli a szerző.)

A kávéház márványasztalánál

Zerkowitz scenirozott dala

A pót imaház

Szép Ernő új cirkusztréfája

Francia négyes

Maurier jelenete

Az inspektor szobáiban

Lucezár bohózata. A hídnál

Zenes bluet. Elise Kupfer, Goddin, Szalontai, Szécsi, Németh T., Palasthy, Vajdas, Solti, Sarkadi, Barony, Tihanyi és a többi októberi attrakció.

Vasárnap, október hó 16-án két előadás, d. n. 3/2 és este 8-kor.

A nm. v. és köz. miniszter elismerő leiratával kitüntetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: Károly-körut 3. sz. alá.

Fájós fogak meggyógyítása

Tartós fogtömések

Foghúszások (altatásban is.)

Szájpadlások, műfogak, aranyhídak, koronák.

Jól használható fogorvosok elkészítése és behelyezése.

Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.

Videkiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

Erzsébet-körut 31. szám.

Telefon 110-22.

Telefon 110-22.

Minden éjjel 12 órákor

az októberi új tánc és ének műsor.

Főlépnek: Heléne Hertha, La belle Trilby, La Malino, Marga van der Aue, Mlle Vallon, Djella, Hella Brosina, Winnie Macco, Sisters Elkins, Heléne Friedrich, Poldi Fürst, Anna Christensen, Sacha Trost, Szép Erzsé, Várady Adél, Ligeti Marika, Mezei nővérek, Morvai testvérek, Lola Lotouta, Antal Irén, Hölgyi Jolán, Perényi Nusi stb. — Kukó Vincez és zenekara. Bal Mabilie. Belépődíj éjjeli 1 óraig 1 korona, azontal nincs belépődíj

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann I. vezérigazg.

A REKORD-MŰSOR.

OY-RA (Wojoszeszko.)

fenomenális apache-négyesükben.

JENNINGS-BRAY metamorfózista

Fregolia Gobert Belling

átváltozó-művész, „éneklo” szamarával.

LILIAN HERLEIN amerikai operette-diva.

Vindobonas Tina di Rona

zenei excentrikusok. stb. stb.

Kezdeté 8 órákor.

Elővétel 10-1-ig és 3-6-ig a nappali pénztárnál.

SZINHÁZAK.

Kedd, 1910. október 11-én.

VÁRSZINHÁZ.

Váljunk el.

Vigjáték 3 felv. Irtá: Sardon V. és Najac E. Fordította: Fáy J. Béla.

Személyek:

Des Franelles Dezső
Cyprien D. Ligeti J.
Adhemar Náday
Clavignac Kürthy
Bronne-né Ha. du
Valfontaine-né V. Molnár
Lusignan György J.
Valentine Nagy L.
Josephine Földi
Keczeri

Kezdeté 1/8 órákor.

URÁNIA SZINHÁZ.

Orosz-japán háború.

Kezdeté 1/8 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ.

Balkáni hercegnő.

Operette 3 felvonásban. Irták: Frederick Lonsdale és Francke Curson. Zenéjét szerette: Rubens A. Pál.

Személyek:
Stefánia hercegnő Petrás Sár
Király Király
Borsics miniszter Csizsér
Zsófia Kormos L.
Hein Latabár
Blatz Rákai
Hannich pincér Várdi III
Oiga udvarhölgy Boross
Hádnagy Szalai M.
Pethő

Kezdeté 1/8 órákor.

Fővárosi Városligeti Színház

Nebántsvirág.

Énekes színmű 4 felv. Irták: H. Meilhac és A. Millaud. Ford. Evva Lajos és Rákosi Viktor. Zenéjét szerette Hervé.

Kezdeté 1/8 órákor.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám. Telefon: 14-22. Telefon: 14-22.
Igazgatók: Leitner és Keleti. Főrendező: Rott Sándor.
Az előadás kezdete 1/9 órákor.

11 órákor! Ma Ujdonság!

„Grenzverlegenheiten“ és „Benősülés“

Jelenet egy pályaudvaron. Francia eszme után irta: Hirschfeld Lajos. Rendező: Werner Manó. Ezt megelőzi 9/10 órákor.
Vidéki társadalmi életkép. Irtá: Satyr. Rendező: Rott Sándor. Jegyek elővetelben: Folies Caprice, Révay-utca 18. d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. Konti, különlegesáru tőzsdé Andrássy-ut 29. és Sopronyi nagytőzsdé Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-es emeleti „Casino de Paris“-ban a világ legelső ének- és tánc-atrakciók lélepte.

Mielőtt csecsemő kelengyét vásárol érdek-lődjön a KUNZ ÁRUHÁZ-ban Deák Ferenc-utca 10. szám a „Tátta“ hyg. csecsemő lehéremű iránt.

TOST és MOLNÁR

kereskedelmi-, díszítő- és tájtervezete
BUDAPEST, VII., ISTVÁN-UT 50.
Eivallai ablak és erkélydíszítéseket, kertet, parkok tervezését, alakítását, fenntartását. Alkalmi és állandó díszítések. Téli kertek berendezését, minden e szakba vágó munkát. :: :: ::
Telefon: 83-75. Külső telep: Gyarmat-utca 25.

XVII. évfolyam.

Somogyi Mór

zongoraművész,
államilag képesített okleveles zenetanár igazgatása alatt álló ZENE-Konzervatorium

(akadémiai előkészítő-tanfolyamokkal)
Budapest, VII., Erzsébet-körút 44.
Beiratások naponta 9-6-ig.
Az ország legelőkelőbb művész-pedagógusai.
Államilag diplomált tanárok.
Telefon 63-45. Telefon 63-45.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap!

Kezdeté 1/9-kor! Kezdeté 1/9-kor!

Ujdonság! Ujdonság!

Már megint főznek!

és

Berta mindent vállal!

Bohózatok. Irták Glinger és Taussig, ford. és átad. Steinhardt. Steinhardt Hunyadi és Szóke Szakáll teljesen új műsorral, és elsőrendű külföldi számok. Vasár- és ünnepnapokon délutáni előadás kezdete 1/4-kor. Éjfél-től reggel 5 óráig a téli kertben cabarett cigányzene. Belépő díj nincs. — Jegyek d. e. 10-1-ig és délután 3-6-ig a mulatóban és özv. Konti Józsefné dohánytőzsdéjében, Andrássy-ut 29. és a Hungaria fürdőben.

A CAIRO kávéházban

BUDAPEST, VI., LÖVÖLDE-TÉR.
mától kezdve mindennap délután 5-től 7 óráig és este 9-től 11 óráig

GOBGEKÉ francia quartett HANGVERSENYEZ.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

Szőnyeg ujdonság!
5 frt 80 kr.
Kétoldalas nyírt Jaquard-szőnyeg 300/200 cm. nagyságban elpusztíthatatlan minőségben 5 frt 80 kr. árban kapható.
Szőnyeg-udvar
Budapest, Király-utca 32.
(az udvarban)
Alapították 1895.

Eredeti MEIDINGER és LIGNIT tartósan égő kályhák
oszerpályha betétek és kaloriféresék.
Öntöttvaskályhák.
Légfűtések. Szellőzők.
Schwarz Sándor és Társa cégénél
Budapest, V., Báthory-utca 20.
Árjegyzék kívánatra. Telefon 162-14.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Eszéregmege)
a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha vérzések esete forog fenn
Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapesten és a forrás kezelőegységénél Munkácsán.

ROYALORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-2.

Minden este pont 8 órákor.
Parádés színházi és varieté előadás.

Else Kupler a berlini Reinhardt társulat kitűnő tagja mint dízős. A palatinus leánya Ascher Leó pompás operettje. Szalontai, Németh, Viola, Palásthy, Bársony, Cobor, Csabay, Seress, Fábian, Lugosi, Kis Bella és még 82. szereplő. Az inspekcziós szobában Lunozier bohózata. A pót-énekes Szék Ernő új ezirűsz tréfája. A kávéház márványasztalánál. Zerkovitz új szenírozott dala. A hídnál Zenes blüett Gilbert Goddin A kacagó ember. Francia négyes Man jelenete. — Solti, Szécsi, Varjas, Sarkadi új szelőkkel.
La belle Trilby, Djella és az összes októberi attrakciók. Kiváló vendéglő, mérsékelt árak Minden vasár- és ünnepnap 2 előadás: délután 3/4 órákor mérsékelt, este 8 órákor rendez helyárrakkal. A téli kertben éjjelkor Royal-Cabaret. 34 új tánc- és ének-atrakció. Ball mabille, ének, táncmulatság és cigányzene hajnali 5 óráig.

Nincs többé gyomorfájás! A szabadalmazott kakukfű keserű (elix fum. off.) háziszser

néhány napi használat után teljesen megszünteti a makacs étvágytalanságot, hányingert, gyomor-idegességet, hasmenést és mindenemű gyomorfájást. — Kapható a készítőnél: Hankovszky Imrénél, Gödöllő Szőlő-u. 9. Főraktár: Török József gyógytára, Budapest. — 6 kis üveg ára 4 K 80 f., 6 nagy üveg ára 12 K, 12 kis üveg ára 9 K, 12 nagy üveg ára 21 K. — Széküldés utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

Heti műsor:

1910. október hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Városligeti Színház	Várszínház	Uránia
12 Szerda	Pierrette fátyla Csavargó és király-leánya Magyar táncgyűzeleg	Ghiberti gróf	Beulemans k. a. házassága	Karenin Anna	Balkáni hercegnő	A pesti háziur	A kis cukros	Orosz-japán háború
13 Csütörtök	A csavargó	Cyrano de Bergerac	Osztrigás Miczi	Orvosok	Balkáni hercegnő	A pesti háziur	Trenk báró	Mohamedán világ
14 Péntek	Téli rego	Elnémult harangok	Beulemans k. a. házassága	Karenin Anna	Balkáni hercegnő	Svihákok	Ghiberti gróf	Mohamedán világ
15 Szombat	Carmen	A titok	Csitulj szívem.	Orvosok	Balkáni hercegnő	A pesti háziur	Orpheus a pokolban	Az Országos Szín-művészeti Akadémia előadása.
16 Vasárnap	d.u. este A tévedt nő.	A dolovai nábob leánya A boszorkány	Ámor, a pénzügynök Beulemans k. a. házassága	Csáko és kalap Karenin Anna	Luxemburg grófja Balkáni hercegnő	A pesti háziur A muzsikuskány	Tatárjárás Az obsitos	

BUTOR készpénzért és részletre.
Nem kell banknál törleszteni és semmiféle kamat nem számítatik. Háló-, ebédlő-, uri- és szalonberendezések, óriási választék, egyszerű és modern kivitelben.

FUCHS BÓDOG butornagykereskedő
Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. Arjegyzék ingyen.

ÚJ IDŐK
szépirodalmi, művészeti és társadalmi képmag hetilap
Szerkeszti: **NERCZEG FERENCZ.**

Ami értékes a magyar irodalom műhelyéből kikerül, mindjárt azonnali frissen megszerzi az **ÚJ IDŐK.** Munkatársai közt a szerkesztő **NERCZEG FERENCZ**EN kívül ott találni a toll, a rajz és eset java reprezentálót. Regény, novella, vers, társadalmi és művészeti cikkek: minden, ami megjelenik hasábjain, az irodalmi finomság jegyében készül. Illusztratív része csupa ötlet, mindig szórakoztató. — Az új évfolyam **október 1-én kezdődik.**

Előfizetési ára negyedévre **4.— korona.**
Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal:
Budapest, VI., Andrássy-ut 10. sz.

Chantecier
a legmegbízhatóbb és legkellemesebb hig.
ÓVSZER
az elegáns férfivilág kedvence.
Ügyeljen a törv. védjegyre. 1 eredeti doboz tartállyal vagy anélkül (1/2 tucattal) 2.50 korona. Beszerezhető mindenütt, ahol nem kapható, forduljon a főlerakathoz: **Diamant és Mero,** Budapest, VII., Nefelejts utca 15. Telefonszám 21-51.

Ilyen csodálatos változást idéz elő a
Kola-Dultz

a természet legjobb agy- és idegtáplálója.
Hangulat, gondolkodás, tevékenység, valamint a test minden mozgása az agyvelőtől függnek.
Bágyadtág, fejfájás, levertség, kimerültség és általános testi gyöngeség a biányzó életérő jelei. Ha Ön állandóan erőtlen és vidám akar lenni, ha egészséges ideg- és jó emlékező tehetősre vágyik, ha a munkát és fáradságot élvezetül akarja tekinteni, úgy szedjen Kola-Dultzot. Ez az idegek és agyvelő természetes táplálója, mely egyuttal a vért javítja és fiatalítja és így erőt, életet nyújtva, a test minden szervére hat.
Kola-Dultz
életkedvet és munkakedvet ad és az ifjúság érzetét az egészséggel és tetterővel, melyek sikert és boldogságot eredményeznek.
Szedje egy ideig naponta a Kola-Dultzot, mely megerősíti idegeit, eltűnik minden gyöngeség és hatása alatt erősnek és egészségesnek fogja magát érezni.
Kolat orvosi tekintélyek az egész világon ajánlják és szegényházakban és idegszanasztoriumokban használják.

Kérjen ingyen
Kola-Dultzot!

Most alkalmat nyújtok Önnek arra, hogy idegeit megerősítse. Írjon nekem egy levelezőlapot az Ön pontos címével és én azonnal küldök ingyen és bérmentve egy csomag Kola-Dultzot, mely elegendő lesz arra, hogy megismerje hatásait és méltányolni tudja kiválósgát.
Ha hatásával megvan elégedve, úgy rendelhet többet. De rögtön írjon, mielőtt elfelejtene.
Főraktár: **DULTZ MIKSA,** Budapest, VII., Abt. 466. Dohány-utca 29. szám.

A kolera-veszély

idején ügyeljen minden ember a tisztaságra. Talán soha sehol sem volt oly fontos a jó tanács, mint most e fenyegető vésszel szemben. Sürgős tanácsként hallgathatja meg mindenki azt, hogy ne mulasszuk el étkezés előtt kezünket dezinficiálni, szájunkat antiszeptikus folyadékkal öblögetni, hogy a kolera-bacillusoktól mentesítsük magunkat. A legelőnyösebb higiénikus követelmények

ellen

vét az, aki nem fogadja meg tanácsunkat s nem dezinficiálja magát állandóan és napjában többször **Diana-sóbszeszszel,** amely a leghatásosabban öli meg a járványt okozó és terjesztő bacillusokat. A

legbiztosabb

védekezés a kolera-bacillus ellen a **Diana-sóbszeszszel** való mosakodás és szájöblögetés. Azt lehet mondani s ez állításunkat nemcsak a tapasztalat, hanem minden orvos és a hatóságok rendeletei is kétségtelenül bizonyítják, hogy csak ott remélhető

segítség

ahol a tisztaságra a legnagyobb gondot fordítják. Dezinficiáló hatásánál fogva legjobban ajánlható mosakodásnál, száj- és toroköblögetésnél a valódi

Diana sóbszeszsz

Kapható mindenütt. Postán legkevesebb 6 üveg szállítatik utánvétellel. Minden üvegnek plombálva kell lennie és minden üvegen rajt kell, hogy legyen e két szó

Diana sóbszeszsz

Erényi Béla
gyógyszerész

Budapest, Károly-körút 5.

Ara egy üvegnek: 44 fillér. Egy nagyobb üveg: 1 kor. 10 fill. Egy legnagyobb üveg: 2 kor. 20. fill.

Biztos siker! NŐK FIGYELMÉBE! Biztos siker! **Artalmatlan! Artalmatlan!**
Antiszeptikus és higiénikus „Juno-óvszer” megakadályozza a bő gyermekáldást. Számos orvos által ajánlva. Használat utasítás mellékelve. **Ara 3 korona.** Postai megrendelés: titoktartás mellett esz. sz. sz. Kapható az egyedüli készítőnél, **BRAUN ERNŐ** „Szent Háromság” gyógyszerárban **Temesvár, Józsefvaros 7.**

Szabadalom-értékesítés.

The Continental Hall Signal Company bruxellesi cég

a **23963.** számú és „Átálító készülék vasuti jelzőváltóállító és egyéb hasonló készülékekhez”

című magyar szabadalom tulajdonosa, magyar szabadalmának gyakorlatbavétele czéljából gyárosokkal összekötést keres. A szabadalom tulajdonosa hajlandó szabadalmát esetleg el is adni, gyártási engedélyeket adni, vagy más a szabadalom kivételére vonatkozó megfelelő javaslatokat elfogadni. Bővebb felvilágosítással szolgál a **Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PÁSZTOR** cég, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.

Fakult bőrkabátok

sötét színekre tartósan festetnek

Haltenberger Béla ruhafestő-gyárában **Kassán.**

Magyar királyi államvasutak.
275138—910. szám.

VERSENYTÁRGYALÁSI HIRDETÉS.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága Czegléd állomás villamosvilágítási berendezésének szállítására ezennel nyilvános pályzatot hirdet.

A szállítandó tárgyak mennyisége és minősége, valamint a vonatkozó „Szállítási feltételek”-ben, „Műszaki leírások”-ban, „Költségszámítások”-ban, a „Lámpaelosztási kimutatások”-ban, tervvázlatokban és a 122291—96. sz. „I. Általános feltételek” anyagok és leltári tárgyak szállítása iránt” füzetben vannak feltüntetve.

A szabályszerűen kiállított, aláírt s ivenkint egykoronás bélyeggel ellátott ajánlatok a cég pecsétjével lepecsételt, sértetlen és „Ajánlat 275138—910. számhoz, Czegléd állomás villamos világítási berendezésére” felirással ellátott borítékban elhelyezve, legkésőbbben 1910. évi október hó 27-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak gépezeti főosztályánál (Budapest, VI., Andrássy-ut 73—75. sz. IV. em.) nyújtandók be, vagy oda posta útján beküldendők.

Az ajánlat végösszegének 5 százalékát bánatpénz gyanánt készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatoknak fent jelzett benyújtási határideje előtti napon déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak központi főosztályánál leteendő.

A versenytárgyalás a magyar királyi államvasutak gépezeti főosztályánál (Budapest, VI., Andrássy-ut 75.) 1910. évi október hó 27. napján fog megtartatni s azon az ajánlattevők, vagy azok igazolt helyettesei jelen lehetnek.

A szállításra vonatkozó „Szállítási feltételek”, „Műszaki leírás”, „Költségszámítás”, a „Lámpaelosztási kimutatás”, vázlatrajzok, valamint a 122291—1896. sz. „I. Általános feltételek”, anyagok és leltári tárgyak szállítása iránt”, a „Szerződés-tervezet” az ajánlatok benyújtására kitézött napig naponként a hivatalos órák alatt a magyar királyi államvasutak EI. szakosztályában megtekinthetők, illetőleg a magyar királyi államvasutak nyomtatványtárában 5 koronáért beszerezhetők, vagy kívánatra az összegnek előzetes beküldése mellett posta útján megküldetnek.

Budapest, 1910. szeptember hó.

Az igazgatóság.

A Vállalkozók Lapja

és annak német kiadása a

Der Bauunternehmer u. Lieferant

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, VII., Erzsébet-körút 8. sz. alatt van.

E szíjlapokra, melyek Lakatos Lajos, Komor Marcell építész és Soós Izor szerkesztésében jelennek meg és XXXI. évfolyamukat járják, azzal hívjuk fel a vállalkozók, mérnökök, építésszek, építőmesterek, rajzolókat, szállítók, gyárosok, építőiparosok, fakereskedők, munkavezetők, szakmányosok és bérlok figyelmét, hogy a lapokban jeles szakcikkekben kívül közölve vannak az országban fölmerülő összes építkezésekre, szállításokra, bérletekre és adás-vételekre vonatkozó árjegyzékek és árverések: a vasutavállalat, vízépítési bírek: a mérnöki és általában a technikai szakba, vagy mindennapi tervpályázatok. Előfizetési ár akár a magyar, akár a német kiadásra egész évre 20 K. félre 10 K. — Előfizetni lehet minden postahivatalnál, valamint nevezett lapok kiadóhivatalában. Pompás vászonkötésben mintegy 1000 oldalon, elsőrendű szak-erők tollából eredő közleményekkel, körülbelül 70.000 hitelig építőipari címmel a legutóbb megjelent

Vállalkozók

Évkönyve és Czimtára
10 koronáért ugyancsak e lapok kiadóhivatalában kapható.

+ Gummi-halólyag óvszer **tuczonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tuczatnál :: 20% engedmény. ::** **+ Pessar-Ocl.** orvosiag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. 3 darabnál 20% engedmény.

Nakira törv. védett, valódi indiai paragummi férfikulonlegesség tuczatja 12.—korona. 3 tuczatnál 20% engedmény.

Uterus-sprai feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 korona.

BIDET 10, 16, 20, 24 K. VII., RÁKOCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR PONTOS CZIMRE ÉS A VÖRÖS KERESZTRE ÜGYELJÜNK.

Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és discréten küldünk.

Sneidig egyenruhák

legjutányosabban

Blum Sándor

elsőrangú egyenruházati intézetében ::

Budapest, IV. Váci-utca 15

Fehér Kereszt Társaság sorsjátéka

Huzás 1910. október 15-én.

Főnyeremény 75.000 kor. ért.,

összesen 6355 nyeremény.

Sorsjegyek mindenütt kaphatók; ára darabonként **1 kor.**

Központi iroda:

Budapest, VI., Nagymező-utca 12. sz.

Magy. kir. államvasutak 23903—910.

PÁLYÁZATI HIRDETMEŒA.

A magyar királyi államvasutak szombathelyi üzletvezetősége a szombathelyi szertárban összegyűlt, mintegy 100 q. öntött vas forgács és 200 q. selejt papir eladására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok a magyar királyi államvasutak szombathelyi üzletvezetősége általános osztályához „Ajánlat ócska anyagok megvételére 23903—910. számhoz.” felirattal 1910. év november hónap 9-ik napjának déli 12 órájáig küldendők be.

Bánatpénzkeppen a megvenni szándékolt anyagmennyiségnek az árakért felajánlott egységárral számított értékének 5 százaléka az ajánlat benyújtására kitűzött határnap előtt és pedig 1910. évi november hó 8-ik napjának déli 12 órájáig készpénzben vagy állami lététekre alkalmas értékpapirokban Szombathely gyűjtőpénztárunknál leteendő.

Szombathely, 1910. szeptember hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

Szabók részére

mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részv. társ. Nagymező-utca 48.

A legnépszerűbb műsordarabok a Fővárosi Színházak Műsora

legújabb számai:

Warrené mestersége. Színmű 4 felvonásban. Irta *Bernard Shaw*, fordította *Cholnoky Viktor*. Ára 60 fillér.

Buridán szamara. Vigjáték 3 felvonásban. Irta *R. de Fiers* és *G. A. de Caillavet*, fordította *Molnár Ferencz*. Ára 60 fillér.

Férfiak. Drámai játék 3 felvonásban. Irta *Biró Lajos*. Ára 60 fillér.

A bunda. Színmű 4 felvonásban. Irta *Hauptmann Gerhard*, fordította *Sebők Zsigmond*. Ára 60 fillér.

Ferradalmi nász. Színmű 3 felvonásban. Irta *Sophus Michaelis*, fordította *Homonnai Albert*. Ára 60 fillér.

Hivatalnok urak. Színmű 3 felvonásban. Irta *Földes Imre*. Ára 90 fillér.

Falusi idill 3 felvonásban. Irta *Lengyel Menyhért*. Ára 60 fillér.

A császár katonái. Dráma 3 felvonásban. Irta *Földes Imre*. Ára 60 fillér.

A Fővárosi Színházak Műsorában megjelent színházaink minden nevezetesebb darabja.

Kapható a kiadónál:

LAMPÉL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál

Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Magyar királyi államvasutak. 307388—910. sz.

FIVA. HIRDETMEŒY

Szabadkai műtrágyagyár korlátolt forgalmu állomás áruforgalmának lebonyolításánál fenforgó rendkívüli forgalmi viszonyokra való tekintettel, a vasuti üzletszabályzat 75. szakasza (3.) 5. és a vasuti árufuvarozásra vonatkozó nemzetközi egyezmény 14. cikkéhez tartozó végrehajtási határozmány 6. szakasz (3.) 2. pontjában foglalt jog alapján, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur ó nagyméltóságának f. évi szeptember hó 30-án 66379—III. 3. sz. alatt kelt leiratában megadott jóváhagyással a szabadkai műtrágyagyár állomásra rendelt kocsirakomány teherárúkra nézve — élő állatok, friss hus, friss gyümölcs, friss főzelék és tojás kivételével, — ugy a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai, mint a nemzetközi forgalomban f. évi október hó 9-étől kezdve f. évi december hó 31-éig bezárólag, a már érvényben levő dijszabásszerű fuvarozási- és állandó jellegű póthatáridők mellett érvényesítendő két (2) napi időleges póthatáridőt állapítottunk meg; továbbá a szabadkai műtrágyagyár állomásra rendelt teherdarabárúkra nézve — élő állatok, friss hus, friss gyümölcs, friss főzelék és tojás kivételével — ugy a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai, mint a nemzetközi forgalomban f. évi október hó 9-étől kezdve f. évi december hó 31-éig bezárólag, a már érvényben levő dijszabásszerű fuvarozási- és állandó jellegű póthatáridők mellett érvényesítendő négy (4) napi időleges póthatáridőt állapítottunk meg.

Budapest, 1910. október hó 7-én.

Az igazgatóság.

IMMUNITAS HYGIENIKUS

ÁRUHÁZ

Budapest, IV/2., Kossuth Lajos-utca 14—16.

(férfi óvszer) a gummi-technika legújabb vívmánya. Feltétlen biztos és utólrétegetlen átmérságu gyártmány egyedüli raktára. **Tuczatja 6, 8 és 12 korona.**

és halólyag óvszerek **tuczatja 2, 4, 6, 8, 10, 16 korona.** — Mindenféle betegápolási cikkek. Szigoru titoktartás.

„SANIN”

GUMMI-

Egyéb **GUMMI-**

Képes árjegyzék ingyen.

EVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ES ALPACCA EZÜSTBŐL,

DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN

BUDAPEST, VII. Erzsébet-körut 29.sz.

VIDEKI MEORENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000°RAJZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

A japáni Chrysanthemumok

szállítása már megkezdődött.

Az összes elszállításra kerülő Chrysanthemumok erőteljes, dus növésű, cserépben nevelt példányok, amelyek biztos és gyönyörű szép őszi virányt nyújtanak. Tenyészetemben a létező legnemesebb és legszebb óriás virágu fajok vannak képviselve.

10 db Chrysanthemum	10 diszfajban	8 korona.
20 "	"	15 "
50 "	"	30 "
100 "	"	50 "

Ezen árak csak október hó végéig marraanak érvényben.

Idősebb Chrysanthemumok portó költség kimelés szempontjából cserép nélkül szállítatnak, kívánatra azonban cserépben küldöm.

Csomagolásért csakis az onköltségek számítatnak.

Mühle Árpád kertészeti telepe ::

TEMESVÁR.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C.

Társalkodónót keres művelt garcon uri ember, kinek éves lakása van és háztartása. Intelligens, jó megjelenésű és nemleges lelki tulajdonságokkal bíró urinó legyen. Idegen nyelvek ismerete kívánatos, de nem feltétlen. Körülmények minden irányban kedvezők. Csakis levélbeli értesítések kéretnek Budapest, Hermina-ut 57, ajtó 4.

Asztalosok új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50 Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29315

Mézédes téliszőlő postakosaránként 3.—, mázsánként 48 kor., téli fajalmát 30, nemes birsalmit 20, postakosaránként 2.20, zöldpaprikának, paradicsomnak 1.40. mázsánként 20.—, házilag főzött mézédes szilvalekvárnak kilója 1.30, különleges baracklekvárnak 2.60 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrád.

Pénzszekrényeket tüz- és betörésmenéseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos-u. 4/h.

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egyetemek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatálygyár Részv.-társ. Nagymező-u. E. 46.

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirás magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású gépekre, beiratkozásiaponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18—09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrassy-ut 12. és Róvay-utca 6. szán. 29344

Nevelőnőket német, francia, angolokat, zene nyelvismerettel, bonneokat azonnali belépésre ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelvismerettel sürgösen keresek. Szegheőné S. Lujza intézete Budapest, VI., Dessewffy-utca 22. 29324

Tisztviselői kölést köztisztviselőknek és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Felzárkóztatás 60 évre. Váltakozóként kereskedők, iparosok és magántisztviselőknek gyorsan és előnyösen folyósított. Bigó és Hartmann bankiroda, Bózza-utca 29. sz. Telefon 94—66. 29100

Rekedtség biztos a kellemes orvos-sága a Réthy-féle cunorka. 60 filléért mindent kapható.

Fajalma postakosaránként 2 kor., mázsánként 24 kor. Körjegyző Aranyospolyán, u. p. Torda. 5989

Részlettulajdonosok figyelmébe! Vesszünk részleteket azokról, kik részleteiket tovább fizetni nem tudják vagy nem akarják. **Bizományi és képviselői Bank, Róna és Társa Budapest, V. Báthory-utca 20.**

Kiadók 1, 2, és 3 szobás lakások mellékhelyiségekkel modern épületben november hó 1-ére. Jó levegő, gyönyörű kilátás a budai hegyekre. Ugyanott műhelynek vagy üzletnek alkalmas souterrain helyiség is kiadó. Bővebbet: II., Logodny-utca 102. sz. Alagutnál a pallérnál vagy IV., Koronaherceg-utca 3. sz. alatti bankban. Telefon 129—83. 29532

SZÁRNYAS, HUS, VAJ. Bérmentve bárhova utánvétellel, eleven megérkezés garanciával. 10-14-ki költés, 12—14 szepkővér sütni való csirke, vagy 8—10 kövér kacsa 14 korona. Egy bizott liba vagy 4—5 kacsa, poulard vagy levesnek való csirke frissen levágva és kopaszítva 5 kilós kosár 6 korona. Friss marha vagy borjúhús 5.50 kor. Természetes tehénvaj 5 kilós láda 9.50 K. Margulies B. Buczac 4., Via Tisza-Borkut.

Legjobb likőrök és rum készíthetők kivonataimmal. Egy üveg ára 60 fillér. 10 üveget 6 koronáért bérmentve küldök. Árjegyzéket kívánatra. — Réthy Béla gyógyszerész, Békáscsaba. 5986

Balatonpart legszebb pontján villatelek és szanatóriumnak alkalmas nyolcvanezer négyszögöl erdei terület és egy villám eladó. **Virus Vincze, Balaton-Szepezd. 5990**

Veres ánya befőtt, szépségi, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29317

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az **Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület** hivatalos tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szaktanársági irógép-üzemeltetők s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64—68. Beiratások egész napon át.

JO EMÉSZTÉS legjobb védekezés **Kolera ellen!!** a bikszádi természetes ásvány gyógyviz e tekintetben világhírű, ígynk tehát mindig bikszádját! Kapható Budapesten Édeskuty L. Erzsébet-tér 8. Mezey és társa IX., Márton-u. 35/B. Péczely és Gebhard II., Bathányi-u. 3. Vidéken mindenhol. 29574

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utodánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62—80. Alapított 1886-ban.

A gyermekáldást 2 vagy 3 száma meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer halárat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levélbéllyel ellenében **Fran A. Kampa, Berlin S. W. 247, Lindenstrasse 51 28634**

Sztraka Menthol togszappan desinfiálja, szagtalanítja a szájrüget, fogfájást megszünteti, fogorvosok ajánlják, mint legjobb fogtisztítót. Ára gyógytárakban, drogeriákban egy korona, 3 dbot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyserész Mohol/I.

Zálogczédulákat vesszék. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem. **Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. Sz. Izabella-utca sarkán. 27553**

Legújabb gramfon lemez gramofonokhoz. Dupla 25 cm. Drbjai kor. 2.50. **Király Ernő-től** énekelve. Hunló félével ... 1. Balog Orsolya ... 2. De jó volna egy nő ... 3. Erőle erős sűrű erdő ... 4. Steinhardtól. Pikáns ... 5. Most amikor minden ... 6. Spitzernének a szolgálja ... 7. Gimbelom, gombolom ... 8. A legnyúlóbb kupa ... 9. Kaland a lichterban I rész ... 10. Gyárlástól neveltető ... 11. Vicszázestem I. rész ... 12. Rózsa Lajos-tól. Legújabb lemezek. 7. A templomban vasárnap sejt Mit susog a fehér akác ... 8. Valakinek muzsikálnak ... 9. A csárdába szól a nota ... 10. Ha majd egyszer a síromonj Himnustól. Sláger! ... 11. Az anyját neki. Negerparódi ... 12. A szoknyavadász ... Minden egyes lemez tiszta felvételért kezeskedem. Utánvétellel küldi. **Marnitz Frigyes, műnangszorkészítő, Budapest, VIII., József-körút 39—9. Az összes hangszerek legnagyobb választékban és legolcsóbban. Hangszer, gramfon és lemez árjegyzék, ingyen, külön-külön kéréndő.**

30 koronáért készülnek saját műhelyben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetelekből. László Sándor férfiszabómester, Budapest Erzsébet-körút 1. sz., I. em. Vidékre posztominták bérmentve, helyben szabászatot kívánatra házhoz küldöm. 28592

Zálogczédulát, Brilliantot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiségeket vesszék. Alt-Wien porcellánt, régi bronz, osztrágyakat, szobrokat és elajfestményeket vesszék. Kertész ékszerész és régiségek kereskedő Király-u. 85. — Telefon 95—48. — Meghívásra jövek.

Riziko gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezetben K 8.—; sóslében K 7.— **Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29319**

Saját gyártmányú fürdőke- dők 14 kor.-tól feljebb: fűtésű, kádféle és kortól feljebb. Elváltak mindenféle kutszivattyúk és házi vízvezetők-bereendezéseket legolcsóbb áron. **LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Vesselenyi-u. 61/E. Telefon 113—46. Árjegyzék ingyen és bérmentve.**

Titkos betegségek, húgycsőfolyás, húgycsőszűkületek, hólyagbántalmak, altesti sebek, bőrbetegségek, bujaker (syphilis) az önfertőzés utókövetkezményei, elgyengült férfierő, női bujok, fehérfolyás, sib. stb. alapos, gyors és gyökéres gyógyítására a foglalkozás zavarása nélkül bevált, sikeres és lelkiismeretes gyógy módjánál fogva legjobban ajánljuk **Dr. Garai — szakorvos — rendelő-intézet, Budapest, VI., Andrassy-ut 24. FELTÜNÉS NÉLKÜL eredményes gyógyítás levélileg is. Kívánatra gyógyseréről is gondoskodik. Rendel naponta 10 órától 4-ig és este 7—8 óráig. Levelekre azonnal válaszol.**

azonnal Szent László Intézet beszélőgépszakosítójába, (Budapest, 27. Veres Pálné utca 16.) hol **RIADÓ** lemezvásárlás ellenében teljesen ingyen kap egy óriási tölesteres vagy tölester nélküli Eufon gépet. Kérjen felvilágosítást!

SZÜLŐK! Iskoláról, nevelőintézetekről (bel- és külföldiek) felvilágosítást ad, iskolai beiratásokat, nevelőintézetben, vagy családoknál látásra való elhelyezéseket ellát. Mindennemű tanügyet elintéz. Magyar Tanügyi Intézet Budapest, VII., Rottenhiller-utca 5/a. Leányból kitűnő gazdaszonyt nevel a miniszterlet engedélyezett hól gazdasági, háztartási ipari és kereskedelmi iskola hat elemit végzett leányokat már fölvesz. Az iskola internátussal kapcsolatos. Tanítás kezdete október hó 1-én. Felvilágosítást az iskoláról kizárólag a Magyar Tanügyi Intézet a. a. Budapest, VII., Rottenhiller-utca 5/a.

Fodor József szőnyeg- és kárpitoskellékek nagykereskedő u. Váci-körút 14. Andrassy-utal szemben, ajánlja dusan felszerelt raktárát szőnyegeket, függönyök és takarókban, szabott árak mellett. Szervezett munkások 100%o engedményben részesülnek. — Telefon 135—47. 29502

Zálogczédulákat vesszék. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736 **SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. sz.**

BUTOR 30%o megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 félemelet. Vétel és eladás **használt és új** polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol bógarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárak. — Telefon 82—13. 28589

VALDÍ FRANCZIA GUMMIES HALHOLYAGOK 1.75 2.25 3.00 K. K. 3. Irányítószám: 1013. **STERYL** Gyógykezelés, fertőtlenítés, GUMMI-KÜLÖNLEGESSEGEK csak a gyártó helyén. **NEUMAYER LIPOT BUDAPEST, V. VACZI-KÖRÚT 31. AUERFENYHÁZ.**

Rayonképviselők ügynők és reprezentábilis viszontelárúitók kiknek nagy osmerőségük van jobb izz. körökben, egy szabdalmasított kegyeleti udmaság értékesítéshez kérestenek. Csakis jó megjelenésű kauziómegeles acqúisiteurók lesznek figyelembe vevők. Havonta 1000—1200 kor. jövedelem. Mohár 31. Lajos szerkesztő Budapest, Rottenhiller-utca 10 Mo. — Prospektusok ingyen.

Szoba, 2 utcai ablakkal, lépcsőházi bejárat, új ház, villany- és liftberendezés azonnal kiadó. Megtekinthető d. u. 6 órákor Üllői-ut 119., fővárosi bérház. IV. em. 66. Cédula nincs kitéve.

Kézimunka himzésekhöz, butorhoz függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Pázmánygyár, Nagymező-u. 46. szám.

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítéseit, összes temetkezési cikkek képes árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatálygyár Részvénytárs, Nagymező-utca E. 46. sz.

Szoványsság Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Berthley lander amerikai erőtáp-pára. Szoványas tartós, szép felt testidomokat nyernek. — Hólayek remek kábel. Hat hat alatt 20 kilo gyarapodásért jótállást. Verszegényesség, gyógyosság, idegesség ellen és gyomor-bajok soknak nélkülözhetetlen tápszer. Kíttintetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Közszón levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/I. Telefon 156—80.

Elsőrendű Singer varró-gépeket nagyban elterjedt gyári árban és mindenféle megeles nélkül havi 3 és 10 K részlete szállítunk. Az új jótállással és vidékre is bérhova látunk. Járak és Fin varrógép és kerekpár nagykereskedők Bpest, József-körút 41. Fióküzletek: Baross-tér 4. sz. és Budán: Margit-körút 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

VALDÍ FRANCZIA GUMMIES HALHOLYAGOK 1.75 2.25 3.00 K. K. 3. Irányítószám: 1013. **STERYL** Gyógykezelés, fertőtlenítés, GUMMI-KÜLÖNLEGESSEGEK csak a gyártó helyén. **NEUMAYER LIPOT BUDAPEST, V. VACZI-KÖRÚT 31. AUERFENYHÁZ.**

VALDÍ FRANCZIA GUMMIES HALHOLYAGOK 1.75 2.25 3.00 K. K. 3. Irányítószám: 1013. **STERYL** Gyógykezelés, fertőtlenítés, GUMMI-KÜLÖNLEGESSEGEK csak a gyártó helyén. **NEUMAYER LIPOT BUDAPEST, V. VACZI-KÖRÚT 31. AUERFENYHÁZ.**

VALDÍ FRANCZIA GUMMIES HALHOLYAGOK 1.75 2.25 3.00 K. K. 3. Irányítószám: 1013. **STERYL** Gyógykezelés, fertőtlenítés, GUMMI-KÜLÖNLEGESSEGEK csak a gyártó helyén. **NEUMAYER LIPOT BUDAPEST, V. VACZI-KÖRÚT 31. AUERFENYHÁZ.**

VALDÍ FRANCZIA GUMMIES HALHOLYAGOK 1.75 2.25 3.00 K. K. 3. Irányítószám: 1013. **STERYL** Gyógykezelés, fertőtlenítés, GUMMI-KÜLÖNLEGESSEGEK csak a gyártó helyén. **NEUMAYER LIPOT BUDAPEST, V. VACZI-KÖRÚT 31. AUERFENYHÁZ.**

VALDÍ FRANCZIA GUMMIES HALHOLYAGOK 1.75 2.25 3.00 K. K. 3. Irányítószám: 1013. **STERYL** Gyógykezelés, fertőtlenítés, GUMMI-KÜLÖNLEGESSEGEK csak a gyártó helyén. **NEUMAYER LIPOT BUDAPEST, V. VACZI-KÖRÚT 31. AUERFENYHÁZ.**

VALDÍ FRANCZIA GUMMIES HALHOLYAGOK 1.75 2.25 3.00 K. K. 3. Irányítószám: 1013. **STERYL** Gyógykezelés, fertőtlenítés, GUMMI-KÜLÖNLEGESSEGEK csak a gyártó helyén. **NEUMAYER LIPOT BUDAPEST, V. VACZI-KÖRÚT 31. AUERFENYHÁZ.**

VALDÍ FRANCZIA GUMMIES HALHOLYAGOK 1.75 2.25 3.00 K. K. 3. Irányítószám: 1013. **STERYL** Gyógykezelés, fertőtlenítés, GUMMI-KÜLÖNLEGESSEGEK csak a gyártó helyén. **NEUMAYER LIPOT BUDAPEST, V. VACZI-KÖRÚT 31. AUERFENYHÁZ.**